IMPORTANT pentru dumneavoastră

pînă la 31 august 1974

Reduceri de prețuri pînă la 30% la confecții, tricotaje, galanterie, articole de sport, încălțăminte și țesături de sezon, pentru adulți, adolescenți și copii.

Vizitați magazinele comerțului de stat, pentru a vă alege, cu prețuri convenabile, articolele preferate!

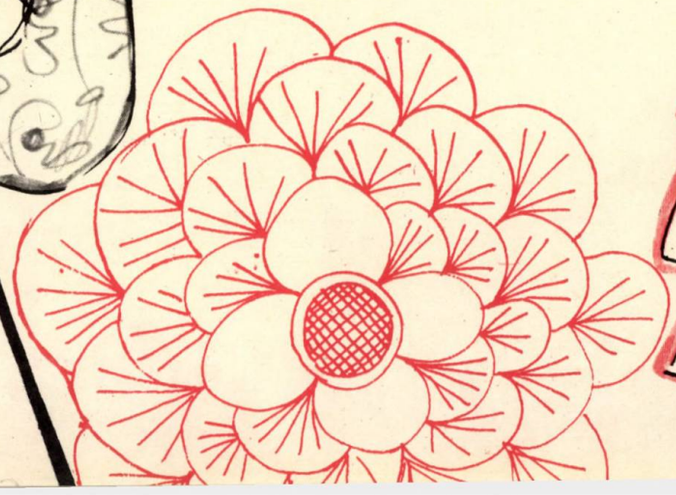

Pentru transportul mărfurilor utilizați PRODUSELE ROMÂNEȘTI:

Fabricate intr-o gam largă, echipate la cerer cu motor benzină sa diesel, montate pe u șasiu solid, aceste pr duse concură la satisfa cerea celor mai inalt exigențe.

• Autocamioane Carpați de 3 one, Bucegi și DAC de 5 tone, oman de 7-12 tone • Auto sculanta Bucegi și DAC de 5 one, Roman de 8, 10 și 17 tone
Autofrigorifice • Autocisterne
Remorci agricole

Exportator AUTO-DACI

ÎNTREPRINDERE DE COMERȚ EXTERIO

BRAȘOV – ROMÂNI

Str. Republicii nr. 4

Telefon: 20133

Telex: 012. 268; 012. 27

Nr. 35 22 august 1974

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

23 august 1944 - 1974

Prodigioasa activitate internațională
a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU
se bucură de aprobarea și adeziunea plenară
a întregului popor român,
ale cărui sentimente le-a mărturisit,
de atîtea ori,
expresia de profundă semnificație:
„Stima noastră și mîndria
Ceaușescu — România"

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

35 (565)

22 august 1974

23 AUGUST 1944–1974

O politică plenar consacrată cauzei păcii și colaborării internaționale. George Macovescu 2

România – factor activ în schimburile internaționale. Ion Pățan 5

Pregătirea Insurecției. Colonel Petre Ilie 18

23 August : adevărate ore fierbinți. General-maior Constantin Antip 20

23 August 1944 – în memoria contemporanilor. I. Scurtu, Gh. Neacșu. 23

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ : „ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII"

Răspund : Alfonso López Michelsen, Mohammed Anwar El Sadat, Habib Bourguiba, Leopold Sedar Senghor, Jose Figuéres Ferrer, Regele Hussein Ibn Talal, Siaka Probyn Stevens, Moktar Ould Daddah, Carlos Andrés Pérez, Luis Cabral, Mohamed Siad Barre, Juan Velasco Alvarado, Guillermo Rodriquez Lara, Dr. Rudolf Kirchschlaeger, General Yakubu Gowon, Kalevi Sorsa, Henry Kissinger, Kurt Waldheim, Mahmud Riad, Addeke Boerma, Janez Stanovnik, Bruno Pittermann, René Maheu, Prof. Giorgio La Pira, William Eteki Mboumoua, Omar Arteh Ghalib, Abdel-Halim Khaddam, Georges Marchais, Aristides Pereira, Jorge Del Prado, Umberto Barulli, Tito de Morais, Ali Yata, Anker Joergensen, Mike Mansfield, Kim Iăng Ju, Milko Tarabanov, Miloș Minici, Muhamad Haydar, Emilio Rabasa, Adam Malik, Gonzalo Facio, Didier Ratsiraka, Edward Kennedy 8–11, 14–17, 26–27

ARTICOLE

Conferința mondială a populației. Mihai Matei, Ilie Șerbănescu 12

Cipru :
– O insulă care se învecinează cu toată lumea. Ion Madoșa 30

REPORTAJ PE GLOB

Guineea-Bissau (I). Dumitru Constantin 28

1000 + 1 30–32

POȘTA REDACȚIEI 36–40

Coperta I
SERGIU GEORGESCU

Număr special consacrat zilei de 23 August

CONTRIBUȚIA ACTIVĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE LA FĂURIREA UNEI LUMI MAI BUNE ȘI MAI DREPTE

– articole semnate de GEORGE MACOVESCU și ION PĂȚAN –

Ancheta internațională „România în conștiința lumii"

În exclusivitate pentru „Lumea" – șefi de stat, conducători de partid, prim-miniștri, miniștri de externe, alte personalități marcante din 30 țări ale lumii, precum și lideri a 8 organizații internaționale, despre politica internă și externă a României, activitatea prodigioasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aportul țării noastre la opera de pace, colaborare și securitate în întreaga lume.

AUGUST 1944 ÎNCEPUT DE ISTORIE NOUĂ

Amplu grupaj de materiale privind PREGĂTIREA, DESFĂȘURAREA și ECOUL MONDIAL al actului revoluționar de la 23 August 1944

Săptămîna internațională • Reportaj pe glob • Poșta redacției

23 august XXX

O POLITICĂ PLENAR CONSACRATĂ CAUZEI PĂCII ȘI COLABORĂRII INTERNAȚIONALE

GEORGE MACOVESCU
ministrul afacerilor externe

În cele trei decenii care au trecut de la împlinirea actului revoluționar înscris cu litere de aur în istoria multiseculară a națiunii române— insurecția de la 23 August 1944 — poporul român a obținut succese remarcabile în toate etapele evoluției sale.

Retrospectiva drumului parcurs în acești 30 de ani de istorie nouă îndreptățește deplina satisfacție și mîndria legitimă manifestată de poporul român față de politica externă — latură inseparabilă a ansamblului politicii urmate de partidul și statul nostru —, politică externă orientată consecvent în direcția păcii și colaborării internaționale, întăririi forțelor socialismului, democrației și progresului în lume, înscrisă organic în lupta generală pentru realizarea aspirațiilor și idealurilor înaintate ale omenirii.

„Pornind de la faptul că între politica internă și externă există o strînsă unitate dialectică — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **am acționat permanent pentru înfăptuirea consecventă a directivelor Congresului al X-lea și Conferinței Naționale privind dezvoltarea relațiilor internaționale ale României, creșterea contribuției sale la cauza progresului social, a colaborării și păcii în lume".**

Elaborată și fundamentată de către Partidul Comunist Român, înfăptuită sub nemijlocita îndrumare a conducerii sale, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, politica externă a României a dobîndit, în ultimii 30 de ani, atributele definitorii ale personalității statului român socialist, independent și suveran. Reflectare a profundelor prefaceri structurale produse în viața politică, socială, economică și culturală a țării, politica externă a României exprimă interesele, aspirațiile și năzuințele profunde ale întregului popor român, aflate într-un acord deplin cu interesele fundamentale ale tuturor țărilor și națiunilor, ale cauzei prieteniei, colaborării, păcii și progresului în lume.

Convinsă că dezvoltarea activității sale de politică externă presupune asigurarea unui cadru larg și stabil pentru promovarea colaborării pe plan internațional, România s-a orientat constant spre lărgirea perimetrului raporturilor sale cu alte state. Amploarea fără precedent a relațiilor internaționale pe care le cultivă în prezent țara noastră — România întreține relații diplomatice și consulare cu 118 state — reliefează justețea și caracterul activ, deosebit de dinamic, al politicii externe a partidului și statului nostru, angajarea plenară a României în lupta pentru triumful cauzei păcii și colaborării internaționale.

Prestigiul de care se bucură țara noastră în concertul statelor lumii, dorința ei, mereu reafirmată și transpusă în practica politică, de a dezvolta relații de bună înțelegere, prietenie și colaborare cu toate popoarele lumii, posibilitățile largi pe care le oferă, în acest sens, puternica sa dezvoltare economică multilaterală, angrenarea tot mai activă în circuitul mondial de bunuri materiale și spirituale sînt tot atîtea premise ale dezvoltării și în viitor a relațiilor noastre externe.

În politica noastră externă avem în vedere realitatea că, în lumea de astăzi, se afirmă cu tot mai multă hotărîre voința popoarelor de a trăi în libertate și suveranitate, de a se dezvolta în deplină independență, se intensifică lupta popoarelor, a forțelor democratice de pretutindeni pentru eradicarea vechilor raporturi de inegalitate, dominație și dictat, a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste.

În elaborarea liniilor directoare ale activității țării noastre pe plan extern, Partidul Comunist Român și guvernul țării se bazează pe cunoașterea temeinică a realităților vieții internaționale contemporane, a sensului în care acționează legile obiective ale evoluției sociale. Aceasta permite o apreciere realistă a raportului de forțe, sesizarea caracterului contradicțiilor existente și mutațiilor neîntrerupte care au loc în sfera relațiilor internaționale, desprinderea noilor tendințe, curente, procese și fenomene care se manifestă în lumea contemporană, ca expresie a luptei dialectice între nou și vechi. Configurația politică a lumii contemporane, complexitatea și caracterul indivizibil al problemelor care confruntă astăzi omenirea fac obiectiv necesară participarea activă a fiecărui stat, indiferent de orînduirea socială, de dimensiuni sau potențial material, la viața internațională. Aceasta constituie garanția adoptării de soluții durabile, conforme intereselor fiecărui popor, reprezintă chezășia accentuării cursului spre destindere, colaborare și pace.

În acest spirit, România, împreună cu celelalte state socialiste, cu alte numeroase țări ale lumii, acționează cu hotărîre pentru înfăptuirea idealurilor înaintate ale lumii contemporane, participă activ la lupta pentru afirmarea principiilor noi de relații între state, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Este ferma convingere a României că numai prin unirea eforturilor tuturor țărilor, a tuturor forțelor înaintate, progresiste, democratice, antiimperialiste, pentru promovarea politicii noi — întemeiată pe ansamblul principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța în relațiile dintre state — se poate avansa cu succes spre înfăptuirea deplină a dezideratului nobil al unei lumi a păcii și colaborării, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Expresie a voinței unanime de pace, înțelegere, colaborare și progres care definește filozofia, simțirea și acțiunea poporului român, vasta operă împlinită de țara noastră în planul relațiilor internaționale este indisolubil legată de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. În fruntea partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție hotărîtoare la elaborarea liniilor directoare și la înfăptuirea practică a politicii externe și a activității internaționale ale Partidului Comunist Român și ale Republicii Socialiste România. Acțiunea sa de înaltă principialitate și profund realism, bogată în inițiative curajoase și originale, a amplificat și dinamizat activitatea internațională a partidului și statului nostru, făcînd ca aceasta să dobîndească dimensiunile unei prezențe majore în viața contemporană.

Vizitele efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite țări ale lumii, precum și cele ale altor șefi de stat și factori de răspundere în România, inițiativele și acțiunile politice de anvergură întreprinse de șeful statului român, bogata activitate diplomatică desfășurată de România au determinat rezultate rodnice în adîncirea relațiilor de prietenie cu celelalte țări socialiste, au dus la intensificarea legăturilor României cu statele în curs de dezvoltare, cu țările care au pășit pe calea propășirii social-economice independente, cu mișcările de eliberare națională ; au dus, totodată, la amplificarea continuă a relațiilor întreținute de România cu țările capitaliste — inclusiv cu cele puternic industrializate — marcînd contribuții de seamă, cu valoare istorică, la statornicirea unor noi raporturi între state, bazate pe principiile și normele legalității internaționale, la promovarea cursului spre destindere, la cauza păcii, cooperării și înțelegerii între popoare.

În ansamblul politicii sale externe, o importanță deosebită acordă România întăririi prieteniei și colaborării multilaterale — pe plan politic, economic, tehnico-

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Politica de pace și prietenie promovată de România socialistă se bucură de aprecierea unui număr tot mai mare de state, a adus poporului român noi și noi prieteni pe toate meridianele. Dorim să asigurăm Conferința Națională a partidului, întregul popor, toate națiunile, că România socialistă va continua și în viitor cu consecvență această politică ce corespunde atît aspirației poporului român de a-și consacra eforturile făuririi unei vieți fericite, cît și cauzei generale a prieteniei și colaborării între popoare, a păcii mondiale".

(Din Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie 1972)

științific și cultural — cu toate țările socialiste — orientare fundamentală, obiectiv determinată de esența orînduirii noastre, comunitatea de orînduire, ideologie, țeluri și aspirații, în lupta comună pentru pace, socialism, progres și înțelegere între popoare.

Rodnicia acestei colaborări își găsește concretizarea în dezvoltarea continuă a schimburilor comerciale, în realizarea unui șir de acțiuni de cooperare în ramuri de bază ale producției, în explorarea unor forme noi, moderne de conlucrare în sectoare variate ale economiei, științei, tehnicii, culturii, învățămîntului, literaturii, și artei, în intensificarea contactelor și vizitelor de delegații din diferite domenii de activitate.

Un rol de seamă în amplificarea raporturilor noastre cu statele socialiste îl au tratatele de prietenie, colaborare și asistență mutuală încheiate sau reînnoite, în ultimii ani, cu unele state socialiste. Totodată, extinderea, adîncirea și diversificarea permanentă a relațiilor de prietenie și colaborare tovărășească cu țările frățești au beneficiat și beneficiază de aportul esențial al contactelor, convorbirilor, schimburilor de păreri purtate la cel mai înalt nivel, într-un cadru bi sau multilateral, între conducătorii de partid și de stat.

România a dezvoltat și dezvoltă o largă colaborare economică, tehnico-științifică și culturală cu toate statele socialiste, nutrind convingerea fermă că aceasta reprezintă un factor important în înflorirea fiecărei economii naționale, în întărirea socialismului în ansamblul său.

Situînd, în mod constant, la baza relațiilor sale cu țările socialiste principiile fundamentale ale marxism-leninismului și internaționalismului socialist, ale respectării independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești — temei al asigurării dezvoltării libere, independente, înfloririi multilaterale a fiecărei țări socialiste și, deopotrivă, al întăririi forței și unității socialismului în ansamblu —, România acordă o importanță deosebită consolidării relațiilor de tip nou între statele frățești, manifestă o preocupare constantă pentru perfecționarea acestor relații.

În cadrul politicii externe și al activității internaționale a României socialiste, extinderea și adîncirea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, cu cele care au pășit pe calea dezvoltării independente — din Africa, Asia, America Latină — au reprezentat și reprezintă una din direcțiile principale. Această orientare a țării noastre se întemeiază pe realitatea obiectivă că, în lumea contemporană, dezvoltarea raporturilor cu toate aceste state — importantă forță social-politică a zilelor noastre — are o mare însemnătate, reprezintă o contribuție concretă la lupta pentru progresul fiecărei țări în parte, pentru reducerea decalajelor economice care mai despart încă țările în curs de dezvoltare de cele avansate, la consolidarea și întărirea forțelor antiimperialiste ale contemporaneității, la afirmarea normelor de legalitate și etică în viața internațională.

Țara noastră își acordă sprijinul neabătut tinerelor state în lupta lor grea pentru depășirea subdezvoltării, pentru valorificarea deplină și eficientă a potențialului lor uman și material, susține hotărîrea lor legitimă de a deveni stăpîne pe bogățiile naționale, urmărind cu sentimente de solidaritate eforturile pe care acestea le depun pentru consolidarea independenței lor politice și economice.

În ultimii ani, vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu într-un șir de state din Africa, Asia și America Latină s-au înscris ca acțiuni de importanță istorică în planul amplificării relațiilor țării noastre cu statele respective, au constituit minunate prilejuri de cunoaștere reciprocă, expresie a solidarității cu eforturile acestor popoare de a se dezvolta de sine stătător, de a-și afirma energic ființa națională, de a depăși vechile relații de inegalitate și de a stabili cu toate statele lumii raporturi noi, echitabile. Călătorii de pace, vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări din Africa, Asia și America Latină au conferit, totodată, noi dimensiuni politicii partidului și statului nostru, politică fermă angajată pe calea diversificării și creșterii legăturilor prietenești cu țările în curs de dezvoltare, au constituit o contribuție majoră la intensificarea participării României la viața politică internațională.

Pronunțîndu-se perseverent pentru lichidarea colonialismului și neocolonialismului, a vestigiilor unei anacronice politici de asuprire, forță și dictat, România sprijină cu fermitate lupta de eliberare națională a popoarelor din Angola, Mozambic, Namibia, lupta poporului din Rhodesia și Republica Sud-Africană împotriva regimurilor rasiste, este solidară cu lupta tinerei republici Guineea-Bissau pentru afirmarea și dezvoltarea sa ca stat liber și suveran. O expresie elocventă a politicii partidului și statului nostru, de solidaritate cu cauza dreaptă a popoarelor din aceste țări, sînt numeroasele contacte și convorbiri purtate pe linie de partid și de stat, inclusiv la nivelul cel mai înalt, cu conducătorii acestora, recunoașterea din primul moment de către România a noului stat Guineea-Bissau și stabilirea de relații diplomatice. Alături de sprijinul politic, România a acordat și acordă un prețios ajutor material acestor popoare și mișcări.

Una din problemele internaționale majore, de mare actualitate și complexitate, este lichidarea decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și statele avansate economic — a căror sursă se află în politica și practicile imperialismului, colonialismului și neocolonialismului. Partidul și statul nostru au subliniat, în repetate rînduri, necesitatea de a se acționa cu consecvență pentru respectarea și consolidarea suveranității popoarelor asupra bogățiilor lor naționale, așezarea relațiilor economice internaționale pe o bază nouă, echitabilă, de deplină egalitate, realizarea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și ale produselor industriale, asigurarea tuturor condițiilor ca schimburile comerciale să fie reciproc avantajoase, să stimuleze progresul mai rapid al țărilor slab dezvoltate. Subliniind necesitatea unui efort sporit în vederea reducerii și depășirii treptate a gravelor decalaje ce despart încă țările în curs de dezvoltare de statele avansate din punct de vedere industrial, România vede, în acest obiectiv major, un factor al stabilității și păcii în lumea întreagă.

Analizînd realitățile obiective ale lumii contemporane și apreciind necesitatea participării active la circuitul mondial de valori materiale și spirituale, România dezvoltă larg relațiile în domeniile econo-

23 august XXX

mic, tehnico-ştiinţific, cultural cu toate celelalte state ale lumii, inclusiv cu ţările capitaliste dezvoltate. Ultimii ani au marcat creşterea continuă, în spiritul coexistenţei paşnice şi cooperării reciproc avantajoase, a raporturilor cu ţările capitaliste din Europa, America de Nord, ca şi de pe alte continente. Vizitele întreprinse, în ultimii ani, de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, într-o serie de ţări dezvoltate economic din Europa, în Statele Unite au constituit un factor dinamizator, care a pus în valoare vaste posibilităţi de dezvoltare a relaţiilor bilaterale, a permis identificarea unor noi forme şi modalităţi de colaborare şi a marcat, totodată, noi contribuţii la promovarea destinderii şi înţelegerii internaţionale. Fructuoasele convorbiri purtate, ca şi declaraţiile solemne semnate cu acest prilej au confirmat, o dată în plus, posibilitatea promovării unor relaţii largi între toate statele, fără deosebire de orînduirea lor socială, pe baza egalităţii în drepturi şi respectului mutual al independenţei şi suveranităţii naţionale.

Dornică de pace şi cooperare, ţara noastră este vital interesată în crearea acelui climat internaţional propice colaborării şi păcii, consacrării eforturilor tuturor popoarelor pentru progresul continuu pe calea civilizaţiei, a bunăstării.

Ca ţară europeană, România acţionează ferm pentru crearea pe continentul nostru a unor relaţii noi, de colaborare şi cooperare între toate statele Europei, pentru înfăptuirea unui sistem autentic de securitate care ar avea o importanţă excepţională nu numai pentru ţările continentului nostru, ci şi pentru întreaga lume, ar constitui o contribuţie majoră, un factor stimulator în lupta generală pentru pace şi destindere internaţională.

În acţiunea de înfăptuire a securităţii europene — cu referire specială la Conferinţa general-europeană —, rezultatele de pînă acum dovedesc justeţea poziţiei româneşti, şi anume că sînt realiste şi pe deplin posibile negocieri în condiţii de deplină egalitate în drepturi şi obligaţii, demonstrează că atunci cînd există voinţa de a se găsi rezolvări, cînd se iau în considerare poziţiile şi interesele tuturor este posibilă o înţelegere, oricît de dificile ar fi problemele de soluţionat.

Edificarea securităţii europene presupune, în concepţia României, crearea unui sistem de angajamente liber consimţite, clare şi precise, din partea tuturor statelor, însoţite de măsuri concrete, de natură să ofere tuturor ţărilor garanţii depline că se află la adăpost de orice act de agresiune, imixtiune sau presiune, că se pot dezvolta liber, în concordanţă cu interesele şi voinţa lor, colaborînd între ele pe temeiul principiilor fundamentale ale dreptului internaţional.

Securitatea nu poate fi ruptă de problemele dezangajării militare şi dezarmării în Europa. În această ordine de idei, ţara noastră vede necesitatea elaborării unui program complex de măsuri care să fie înfăptuit treptat şi să vizeze atît întregul continent, cît şi diferite zone ale sale. Apreciind că realizarea unor înţelegeri regionale este necesară, că acestea pot exercita o influenţă pozitivă asupra îmbunătăţirii situaţiei internaţionale, România se pronunţă pentru crearea în Balcani a unei zone fără arme nucleare, baze şi forţe militare străine, a unei zone a păcii şi colaborării între ţări libere şi independente, spre binele tuturor popoarelor balcanice.

Răspunzînd aceluiaşi imperativ al realizării securităţii europene, România acţionează, totodată, pentru intensificarea colaborării economice intraeuropene, în vederea înlăturării oricăror restricţii, discriminări şi bariere în calea schimburilor, a creării condiţiilor pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor ţărilor, în special a celor mai puţin dezvoltate din Europa, în vederea amplificării colaborării în domeniile culturii, educaţiei, informaţiei — componente esenţiale ale conceptului de securitate.

În lume există încă zone de încordare, care pot ameninţa grav pacea internaţională. Considerăm necesar să se depună, în continuare, eforturi susţinute pentru stingerea focarelor de tensiune, pentru rezolvarea problemelor în suspensie exclusiv pe căi politice, prin negocieri între părţile interesate şi nu prin recurgerea la forţă sau la ameninţarea cu folosirea forţei.

România atribuie o însemnătate deosebită înfăptuirii dezarmării generale şi, în primul rînd, a dezarmării nucleare, acţionînd neabătut în vederea realizării acestui scop. Guvernul român ia parte activă la dezbaterile din cadrul Adunării Generale a O.N.U., în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva, în alte foruri internaţionale, avansează propriile sale propuneri în această direcţie.

În condiţiile lumii contemporane, cînd se manifestă tendinţe pozitive în evoluţia raporturilor internaţionale, apar imperativ necesare trecerea de la discuţii generale despre dezarmare la măsuri concrete, orientarea tratativelor spre soluţionarea problemelor de fond ale lichidării arsenalelor nucleare.

În acest sens, România se pronunţă pentru stoparea cursei înarmărilor, trecîndu-se la îngheţarea bugetelor militare, stabilindu-se un program concret de reducere a acestora, începînd cu bugetele ţărilor mari ; elaborarea unui program concret pentru oprirea producerii de armament şi, îndeosebi, a armamentului nuclear, a armelor chimice şi bacteriologice, a altor mijloace de exterminare în masă ; prevederea de măsuri practice de lichidare a acestor arme sub control internaţional.

Este de natura evidenţei că înfăptuirea complexului proces al dezarmării generale cere eforturi consecvente, de durată, din partea tuturor statelor lumii. De aceea, considerăm că, paralel cu eforturile în direcţia dezarmării generale — şi în vederea netezirii drumului spre acest ţel —, pot fi luate în discuţie o serie de măsuri parţiale, tranzitorii, cum sînt retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state în limitele frontierelor lor naţionale ; lichidarea bazelor militare aflate pe teritoriul altor state ; reducerea tuturor trupelor militare ; renunţarea la manevre militare şi la demonstraţii de forţă la graniţele altor state ; diminuarea treptată a bugetelor militare şi încetarea cursei înarmărilor ; crearea de zone denuclearizate în diferitele regiuni ale Europei şi ale celorlalte continente ; desfiinţarea blocurilor militare.

Apreciem că, în prezent, este necesar să se păşească efectiv pe calea unor negocieri reale de dezarmare, să se treacă la măsuri practice care, pentru a fi viabile, trebuie să fie rodul contribuţiei tuturor statelor lumii, să reflecte interesele lor legitime, să contribuie decisiv la orientarea imenselor mijloace materiale şi umane — imobilizate de spirala înarmărilor — spre ridicarea bunăstării popoarelor.

Promovînd viziunea unei lumi a păcii, încrederii şi cooperării multilaterale, România participă activ în cadrul organizaţiilor şi organismelor internaţionale şi, în primul rînd, al Naţiunilor Unite — organizaţie în care ţara noastră vede forul de dezbatere şi negociere de a cărei bună funcţionare depind, în mare măsură, menţinerea şi întărirea securităţii internaţionale, dezvoltarea colaborării între toate naţiunile şi promovarea normelor de drept internaţional în relaţiile dintre ele. România depune eforturi neobosite — în acest sens, iniţiind numeroase rezoluţii şi propuneri — pentru ca O.N.U. să-şi poată îndeplini eficient nobila misiune încredinţată de către popoarele lumii. Forţa O.N.U., posibilităţile ei de acţiune stau, în mod neîndoios, în capacitatea sa de a se adapta la realităţile contemporane, de a asigura o participare sporită a statelor mici şi mijlocii la întreaga sa activitate, reprezentarea lor largă în toate organele şi organismele Organizaţiei.

Convinsă de legitatea cursului spre democratizare a vieţii internaţionale, România a acţionat şi acţionează cu conştiinţa deplină că numai luarea în considerare, în spiritul respectului şi stimei reciproce, a punctelor de vedere şi intereselor fiecărui stat, fiecărei naţiuni, că numai asigurarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, de sine stătător, în conformitate cu condiţiile sale concret istorice, cu propriile năzuinţe şi idealuri, pot favoriza reglementarea marilor probleme internaţionale, pot consolida raporturile de colaborare şi edifica un sistem trainic de securitate internaţională.

Continuarea şi accentuarea cursului destinderii în politica mondială cer cu necesitate intensificarea luptelor forţelor progresiste, înaintate din întreaga lume. Un rol esenţial, în acest complex proces, revine ţărilor socialiste, care aduc şi vor aduce o contribuţie, mereu mai însemnată, pentru abolirea politicii anacronice de forţă şi dictat, pentru afirmarea plenară în lumea contemporană a respectului independenţei şi suveranităţii fiecărei naţiuni, al dreptului sacru al fiecărui popor de a-şi alege de sine stătător — potrivit voinţei şi aspiraţiilor sale — calea propăşirii, a înfloririi multilaterale.

Promovînd o politică principială de pace şi destindere, România este deplin convinsă că serveşte idealurile de propăşire şi bunăstare ale naţiunii noastre socialiste şi, deopotrivă, cauza destinderii şi colaborării în întreaga lume. Trecînd pragul celor trei decenii de dezvoltare liberă şi neatîrnată, România socialistă poate, cu deplin temei, să privească spre viitor cu optimismul robust pe care-l conferă substanţa întregii sale politici.

„Vrem — declara, recent, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **să asigurăm poporului nostru un viitor fericit, o viaţă liberă şi, totodată, o strînsă colaborare cu toate popoarele lumii. Sperăm că în această perioadă se vor întreprinde paşi mari pe calea unor relaţii cu adevărat egale între toate naţiunile lumii, în realizarea unei ordini economice şi politice noi pe plan internaţional".**

România este hotărîtă să promoveze cu consecvenţă, şi în viitor, politica sa profund principială, să contribuie la eforturile generale consacrate înţelegerii şi păcii, făuririi unei lumi mai bune şi mai drepte.

Momentul solemn al inaugurării Expoziției realizărilor economiei naționale — 1974 : tovarășul Nicolae Ceaușescu taie panglica de la intrarea în expoziție

ROMÂNIA, FACTOR ACTIV ÎN SCHIMBURILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE

ION PĂȚAN

viceprim-ministru, ministrul comerțului exterior și al cooperării economice internaționale

Experiența mondială a pus în evidență cu pregnanță interdependența dintre progresul economic al țărilor și circuitul internațional de valori materiale și spirituale. În condițiile societății moderne, participarea activă la diviziunea internațională a muncii a devenit unul din factorii determinanți ai creșterii economice în toate statele, indiferent de mărime, volumul și diversitatea resurselor naturale sau gradul de dezvoltare. Totodată, intensificarea colaborării economice internaționale, pe baza principiilor respectării suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, egalității depline în drepturi și avantajului reciproc, constituie un factor esențial al apropierii și bunei înțelegeri între popoare, al asigurării unei păci durabile în lume.

Pornind de la aceste cerințe obiective, partidul și statul nostru promovează cu consecvență o politică de dezvoltare a comerțului exterior și cooperării economice cu toate țările lumii, fără deosebire de sistemul lor social-economic. La Consfătuirea activului de partid și de stat din domeniul comerțului exterior, din 15—16 mai a.c., secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniа : **„Realizarea cu succes a planului cincinal, dezvoltarea economiei naționale în ritm intens, deci și creșterea bunăstării materiale și spirituale a națiunii noastre socialiste, sînt nemijlocit legate de extinderea și diversificarea schimburilor economice, a cooperării în producție".**

Conducerea partidului și statului nostru a acordat permanent o atenție deosebită dezvoltării și perfecționării activității de comerț exterior și de cooperare economică cu alte state. Prin adoptarea, în luna martie 1971, a Legii nr. 1 cu privire la activitatea de comerț exterior, de cooperare economică și tehnico-științifică a Republicii Socialiste România, întreprinderile producătoare au fost investite cu atribuții largi și răspunderi sporite în prospectarea piețelor externe, în organizarea producției pentru export corespunzător cerințelor și exigențelor pe plan mondial, în comercializarea produselor la prețuri avantajoase și în extinderea, în forme variate, inclusiv prin constituirea de societăți mixte, a cooperării cu organizații și firme din alte state. Măsurile adoptate au condus la intensificarea acțiunii pîrghiilor economice în comerțul nostru exterior, efectele exportului și importului reflectîndu-se în rezultatele economico-financiare de ansamblu ale unităților economice. De asemenea, introducerea, de la 1 ianuarie 1974, a unui tarif vamal la import a creat o relație mai directă între prețurile externe și prețurile interne la mărfurile importate, cu consecințe asupra creșterii preocupării pentru asigurarea unei eficiențe sporite a operațiunilor de export și import, permițînd, în același timp, o participare mai activă a țării noastre la negocierile comerciale internaționale.

Un rol esențial în ridicarea pe o treaptă superioară a comerțului nostru exterior și cooperării economice internaționale a României îl au activitatea multilaterală, neobosită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, vizitele efectuate în Europa, Asia, Africa, America Latină și de Nord, convorbirile rodnice cu numeroși conducători de partid și de stat din țările socialiste și alte țări. Bogata activitate internațională a conducătorului partidului și statului nostru a promovat largi deschideri spre zone din cele mai diferite ale globului ; documentele și acordurile încheiate reprezintă o contribuție inestimabilă la amplificarea relațiilor economice cu toate țările, la cauza colaborării internaționale, a întăririi păcii și securității mondiale.

Avînd la bază realizările remarcabile obținute de poporul român în cele trei decenii care au trecut de la eliberarea țării de sub dominația fascistă, dezvoltarea puternică a forțelor de producție în anii construcției socialiste și, în primul rînd, industrializarea accelerată a țării, comerțul nostru exterior a înregistrat un ritm înalt de creștere, structura exportului și importului s-a îmbunătățit continuu, aria geografică a schimburilor s-a extins considerabil. În perioada 1950—1973, volumul to-

Mii de locuitori ai Capitalei aclamă cu căldură sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat la Expoziția realizărilor economiei naționale — 1974, strălucită imagine a drumului parcurs, urcînd treaptă cu treaptă, întotdeauna cu fierbinte entuziasm, adeseori cu eforturi eroice, de către poporul nostru muncitor spre culmile civilizației și progresului socialist

tal al comerțului nostru exterior a crescut de 15 ori, față de creșterea de 8 ori înregistrată de comerțul mondial. Prin aceasta, ponderea României în ansamblul schimburilor comerciale internaționale a crescut de la 0,4 la sută în anul 1950 la 0,7 la sută în prezent. Este de remarcat și faptul că, în toată această perioadă, ritmul comerțului exterior a devansat creșterea produsului social și venitului național, iar, în ultimii ani, și pe cea a producției industriale, țara noastră înscriindu-se, astfel, în tendințele majore ce se înregistrează pe plan mondial. Ca rezultat, a sporit aportul exportului și importului la activitatea economică generală a țării, actualmente comerțul exterior și cooperarea în producție deținînd aproximativ 30 la sută din totalul producției.

Reflectînd schimbările profunde din economie, structura exportului se axează tot mai mult pe produse industriale. Comparativ cu anul 1950, cînd România exporta în proporție de peste 3 4 materii prime și unele produse semifabricate din acestea, în anul 1973 peste 50 la sută din exportul nostru a fost format din mașini, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum. În prezent, locul central în cadrul exportului revine grupei mașinilor, cu o pondere de circa 25 la sută, față de 4 la sută în anul 1950. La rîndul său, importul — axat în trecut pe mărfuri neesențiale pentru progresul general al țării — a fost subordonat cerințelor prioritare ale dezvoltării economice. Procesul de industrializare și de modernizare a structurilor economice a generat un necesar sporit de mașini și utilaje, care se satisface în proporție de 30 la sută prin import. În același timp, prin import România își acoperă o parte din necesarul unor materii prime și de bunuri industriale și alimentare destinate consumului populației.

Toate aceste realizări atestă importantele schimbări intervenite în domeniul comerțului exterior românesc, față de situația din trecut. Nivelurile atinse, comparativ cu propriile posibilități și cu indicatorii respectivi din țările avansate din punct de vedere industrial, evidențiază, totodată, eforturile susținute care trebuie depuse, în continuare, pentru creșterea volumului de export pe locuitor, pentru modernizarea nomenclatorului produselor de export și ridicarea nivelului lor tehnic și calitativ, pentru perfecționarea metodelor de comercializare. Eforturile pe linia exportului apar cu atît mai necesare, dacă avem în vedere volumul sporit de import în perspectivă, în special de materii prime, de echipamente pentru investiții și de alte produse. Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român prevede creșterea, în cincinalul următor, a volumului total al comerțului exterior cu 72—80 la sută, din care la export cu 75—85 la sută, punînd un accent deosebit pe creșterea eficienței activității de comerț exterior, pe valorificarea cît mai înaltă a potențialului tehnic, material și uman al țării.

În condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, ale accentuării interdependențelor dintre economiile naționale ale statelor, se afirmă tot mai mult necesitatea cooperării internaționale în producție, în cercetare și pe plan științific, ca formă avansată a relațiilor economice interstatale, capabilă să contribuie substanțial la accelerarea progresului economic al fiecărei țări și al economiei mondiale în ansamblu. Totodată, cooperarea economică conferă relațiilor dintre state un caracter durabil, de lungă perspectivă, cu consecințe dintre cele mai favorabile asupra climatului politic general.

Țara noastră promovează extinderea pe scară largă a cooperării cu alte state în cadrul bi și multilateral, în forme variate, reciproc acceptate și în domenii de interes comun. În ultimii ani, au fost încheiate peste 250 acțiuni de cooperare cu numeroase țări, în domeniul explorării și producției unor materii prime, construirii de diverse obiective economice, specializării în producția de mașini și utilaje. În anul 1973, pe baza noilor reglementări adoptate, au fost constituite primele patru societăți mixte de producție în țara noastră. În străinătate, România participă la 13 societăți mixte de producție în diverse domenii, cum sînt construcția de mașini, industria minieră, extracția țițeiului, industria lemnului și a materialelor de construcții, agricultura etc., la 28 societăți comerciale, de transport, de engineering și consulting, precum și la două bănci mixte.

O coordonată esențială a dezvoltării relațiilor economice externe ale țării noastre o constituie extinderea și aprofundarea colaborării și cooperării economice cu toate țările socialiste. Relațiile economice între țările socialiste au o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea fiecăreia din aceste țări, pentru creșterea forței și prestigiului socialismului în lume. Statele socialiste dețin ponderea principală în comerțul exterior românesc, de 50 la sută în anul 1973, pe primul loc situîndu-se schimburile cu Uniunea Sovietică, cu o pondere de 21 la sută. O dezvoltare rapidă au cunoscut schimburile cu Republica Populară Chineză, care deține circa 4 la sută din volumul comerțului nostru exterior. Schimburile comerciale cu țările socialiste se caracterizează printr-o diversificare continuă a gamei mărfurilor și, în special, prin creșterea ponderii mașinilor și utilajelor în comerțul reciproc. În anul 1973, mașinile și utilajele în exporturile noastre spre aceste țări au reprezentat 39 la sută.

România acționează în mod consecvent pentru dezvoltarea relațiilor economice cu țările socialiste atît pe baze bilaterale, în cadrul acordurilor comerciale pe termen lung, acordurilor de cooperare economică și de specializare în producție, cît și pe baze multilaterale, în cadrul C.A.E.R. și altor organizații internaționale ale țărilor socialiste. Pe baza principiilor consacrate în statutul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), România își aduce contribuția la realizarea obiectivelor „Programului complex", menit să favorizeze progresul multilateral al fiecărei țări membre, accelerarea procesului de egalizare a nivelurilor lor de dezvoltare economică.

România acționează, de asemenea, pentru amplificarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină, care au pășit pe calea dezvoltării independente. Ea însăși țară în curs de dezvoltare, România atribuie relațiilor cu aceste state o semnificație largă, considerîndu-le ca un factor important în lupta comună pentru lichidarea decalajului economic față de țările avansate din

Expoziția realizarilor economiei naționale — 1974 — un tablou cuprinzător al unei economii dinamice, în plină dezvoltare, care permite participarea tot mai amplă și activă a țării noastre la circuitul economic mondial

punct de vedere industrial, împotriva politicii imperialiste și neocolonialiste.

Schimburile comerciale ale României cu țările în curs de dezvoltare se înscriu drept cel mai dinamic curent în ansamblul comerțului nostru exterior, sporind, în perioada 1960—1973, de peste 8 ori. În ultimii ani, în conformitate cu acordurile încheiate cu ocazia vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu într-o serie din aceste țări, o puternică dezvoltare este înregistrată de cooperarea economică dintre România și țările vizitate, în avantajul reciproc, afirmîndu-se, astfel, cu vigoare noul tip de colaborare internațională, rodnică și eficientă.

În același timp, România extinde raporturile economice cu țările capitaliste dezvoltate. În relațiile comerciale cu aceste țări, pe primul loc se situează schimburile cu Republica Federală a Germaniei, cu o pondere de 10 la sută în volumul comerțului nostru exterior, fiind al doilea partener comercial al României, după Uniunea Sovietică. Cu toate mutațiile cunoscute în ultimii ani, structura comerțului României cu țările capitaliste dezvoltate se caracterizează, încă, printr-o anumită asimetrie, în cadrul exportului românesc produsele de bază și semifinite avînd o pondere însemnată, în timp ce la import predomină produsele manufacturate, în special mașinile și utilajele. De aceea, este necesar să se acționeze pe toate planurile în vederea creșterii exportului nostru de produse ale construcției de mașini, chimiei, industriei ușoare și de alte produse superior prelucrate. Acestui deziderat îi pot servi eliminarea obstacolelor practicate încă de țările capitaliste dezvoltate la importul unor produse românești, acordarea fără excepții a tratamentului vamal preferențial țării noastre, precum și extinderea cooperării în producție și pe plan financiar.

Considerînd că organizațiile economice internaționale pot să joace un rol important în dezvoltarea schimburilor și cooperării economice între state, România participă la activitățile în domeniul economic ale O.N.U. și instituțiilor sale specializate, la lucrările altor organisme internaționale, chemate să favorizeze colaborarea internațională. În cadrul acestor organizații, România acționează pentru instaurarea unor relații economice între state bazate pe principii noi, juste și echitabile, pentru eliminarea obstacolelor existente în calea schimburilor de mărfuri și colaborării internaționale, pentru asigurarea accesului larg, nestingherit, al tuturor țărilor la diviziunea internațională a muncii, la cuceririle științei și tehnicii pe plan mondial.

Ca membră a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), România își aduce o contribuție activă la elaborarea Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, acționează, alături de celelalte țări în curs de dezvoltare, pentru întreprinderea de măsuri eficiente cu caracter comercial și financiar în favoarea tuturor acestor țări, indiferent de sistemul lor social-economic sau zona geografică în care sînt situate, care să contribuie substanțial la eliminarea decalajelor economice ce le separă de țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Împreună cu alte țări, România a inițiat adoptarea de către UNCTAD a unei serii de recomandări, printre care cele referitoare la extinderea practicii livrării de echipamente pe credit, rambursabil în produsele rezultate din obiectivele astfel construite, la importanța încheierii de acorduri comerciale pe termen lung și la formarea de personal specializat în domeniul comerțului exterior.

România se numără printre țările care au contribuit la crearea Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială (ONUDI). În cadrul acestei organizații, țara noastră susține facilitarea transferului internațional de cunoștințe tehnice, încurajarea cooperării industriale dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Pe baza unui acord intervenit între guvernul român și ONUDI, a luat ființă la București Centrul comun România — ONUDI pentru industria chimică și petrochimică, avînd ca obiectiv elaborarea de studii și proiecte, acordarea de asistență tehnică și formarea de personal în domeniile respective.

Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO) a adoptat, la propunerea României, împreună cu alte state, o serie de rezoluții privind intensificarea schimburilor științifice în domeniul agriculturii și alimentației, mai buna utilizare a resurselor umane în aceste domenii și necesitatea reformei agrare pentru dezvoltarea producției agricole.

Ca țară europeană, România acordă o deosebită atenție activităților Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa (C.E.E.—O.N.U.). Delegațiile române la sesiunile Comisiei și organelor sale au prezentat idei și propuneri concrete privind extinderea cooperării general-europene. Ca urmare a unor asemenea inițiative, în cadrul Comisiei au fost puse bazele cooperării economice și s-au creat organe de specialitate în domeniul industriei gazului și chimică, precum și în domeniul științei și tehnicii.

În ultimii ani, s-a mărit numărul organizațiilor economice internaționale la care țara noastră este membră. În acest sens, este de menționat aderarea la Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT), la Fondul Monetar Internațional (FMI), la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și la Acordurile internaționale cu privire la cositor, cacao și produse textile.

România își va intensifica activitatea în cadrul tuturor organismelor economice și financiare internaționale la care este membră — ca formă de participare la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea multilaterală economică, financiară și tehnico-științifică.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în conformitate cu tendințele politice, economice și sociale ale evoluției lumii contemporane, România va acționa, în continuare și în mod perseverent, pentru instaurarea în viața internațională a unei noi ordini economice, care să permită dezvoltarea largă a raporturilor economice internaționale pe baze deplin democratice, să asigure participarea activă și în condiții de real avantaj reciproc la circuitul economic mondial, precum și accesul la știința și tehnologiile moderne, lichidarea oricăror restricții și discriminări în raporturile economice.

Sprijinind cu fermitate dezvoltarea unor raporturi economice internaționale de tip nou, România va acționa corespunzător intereselor propriului progres economic, cît și ale dezvoltării colaborării internaționale, aducîndu-și, astfel, contribuția la stimularea cursului spre destindere și securitate, la consolidarea păcii în lume.

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Alfonso López Michelsen

președintele Republicii Columbia

„Venind în România, intențiile mele sînt multiple. Să studiez, să capăt o serie de învățăminte, să văd de la fața locului posibilitățile de consolidare a relațiilor dintre țările noastre, să mă reculeg după o lungă campanie politică. De fapt, să fac din fiecare cîte puțin, să mă arăt la fereastra unei lumi noi sub anumite aspecte, atît din punct de vedere politic, cît și economic, dar cu care avem tradiții foarte vechi, avem afinități latine. Pe măsură ce am vizitat România, m-am convins de posibilitățile neexplorate ale legăturilor culturale și economice care se pot dezvolta cu timpul între țările noastre.

Vedeți, este interesant că, tocmai pe vremea cînd eram ministru al relațiilor externe al Columbiei (1963-1970—n.n.) s-au stabilit relațiile diplomatice între România și Columbia, s-a semnat tratatul de asistență tehnică și s-au făcut primii pași în vederea extinderii schimburilor comerciale. Rezultatele s-au dovedit superioare așteptărilor și speranțelor.

Cînd președintele Ceaușescu a fost în Columbia, eu mă aflam în plină campanie electorală și nu am putut asista la nici o ceremonie oficială, protocolară. Dar am vorbit timp de mai multe ore, am schimbat idei, am revăzut cifrele de dezvoltare ale tratatelor pe care le semnasem. Atunci, cu multă amabilitate, m-a invitat în România. Am acceptat invitația și nu regret de loc că am făcut-o. Convorbirile noastre au o importanță specială, în sensul că țările noastre sînt asemănătoare sub multe aspecte. Prin dimensiuni, nu neapărat geografice, bogății naturale, dorința de autonomie și de autenticitate, care caracterizează atît România cît și Columbia. Credem că din colaborarea bilaterală putem avea mari avantaje, prin tehnica română în exploatarea petrolului și în petrochimie, prin schimburile culturale care s-au concretizat în traducerea unor autori columbieni și a unor autori români încă necunoscuți nouă și, în sfîrșit, prin faptul că sîntem țări al căror principal interes este pacea.

În mod special, vă mărturisesc că am o mare stimă pentru președintele Ceaușescu, ceea ce vă rog să nu o considerați o afirmație convențională, ci un fel de, aș zice eu, confesiune umană. În orice altă situație a existenței l-aș fi întîlnit pe președintele Ceaușescu, sînt sigur că am fi fost prieteni, că am fi avut multe puncte de vedere comune. Am întîlnit și am cunoscut mulți șefi de stat și, probabil, prin diferența pe care o evidențiază, președintele Ceaușescu impresionează prin faptul că examinează cu mare obiectivitate problemele, îl ascultă pe interlocutor, manifestă interes pentru cele mai diferite domenii. Cu el poți vorbi la fel de bine despre ecologie, populație, economie, despre orice. Cu președintele Ceaușescu vorbești fără să te simți vreodată că ți se dictează ca de la catedră. Interesant, de pildă, că vorbind despre problemele latino-americane, devine surprinzător cît este de informat și la curent cu multe lucruri care ar părea de specialitatea guvernelor noastre, cu procesul general de dezvoltare al Americii Latine".

Mohammed Anwar El Sadat

președintele Republicii Arabe Egipt

„Doresc să încep prin a adresa mulțumirile mele sincere poporului român pentru primirea deosebit de călduroasă și plină de ospitalitate pe care ne-a făcut-o mie, soției mele și delegației care mă însoțește. Am fost extrem de impresionați de această frumoasă primire cu care ne-a întîmpinat poporul român prieten. Convorbirile pe care le-am avut cu fratele meu, Nicolae Ceaușescu, la Palatul Republicii și la Sinaia, precum și cele pe care le-au purtat delegațiile noastre s-au referit la situația internațională în general, la situația din Orientul Apropiat în mod special, precum și la relațiile dintre cele două țări. Ne-am expus, fiecare, punctul de vedere și am ajuns la o identitate de păreri atît în ce privește situația internațională cît și situația din Orientul Apropiat, convenind asupra necesității retragerii Israelului din teritoriile ocupate, a realizării aspirațiilor legitime ale poporului palestinian. De asemenea, am fost total de acord în legătură cu viitorul relațiilor între țările noastre și în ce privește participarea României, alături de noi, la realizarea planului de dezvoltare rapidă a Egiptului în anul 1974-1975 și a planului pe termen lung.

Mă bucură deosebit de mult faptul că pot adresa poporului român salutări cordiale, din adîncul inimii mele, pentru primirea atît de călduroasă pe care ne-a făcut-o, pentru zîmbetele oamenilor. Nu vom uita niciodată inimile deschise pe care le-am găsit aici, ceea ce mi-a produs o impresie cu totul deosebită.

Doresc ca poporul român să știe că poporul egiptean nutrește aceleași sentimente călduroase și aceeași prietenie".

Arhiepiscopul Makarios

președintele Republicii Cipru

„Numele României este foarte iubit în Cipru : și pentru politica ei, și pentru unele cauze speciale. Prin aceasta, înțeleg sprijinul pe care România ni l-a acordat întotdeauna în lupta pentru asigurarea independenței și suveranității insulei noastre.

Urmărim cu mare interes rolul constructiv al României în diferite probleme internaționale și apreciem profund contribuția sa la promovarea și consolidarea păcii mondiale. Eforturile președintelui Nicolae Ceaușescu în viața internațională se bucură de o recunoaștere mondială. Contribuția sa personală la democratizarea relațiilor internaționale și la reducerea tensiunii în lume este dintre cele mai valoroase. El s-a dovedit a fi un conducător care îmbină clarviziunea, înțelepciunea și curajul".

Habib Bourguiba

președintele Republicii Tunisiene

„Îmi reamintesc cu plăcere de vizita mea în țara dumneavoastră. Nu se poate uita o primire călduroasă cum a fost cea de care m-am bucurat din partea conducătorilor români, a poporului român. Pentru mine, a fost un prilej de a intra în contact cu poporul României. Între țările noastre au intervenit de atunci numeroase înțelegeri, în diverse domenii, care își urmează, de altfel, desfășurarea firească. Pentru Tunisia, au tot mai multă importanță relațiile pe care le dezvoltăm cu România. Noi dorim ca aceste contacte să devină tot mai dese.

Personal, doresc să pot să mă reîntorc în România, să revăd poporul român, cu care poporul tunisian are multe puncte comune și despre care păstrez cele mai frumoase amintiri.

Profit de această ocazie ca să transmit, prin intermediul revistei «Lumea», cele mai bune urări de bine și salutări președintelui Nicolae Ceaușescu, poporului român".

Consemnăm în grupajul de pagini **„Anchetă internațională — România în conștiința lumii"** extrase din interviurile acordate în exclusivitate revistei „Lumea", în perioada august 1973 — august 1974, de numeroase personalități politice de prim rang ale vieții internaționale privind contribuția remarcabilă a României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la opera de pace și înțelegere între popoare, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Leopold Sedar Senghor

președintele Republicii Senegal

„Încă înainte de a mă întîlni, în toamna anului trecut, cu președintele Nicolae Ceaușescu, aveam o deosebită stimă față de președintele României, față de puternica sa personalitate ; din tot ceea ce întreprinde domnia-sa, din întreaga sa activitate se desprind devotamentul pentru poporul și țara sa, atașamentul său ferm la principii, ale căror importanță și semnificații le subliniază cu consecvență.

În egală măsură, pentru mine, președintele Ceaușescu este un exemplu viu de aplicare și interpretare creatoare a marxism-leninismului, călăuzit fiind de ideea fundamentală că în țara sa societatea socialistă se construiește pentru poporul său, român.

Cum vă spuneam, am avut prilejul de a-l întîlni pe președintele Ceaușescu la Dakar — e adevărat, pentru scurt timp — dar discuțiile noastre au fost cuprinzătoare. Am abordat împreună posibilitățile dezvoltării relațiilor dintre țările noastre, cît și subiecte ale vieții internaționale actuale. În toate acestea am avut o deplină unitate de opinii, fapt care mi se pare firesc, întrucît președintele Ceaușescu este un fervent susținător al extinderii raporturilor României cu țările africane — de altfel, a vizitat în mai multe rînduri continentul nostru — și un excelent cunoscător al problemelor internaționale.

Sărbătoarea apropiată — a XXX-a aniversare a eliberării României — îmi oferă prilejul de a ura prin revista «Lumea» multe succese poporului român, Partidului Comunist Român și președintelui țării dv., domnul Nicolae Ceaușescu".

Jose Figuéres Ferrer

fost președinte al Republicii Costa Rica

„Vin în România pentru a răspunde vizitei pe care ne-a făcut-o, anul trecut, președintele Ceaușescu. Aș vrea să remarc două elemente esențiale : în primul rînd, este primul președinte al unei țări socialiste care ne-a vizitat țara. În al doilea rînd, este vorba despre semnificația însăși a României ; un sfert de secol de «război rece» a creat prejudecăți și, în legătură cu aceasta, eu cred că România a făcut deosebit de mult pentru ca într-o lume divizată să se mențină speranța unei înțelegeri universale, un echilibru între două lumi diferite.

Cunoscîndu-ne la San José, am identificat în persoana președintelui Ceaușescu un interlocutor optim. Realitățile politice românești pun, în acest sens, în valoare faptul că în această epocă istorică, în acest sfîrșit de secol decisiv pentru omenire, România are în fruntea ei un conducător cu o viziune universală — președintele dumneavoastră. Este un fapt de o importanță deosebită, cu ecou în viitor. Costa Rica este o țară cu vechi tradiții democratice, motiv pentru care este respectată în întreaga lume hispano-americană. Trebuie ținut seama, de asemenea, de faptul că președintele Ceaușescu nu a vizitat numai mica noastră republică, ci a făcut o călătorie printr-o mare parte a Americii Latine.

Am făcut această scurtă paranteză pentru a vă vorbi de simpatia sinceră și profundă pe care eu personal, guvernul meu o avem față de politica și personalitatea președintelui Ceaușescu. Mă mîndresc mult cu această prietenie, care îmi face o deosebită plăcere și căreia îi prevăd multe posibilități de adîncire. Cred că am fi realizat mult mai puțin dacă nu am fi fost pătrunși de aceste sentimente. Președintele Ceaușescu este respectat în întreaga lume. Este un conducător ilustru al lumii contemporane socialiste, care a dus în America Latină mesajul său de cunoaștere și apropiere între socialism și «lumea a treia»".

Maiestatea sa regele Hussein Ibn Talal

al Regatului Hașemit al Iordaniei

„Actuala vizită constituie împlinirea unei dorințe mai vechi. Urmăream de mult, cu admirație, inițiativele luate de România în direcția dezvoltării relațiilor cu toate țările lumii, interesul ei față de problemele care preocupă omenirea, ca și eforturile întreprinse pe plan intern pe calea propășirii.

Președintele Ceaușescu se bucură de respect în inimile noastre, iar relațiile dintre Iordania și România constituie pentru noi un izvor de mîndrie. Ca atare, am fost cu atît mai încîntat să accept amabila invitație de a vizita România pentru a mă întîlni cu președintele Ceaușescu, cu prietenii mei români.

Sînt convins că vizita actuală va duce la o întărire a cooperării în diverse domenii — în primul rînd, cooperarea în probleme de interes reciproc, în al doilea rînd, dar nu mai puțin importantă, cooperarea pe arena internațională — servind idei și principii identice și străduindu-se spre aceleași țeluri.

Sînt copleșit de amabilitatea și ospitalitatea cu care am fost întîmpinat și cred că acestea reflectă sentimentele prietenilor români nu numai pentru mine și grupul iordanian ce m-a însoțit, ci și pentru țara mea".

Siaka Probyn Stevens

președintele Republicii Sierra Leone

„Am fost invitat de președintele Nicolae Ceaușescu să vizitez România. Am acceptat cu plăcere invitația, pentru că din cele citite, din cele cunoscute despre țara dumneavoastră, îmi formasem o părere deosebit de bună. Am fost, deci, cu atît mai fericit să am ocazia de a veni aici, cu colaboratorii mei, pentru a cunoaște direct România.

În general, noi, cei din Sierra Leone, credem că nici o țară nu are monopolul înțelepciunii și este politica noastră de mai mulți ani să stabilim contacte cu cît mai multe țări posibil, cu convingerea că putem învăța din experiența fiecărei țări și că sînt lucruri pe care alții le pot afla de la noi. Pornind de la această convingere de bază, am întreprins această călătorie, știind că sînt multe lucruri pe care le putem învăța de la români.

În general, încercăm să învățăm de la o țară ca România, din experiența ei de secole de istorie frămîntată și sper că vom putea coopera.

Din toate punctele de vedere, convorbirile dintre președintele Ceaușescu și mine s-au bucurat de un succes remarcabil.

Am fost profund impresionat de atmosfera sinceră în care s-au purtat discuțiile, de atașamentul președintelui Ceaușescu față de sarcina pe care și-a asumat-o — înainte de toate, deplina emancipare economică și politică a poporului român pe calea făuririi propriului destin, în conformitate cu interesele sale, făcîndu-și prieteni, trăind în prietenie cu toate țările și popoarele care doresc această prietenie.

România își aduce, astfel, în mod consecvent, contribuția sa specifică la cauza păcii și securității internaționale. Doresc, în acest sens, să remarc amprenta pe care președintele Ceaușescu o imprimă vieții și gîndirii internaționale contemporane".

Moktar Ould Daddah

secretar general al Partidului Poporului din Mauritania, președintele Republicii Islamice Mauritania

„Relațiile bilaterale vor cunoaște un impuls nou și important datorită documentelor și acordurilor pe care le-am semnat împreună cu președintele Nicolae Ceaușescu. De acum înainte, în numeroase domenii vom coopera mai concret, iar vizita pe care o va efectua la noi președintele României va constitui o nouă ocazie de a întări această cooperare.

Părăsim România foarte mulțumiți și încurajați de rezultatele acestei vizite și, de asemenea, datorită constatării că dv. înșivă ați realizat multe lucruri deosebit de importante, cu deosebire și pentru experiența noastră, întrucît ați fost, nu demult, într-o stare de subdezvoltare economică.

Ceea ce mă impresionează la președintele României este, mai întîi, interesul pe care-l manifestă față de problemele lumii contemporane, în general, și ale lumii a treia, în particular, cu ceea ce aceasta înseamnă : subdezvoltare, eliberarea teritoriilor încă sub colonialism etc. Ceea ce impresionează cu deosebire este cunoașterea profundă a problemelor ; președintele Ceaușescu vorbește despre fiecare problemă cunoscînd perfect toate aspectele. Dar, la urma urmei, cred că toate acestea nu sînt surprinzătoare pentru dv., românii, care cunoașteți toate eforturile depuse de șeful statului dv. pentru a facilita soluționarea problemelor lumii contemporane. Evident, președintele României a vizitat multe țări. Eu l-am întîlnit în America ; a fost în Asia, în mai multe rînduri în Africa — nu mai vorbesc de Europa. Toate acestea le-a făcut pentru a cunoaște problemele, conducătorii statelor lumii. Am urmărit cu multă simpatie toate aceste eforturi. Sîntem, de asemenea, încîntați de faptul că avem opinii asemănătoare, aproape similare, în multe probleme.

România reprezintă pentru noi imaginea unei țări europene, socialiste, și care a cunoscut realizări remarcabile. Am descoperit o impresionantă mobilizare a maselor, sub conducerea Partidului Comunist Român, un caracter deosebit de ospitalier al poporului român și progrese impresionante ale țării dv. în domeniile culturii, industriei, în special. Repet ceea ce am spus mai înainte : cel care sosește pentru prima oară în țara dv., în fruntea căreia se află președintele Nicolae Ceaușescu, care muncește hotărît și cu ardoare pentru binele și prosperitatea poporului său, găsește o țară cu o originală experiență a revoluției, cu un grad înalt de progres în toate domeniile, ceea ce demonstrează, evident, că ați folosit bine timpul. Pe scurt, ceea ce am văzut la dv. ne încurajează și pe noi, prezentul și viitorul nostru, cu atît mai mult cu cît România poartă un interes deosebit tinerelor state independente africane".

Carlos Andrés Pérez

președintele Republicii Venezuela

„A fost foarte interesantă întrevederea pe care am avut-o cu președintele Nicolae Ceaușescu. Cu acel prilej, am spus înaltului oaspete că mă interesează profund (o spun cu deosebită cordialitate și fără nici un sens peiorativ) aceste așa-numite mici țări europene, pentru că la ele putem găsi multe idei și multe inițiative, unele dintre ele favorabile, de pildă, dezvoltării tehnologice de care avem nevoie în țara noastră. Găsim la aceste țări mai multe lucruri care ne interesează decît în cazul celor foarte dezvoltate, care, dintr-un motiv sau altul, se preocupă numai de progresul popoarelor lor. Astfel, încît, România mă interesează nu numai pentru istoria și tradițiile ei ci, de asemenea, pentru faptul că reprezintă o sursă de experiență pentru țara noastră și acest lucru l-am comunicat președintelui Ceaușescu. Cooperarea cu România va asigura de la bun început o intensificare a comerțului. Mă interesează mult să cunosc experiențele proprii ale țării dv. de dezvoltare tehnologică, felul cum a fost, de pildă, orientată politica socială, de asigurare deplină a dreptului la muncă. Sînt aspecte pe care, într-un ansamblu mai larg, doresc să le aflu, date fiind rezultatele și experiențele proprii ale României".

Luis Cabral

președintele Consiliului de Stat al Republicii Guineea-Bissau, adjunct al secretarului general al P.A.I.G.C.

„Sîntem fericiți că putem situa România printre primele țări care au recunoscut statul nostru și și-au manifestat dorința de a stabili relații diplomatice cu Republica Guineea-Bissau. De altfel, această luare de poziție imediată a guvernului român nu este decît o continuare normală a principiilor fundamentale care au orientat activitatea României pe plan internațional, a ajutorului pe care, dintotdeauna, guvernul român l-a acordat țării noastre. Mai exact, această ceremonie de azi, la care a fost prezentă și România, este o suită logică a evenimentului istoric al semnării Comunicatului comun de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și regretatul nostru conducător, Amilcar Cabral, cu prilejul vizitei pe care acesta din urmă a efectuat-o în România în iulie 1972. Comunicatul, primul de acest gen semnat de către P.A.I.G.C. și un partid comunist dintr-un stat european, era deja o luare de poziție a P.C.R. și a guvernului român care ne-au încurajat puternic în toate inițiativele politice pe care le-am luat ulterior.

După cum vă spuneam, regretatul nostru conducător Amilcar Cabral a fost în România în mai multe rînduri — ultima dată în iunie 1972 — și întotdeauna s-a bucurat de o călduroasă primire din partea poporului, cît și din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu. A fost foarte profund impresionat de calitățile sale deosebite de șef de stat, de om doritor de progres și sprijinitor al luptei de eliberare a poporului nostru și a altor popoare. La rîndul său, noul secretar general al P.A.I.G.C., Aristides Pereira, care, în noiembrie 1973, a reluat contactele cu conducătorul României, a adus cu el aceleași deosebite impresii despre președintele Ceaușescu. Toate acestea, ca și altele, mi-au generat o dorință vie de a-l cunoaște personal, de a purta convorbiri. Pentru aceasta, cînd am aflat că vine în vizită în Guineea, am plecat la Conakry, special pentru a-l întîlni. Personal, vă pot spune că am fost puternic impresionat de personalitatea și gîndirea sa politică, de atașamentul și dorința de a conduce România pe noi trepte de civilizație și progres, de a contribui la edificarea unei lumi a păcii și colaborării internaționale. După acest prim contact pe care l-am avut cu președintele Ceaușescu, sînt convins că, în viitor, popoarele noastre vor dezvolta legături dintre cele mai prietenești, că vor exista noi posibilități de a studia din experiența președintelui României în conducerea poporului român și a Partidului Comunist Român".

Mohamed Siad Barre

președintele Consiliului Suprem al Revoluției al Republicii Democratice Somalia

„Relațiile Somaliei cu România sînt foarte bune, deși nu au același grad înalt de dezvoltare pe care l-au atins raporturile țării dv. cu alte state africane. Aceasta, însă, dintr-o serie de motive obiective. Desigur, înmulțirea contactelor între statele noastre va conduce în mod firesc la realizarea unei cooperări, în primul rînd economice, mai intense, la strîngerea celorlalte legături.

Mi se pare că acest lucru este pe deplin posibil, dacă ne gîndim la dezvoltarea fără precedent a relațiilor României cu multe state independente ale Africii, unde țara dv. este un bun partener de cooperare, un excelent interlocutor — ale cărui opinii și principii sînt tot mai puternic împărtășite pe plan african și în celelalte continente".

ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Juan Velasco Alvarado

președintele Republicii Peru

„Guvernul peruan dă o înaltă apreciere prieteniei și strînselor relații pe care le întreține cu guvernul român. Tocmai de aceea, apropiata vizită a Excelenței Sale Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, are pentru țara noastră o deosebită semnificație și importanță. Manifestările de bun venit și de simpatie pe care le va oferi țara noastră președintelui român vor fi o reflectare limpede a recunoașterii deosebitelor sale calități de om de stat și, totodată, o dovadă a realei aprecieri de care se bucură poporul român.

Ca interpret al sentimentelor poporului și guvernului peruan, îmi exprim cele mai călduroase urări pentru ca relațiile peruano-române să se intensifice și să se amplifice tot mai mult, contribuind în mod pozitiv la progresul popoarelor noastre".

Guillermo Rodriguez Lara

președintele Republicii Ecuador

„Este plăcut să constat că țara mea a lărgit relațiile cu Republica Socialistă România, mai ales în sfera comerțului și a asistenței tehnice. Ecuadorul știe, așa cum spunea eminentul om de stat mexican Benito Juarez, că «respectul față de dreptul celuilalt înseamnă pacea» și acceptă relațiile care se bazează pe acest respect mutual fără a întreba care sînt ideile pe care statul prieten își fundamentează existența sa suverană. Apropiata vizită a Excelenței Sale președintele României în țara mea va contribui, fără nici o îndoială, la strîngerea concretă a acestor bune raporturi cărora contactul personal între conducătorii români și ecuadorieni le va da o nouă, promițătoare și solidă arhitectură.

Sinceritatea atașamentului față de normele suveranității individuale și respectul față de structurile interne ale fiecărui popor sînt garanțiile concrete ale menținerii bunelor relații între statele de pe orice meridiane ale lumii. De aceea, îl primim ca pe un bun prieten, ca pe un ilustru conducător pe președintele Nicolae Ceaușescu, cu care vom trata în termenii avantajului și înțelegerii mutuale, termeni pe care îi vom transpune în sfera schimburilor comerciale și culturale care sînt deja inițiate. Acordurile comerciale, cele culturale și cele de cooperare economică, industrială și tehnică aflate în pregătire și care se vor semna la Quito, vor contribui sensibil la o apropiere și mai accentuată a punctelor de contact. Se va face, astfel, un mare pas în dorința, împărtășită de ambele părți, de a propăși pacea pe calea apropierii și cunoașterii între popoare".

Dr. Rudolf Kirchschlaeger

președintele federal al Republicii Austria*)

„Primirea mea de către președintele Nicolae Ceaușescu, la Predeal, și convorbirile de la București cu ministrul de externe Macovescu s-au caracterizat printr-o sinceritate prietenească deosebită și, cred eu, printr-o mare franchețe în prezentarea opiniilor.

Relațiile dintre România și Austria sînt foarte bune, și nu abia de astăzi, ci de mult timp. Vizita președintelui Austriei aici, în Republica Socialistă România, și vizita domnului președinte Ceaușescu în Austria, în anul 1970, au dat puternice impulsuri pentru o dezvoltare a raporturilor în continuare. De atunci, noi am făcut progrese în domeniul economic, în domeniul cultural și am realizat, de asemenea, o foarte bună experiență în domeniul politic, în ceea ce privește, de exemplu, colaborarea în cadrul Națiunilor Unite sau cu prilejul unui foarte bun schimb de păreri la convorbirile preliminare privitoare la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și apoi, mai tîrziu, la conferința ca atare. Acum, este necesar să mergem mai departe pe această cale; de aici, și rostul actualei mele vizite în țara dv".

*) N.R. La data cînd dr. Rudolf Kirchschlaeger a făcut această declarație, domnia-sa era ministru federal al afacerilor externe. Între timp, la 23 iunie 1974, a fost ales în funcția de președinte federal al Republicii Austria.

General Yakubu Gowon

șef al guvernului militar federal, comandantul suprem al Forțelor armate ale Republicii Federale Nigeria

„Între cele două țări și popoare ale noastre există o strînsă și fructuoasă colaborare. Neîndoios, această cooperare va continua să cunoască o înflorire remarcabilă, să se întărească deci din ce în ce mai mult, răspunzînd astfel unui deziderat firesc al lumii de azi, dar și unor afinități de gîndire și acțiune care există între România și Nigeria.

Am mai arătat și cu alt prilej că activitatea președintelui României este foarte merituoasă, excepțională pentru progresul țării sale, pentru promovarea păcii în lume și înțelegerii internaționale. Regăsim cu plăcere în cuvîntările și interviurile președintelui Nicolae Ceaușescu idei scumpe nouă, nigerienilor, iar în acțiunile sale politice și diplomatice identificăm contribuții majore la dezvoltarea relațiilor României cu țările lumii, în general, și ale Africii în special. De altfel, prin politica sa de prietenie cu statele Africii, cu toate țările care iubesc libertatea și pacea, președintele Ceaușescu se bucură de o deosebită considerație pe continentul nostru".

Kalevi Sorsa

primul ministru al Finlandei

„Trebuie să spun, înainte de toate, că relațiile dintre țările noastre sînt deosebit de bune. Aș putea să afirm că, în prezent, contactele dintre Finlanda și România sînt mai dinamice decît oricînd în istoria raporturilor dintre cele două țări. Și aceasta, în toate domeniile: politic, comercial, economic, cultural, turistic. Se cere apoi subliniat faptul că acțiunile și eforturile țărilor și guvernelor noastre, în problemele mari ale Europei, ale organizării unei noi ordini pe continent sînt îndreptate în aceeași direcție: ambele guverne se străduiesc să-și aducă contribuția la instaurarea unei păci trainice în Europa, pace care să ofere cadrul adecvat dezvoltării în continuare a unei colaborări internaționale fructuoase. Eforturile celor două țări au influențat deosebit de favorabil evoluția raporturilor noastre, au contribuit la valorificarea posibilităților de cooperare dintre Finlanda și România, la evidențierea unor noi posibilități de colaborare economică și culturală, domenii cărora noi, finlandezii, le acordăm o mare atenție".

Henry Kissinger

secretar de stat al S.U.A.

„Sînt convins că este cunoscută satisfacția care există de ambele părți, în urma întîlnirilor dintre președinții Statelor Unite și României. Asemenea întîlniri se dovedesc utile și rodnice, o știți foarte bine. În ceea ce mă privește, pot să vă spun că regret că, deocamdată, timpul și agenda de lucru nu-mi permit să fac, la rîndu-mi, o vizită în țara dumneavoastră".

„Considerăm că în abordarea problemelor populației este necesar să se pornească de la faptul că omul constituie factorul determinant al progresului social. De aceea, întreaga organizare a societății, politica generală a statelor trebuie să aibă drept țel suprem bunăstarea și fericirea oamenilor, garantarea libertății și demnității omului, dezvoltarea personalității sale, participarea maselor la făurirea propriei istorii".

NICOLAE CEAUȘESCU

La București și-a început lucrările

CONFERINȚA MONDIALĂ A POPULAȚIEI

La 19 august, și-a început lucrările, în capitala țării noastre, Conferința mondială a populației, organizată sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite — punct culminant al manifestărilor din cadrul „Anului Mondial al Populației", prima conferință inter-guvernamentală în problemele populației, considerată, prin amploarea participării internaționale, drept una din cele mai mari și mai de anvergură reuniuni organizate vreodată sub egida Națiunilor Unite. Ea este chemată să dezbată una din problemele fundamentale ale epocii contemporane, ale viitorului omenirii și civilizației umane. Tema populației se adaugă, astfel, marilor dezbateri inițiate, în ultimii ani, de O.N.U. privind dezvoltarea, industrializarea, resursele naturale și mediul înconjurător, alimentația și dreptul mării — probleme care constituie tot atîtea mari teme de cooperare internațională, de a căror soluționare în interesul tuturor popoarelor depind, într-o măsură hotărîtoare, progresul și prosperitatea întregii umanități.

Desfășurarea Conferinței mondiale a populației în capitala României confirmă interesul constant al țării noastre pentru activitățile Națiunilor Unite și pentru problematica majoră a lumii contemporane, precum și vocația ei verificată de promovare a dialogului internațional. Totodată, după cum subliniază însiși factorii de răspundere ai acestui important forum internațional, alegerea Bucureștiului pentru desfășurarea unei asemenea reuniuni constituie o apreciere deosebită a experienței originale a României în problemele populației, a importantelor progrese înregistrate de țara noastră în cele mai diferite domenii de activitate.

„Conferința — arăta, în cuvîntul rostit în ziua inaugurării, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim — este un eveniment care a putut avea loc datorită generoasei ospitalități a guvernului și poporului Republicii Socialiste România. Aș dori să exprim, astăzi, calda recunoștință pe care noi, cei de la Națiunile Unite, o avem pentru multele dovezi de amabilitate și pentru munca făcută de către guvernul român și de către poporul român în activitatea de pregătire a acestei conferințe.

Sîntem onorați, astăzi, de prezența președintelui României, Excelența Sa Nicolae Ceaușescu, și doresc să-i exprim Excelenței Sale, președintelui, recunoștința noastră călduroasă și sinceră pentru faptul că s-a interesat personal de această conferință și că a făcut multe eforturi personale pentru a facilita succesul ei".

Cuvîntarea rostită în ziua deschiderii lucrărilor conferinței de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a relevat cu pregnanță interesul constant al politicii românești pentru problemele ce stau în fața contemporaneității, spiritul constructiv în care România înțelege să-și aducă propria contribuție la abordarea și soluționarea acestor probleme. Au fost puse cu claritate în lumină amploarea problemelor populației, interdependența lor cu evoluția politică și economică a lumii contemporane, cu dezvoltarea fiecărui stat. Relevîndu-se caracterul inevitabil specific al problemelor populației în fiecare țară — ceea ce implică soluționarea lor potrivit condițiilor specifice existente într-o țară sau alta, fiecare stat avînd dreptul suveran să promoveze politica demografică și măsurile pe care le consideră cele mai corespunzătoare intereselor propriului popor — a fost evidențiată necesitatea abordării acestor probleme în contextul general al problemelor dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor și popoarelor, fiind subliniată, în acest sens, importanța de prim ordin, în soluționarea problemelor populației, a dezvoltării forțelor de producție, a creșterii producției agroalimentare, a conservării mediului înconjurător.

Accentuînd asupra complexității problematicii legate de populație și asupra interrelațiilor ei nemijlocite cu marile probleme ale lumii contemporane, președintele Ceaușescu a identificat o dimensiune majoră a temei ce urmează a fi dezbătută la reuniune: **„Viața demonstrează că problemele populației trebuie analizate în strînsă legătură cu evoluția relațiilor internaționale, pornindu-se de la realitatea că în zilele noastre se mai mențin încă raporturi inegale și inechitabile, de dominație și asuprire, atît pe plan național, cît și pe plan internațional".**

Abordarea problemelor populației nu poate fi făcută neținîndu-se cont de menținerea unor asemenea inegalități și inechități, de persistența, în lumea contemporană, a unor grave decalaje economice, de faptul că popoarele nu au în egală măsură posibilitatea de a valorifica, în scopul dezvoltării, cuceririle revoluției tehnico-științifice — realități ale zilelor noastre, amplu, documentat și convingător evidențiate în cadrul cuvîntării. Se impune astfel statornicirea unor relații noi, echitabile în viața internațională, de a căror realizare depinde însăși rezolvarea problemelor populației. **„Apare evident** — a arătat președintele Nicolae Ceaușescu — **că problemele populației, perspectivele dezvoltării diferitelor popoare și națiuni și a umanității în ansamblu sînt legate nemijlocit de lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de realizarea unei lumi mai bune și mai drepte, a unei societăți în care omul să se bucure din plin de cuceririle civilizației contemporane. Mai mult ca oricînd se impune să se acționeze cu fermitate pentru așezarea relațiilor internaționale pe principii noi — de egalitate, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne —, pe respectul dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, corespunzător năzuințelor sale. Problema populației este strîns legată de realizarea unei noi ordini economice internaționale, de așezarea relațiilor economice pe principiile avantajului reciproc, de stabilirea unui raport just între prețurile produselor industriale și ale materiilor prime care să favorizeze dezvoltarea mai rapidă a țărilor rămase în urmă".**

Referindu-se la prognozele pesimiste care prevăd că, în condițiile menținerii actualului ritm de creștere a populației globului, s-ar putea ajunge la o epuizare generală a resurselor, președintele Ceaușescu a evidențiat că potențialul planetei noastre continuă, de fapt, să fie incomplet pus în valoare, că progresele științei vor permite o mai bună utilizare a resurselor și că, în condițiile lichidării subdezvoltării și utilizării cuceririlor revoluției tehnico-științifice, omenirea are posibilitatea de a realiza satisfacerea tot mai bună a cerințelor de viață ale popoarelor.

„Condiția esențială a realizării acestei perspective — a arătat președintele României — **este dezvoltarea tot mai intensă a forțelor de producție în fiecare țară, valorificarea la maximum de către fiecare popor a resurselor de care dispune. Aceasta impune repartiția mai judicioasă a bogățiilor între populațiile de pe diferite meridiane, accesul tuturor națiunilor la știința și tehnica contemporană, la cuceririle civilizației moderne. Problema viitorului populației ține, deci, în primul rînd, de dezvoltarea multilaterală, progresistă a societății omenești, de o justă repartizare a produsului național și de înfăptuirea unor relații sociale echitabile, atît pe plan național, cît și internațional, de realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, în care omul să se bucure din plin de cuceririle științei, de munca sa".**

În acest sens, o cerință fundamentală o constituie lichidarea subdezvoltării și decalajelor, realizarea unor relații de echitate, egalitate și colaborare activă între

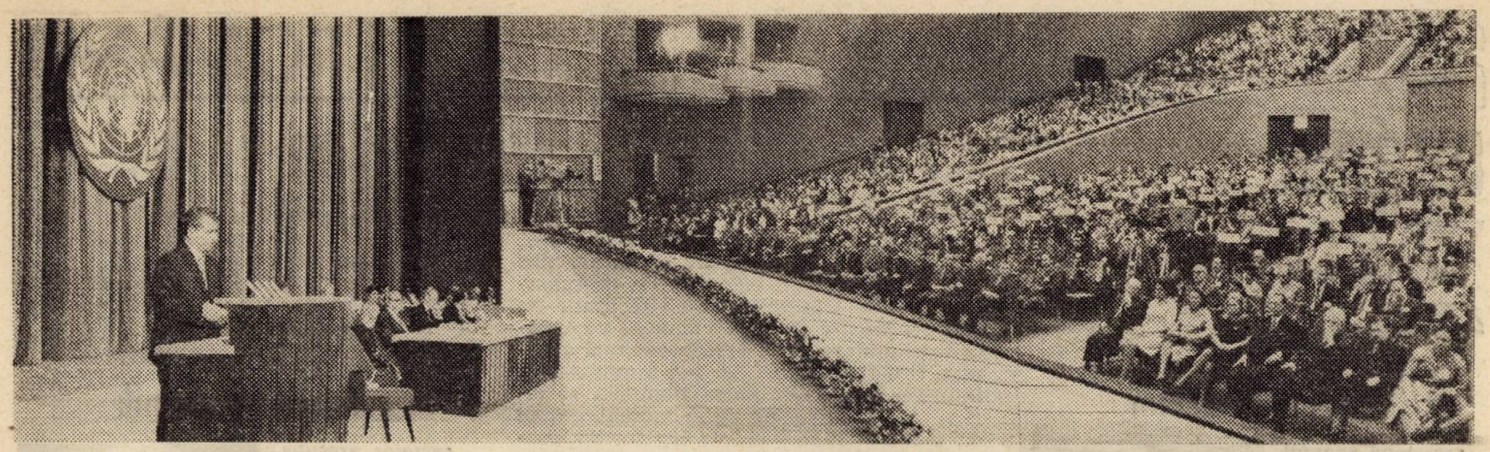

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostindu-și cuvîntarea la Conferința Mondială a Populației

Aspect de la ședința inaugurală

toate țările, în condițiile asigurării păcii în lume.

Evocînd unele aspecte ale situației internaționale actuale, președintele Ceaușescu s-a referit la perspectivele de consolidare a colaborării, securității și păcii pe continentul european, reliefînd faptul că încheierea cu bune rezultate a Conferinței general-europene și statornicirea unor relații de încredere și conlucrare între țările continentului vor avea repercusiuni deosebit de favorabile asupra întregului complex al problemelor populației. De asemenea, șeful statului român a subliniat necesitatea stingerii tuturor focarelor de tensiune și conflict pe cale exclusiv politică, prin tratative, luînd în considerare interesele tuturor părților, precum și interesul superior al menținerii păcii, indivizibilă în condițiile lumii contemporane și necesară pentru realizarea prosperității generale. În acest context, președintele României a arătat că alocarea uriașelor mijloace ce s-ar elibera prin înfăptuirea dezarmării în scopul dezvoltării economico-sociale ar constitui o sursă deosebit de importantă pentru ridicarea standardului de viață al popoarelor rămase în urmă, pentru creșterea generală a gradului de civilizație și bunăstare a populației planetei noastre.

Trecînd în revistă contextul politic internațional, președintele Ceaușescu a pus în evidență importanța pe care ar avea-o, în soluționarea problemelor care confruntă omenirea de azi, afirmarea unui rol tot mai activ de către O.N.U. și alte organisme internaționale care pot contribui la democratizarea relațiilor internaționale, înfăptuirea dezarmării, rezolvarea problemelor alimentare, lichidarea analfabetismului, îmbunătățirea asistenței medicale și protejarea mediului înconjurător.

Ampla cuvîntare a președintelui Nicolae Ceaușescu, expunînd coordonatele poziției românești în abordarea problemelor complexe ale populației, a evocat, totodată, experiența României în acest domeniu, reliefînd faptul că în centrul politicii ei s-a aflat și se află dezvoltarea economico-socială în ritm înalt, crearea unei economii naționale puternice, în stare să satisfacă în condiții superioare cerințele materiale și spirituale ale întregului popor — țelul suprem al politicii de edificare a noii orînduiri sociale în țara noastră. De-a lungul celor trei decenii ce au trecut de la eliberarea patriei noastre de sub dominația fascistă, realizările obținute în domeniile industriei, agriculturii, științei, învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății — care demonstrează elocvent forța creatoare a unui popor devenit stăpîn pe destinele sale, hotărît să depună eforturi susținute în vederea dezvoltării sale multilaterale — stau, de altfel, la baza creșterii bunăstării materiale și spirituale a maselor populare, a ridicării nivelului general de civilizație, a însăși sporirii duratei medii a vieții populației în țara noastră cu aproape 30 de ani, în ultimele trei decenii.

Creșterea dinamică, sănătoasă, a populației, paralel cu satisfacerea nevoilor ei de viață, se vor afla permanent și în viitor — așa cum se subliniază în cuvîntare — în centrul preocupărilor statului, ca o latură fundamentală a însăși politicii de dezvoltare în continuare a națiunii noastre socialiste. A fost relevată atenția constant acordată de România promovării unor ample relații de colaborare cu țările socialiste, cu statele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, cu toate statele lumii — ca important factor al potențării eforturilor de progres multilateral al țării noastre și, implicit, al creșterii bunăstării materiale și spirituale a poporului român, ca o contribuție de seamă la amplificarea schimbului mondial de valori, la realizarea unui climat de colaborare și încredere între popoare, la cauza păcii și securității internaționale.

În concordanță deplină cu principiile și orientările care călăuzesc întreaga sa politică și activitate pe plan internațional, România consideră că, în cadrul Conferinței mondiale a populației, trebuie elaborate căile dezvoltării în continuare a colaborării active între națiuni, în spiritul deplinei egalități, pentru folosirea largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane în interesul progresului întregii societăți omenești, al propășirii și prosperității tuturor popoarelor. Relevînd răspunderea ce stă în fața tuturor pentru crearea condițiilor necesare dezvoltării libere și suverane a fiecărei națiuni și progresului economico-social al popoarelor de pretutindeni, președintele Nicolae Ceaușescu a exprimat convingerea că forumul mondial în problemele populației de la București va exercita o profundă influență asupra vieții internaționale, va constitui un îmbold puternic pentru unirea eforturilor tuturor națiunilor în vederea înfăptuirii unei politici noi de pace și colaborare internațională, a unei lumi mai drepte și mai bune, în care popoarele să conlucreze rodnic pentru bunăstarea și fericirea fiecăruia, pentru progresul și civilizația omenirii în ansamblu.

Urmărită cu deosebit interes, cuvîntarea președintelui Nicolae Ceaușescu a evidențiat bogatul conținut de idei, spiritul realist, pătruns de un profund umanism al politicii promovate consecvent de statul român — al cărei promotor strălucit este tovarășul Nicolae Ceaușescu — preocuparea sa activă pentru soluționarea marilor probleme ale contemporaneității și asigurarea viitorului omenirii, într-o lume a păcii și bunăstării.

Începută sub auspicii favorabile, Conferința mondială a populației se va consacra, în zilele următoare, dezbaterii celor mai importante și actuale probleme din această sferă — tendințele demografice, raporturile dintre schimbările demografice și dezvoltarea social-economică, raportul dintre populație, resurse și mediul înconjurător, populația și familia — discutării „Planului mondial de acțiune în domeniul populației". „Sînt convins — spunea secretarul general al Conferinței mondiale a populației, Antonio Carillo Flores — că această conferință, indiferent de rezoluțiile pe care le va adopta, va rămîne drept una din cele mai nobile inițiative ale O.N.U., fiind inspirată de dorința unui mai drept statut social pentru femei, copii, pentru cei lipsiți de mijloacele necesare traiului. Am venit în renumitul oraș București din dragoste de viață, nu din teamă față de ea".

Mihai Matei
Ilie Șerbănescu

Kurt Waldheim

secretarul general al Organizației Națiunilor Unite

„Am avut cu președintele Ceaușescu convorbiri deosebit de interesante și utile. Convorbirile au abordat mai multe aspecte ale situației internaționale, preocupări ale O.N.U., probleme avute în vedere pentru viitoarea sesiune a Adunării Generale. Discutînd cu președintele Ceaușescu, pe care am mai avut ocazia să-l întîlnesc și în perioada cînd eram ministru de externe al Austriei, am fost impresionat de analiza pătrunzătoare pe care a făcut-o situației internaționale. Dacă voi adăuga că președintele Ceaușescu m-a asigurat că România va sprijini în continuare activitățile O.N.U., este evident că am toate motivele de a fi mulțumit de această întrevedere fructuoasă.

Sînt bucuros să afirm că România a fost deosebit de activă și a jucat un rol întru totul pozitiv în activitățile O.N.U. În mod consecvent, România a avansat sugestii și a formulat propuneri valoroase în numeroase domenii care preocupă Organizația internațională. Ilustrînd, în acest fel, contribuția pe care o poate aduce o țară mijlocie, România și-a cîștigat aprecierea și respectul celorlalte țări membre. Ca secretar general, doresc să exprim recunoștință guvernului și poporului român pentru interesul manifestat față de O.N.U., pentru sprijinul activ acordat Organizației".

Mahmud Riad

secretar general al Ligii Arabe

„Am avut marea onoare de a fi primit de președintele Nicolae Ceaușescu, cu care am avut o discuție îndelungată despre situația din Orientul Apropiat și despre relațiile dintre România și Liga Arabă. Întîlnirea a fost extrem de interesantă. Președintele Ceaușescu este o mare personalitate, cu mult farmec, cu o mare putere de analiză, de înțelegere. Am fost, realmente, extrem de bucuros de această întîlnire, de posibilitatea pe care am avut-o de a-l asculta pe președinte, de a-i cunoaște gîndirea constructivă, de a remarca înțelegerea de care dă dovadă față de problemele altora.

Consider că relațiile dintre România și țările arabe se pot dezvolta continuu. Sînt convins că vizitele efectuate de președintele Nicolae Ceaușescu în țările arabe au fost fructuoase și, fără îndoială, vom vedea rezultatele lor în viitorul cel mai apropiat. S-a realizat un progres apreciabil în întărirea relațiilor dintre România și țările arabe. Dacă urmărim numai cifrele cu privire la dezvoltarea legăturilor economice, observăm că ele au crescut vertiginos în ultimii ani. Toate acestea nu fac decît să evidențieze eforturile mari, demne de stimă, depuse de președintele Nicolae Ceaușescu, căruia îi urez din toată inima noi succese și realizări în activitatea sa multilaterală.

Doresc să subliniez rolul important jucat de România, care a acționat pentru a se ajunge la o pace bazată pe dreptate în Orientul Apropiat, și aceasta prin eforturile depuse personal de președintele Nicolae Ceaușescu. Această poziție constructivă este cunoscută și apreciată în țările arabe. Relațiile dintre România și țările arabe sînt într-un progres continuu. Avem obiective comune de luptă împotriva imperialismului, împotriva nedreptății. Viitorul va duce la o lărgire și mai mare a acestor relații, ca urmare a dorinței de colaborare a celor două părți.

Am putut să observ realizările remarcabile obținute de poporul român, gradul de dezvoltare la care ați ajuns. Chiar de la primul contact cu poporul, cu preocupările lui, se vede cît de mult ați progresat în toate domeniile — economic, social, cultural. Toate acestea sînt lucruri demne de laudă. România dovedește că merge pe drumul just al progresului, al realizării unor succese din ce în ce mai mari".

Addeke Boerma

director general al F.A.O. — Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură

„De la bun început, doresc să vă spun că apreciez relațiile dintre F.A.O. și România ca deosebit de active și constructive.

Am vizitat în trei rînduri țara dv. Discuția pe care am avut-o cu președintele Nicolae Ceaușescu, cu ocazia primirii cu care domnia-sa m-a onorat, m-a convins, o dată mai mult, de importanța pe care România o acordă activității în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în general, și al instituțiilor sale, între care se află și F.A.O., în special, de spiritul deschis de cooperare pe care țara dv. îl promovează în politica externă pe care o desfășoară și prin intermediul acestor organizații. Contactele curente cu reprezentanții țării dv., legăturile de colaborare existente mi-au creat sentimentul că dialogul pe care îl avem cu România este nu numai constructiv, dar și de bun augur pentru raporturile viitoare.

La ora actuală, aceste raporturi, după cum este știut, se desfășoară în dublu sens : pe de o parte, F.A.O. sprijină România în realizarea a diferite proiecte de irigații, de producții vegetale, iar, pe de altă parte, organizația folosește experiența valoroasă pe care țara dv. o are în diferite domenii ale agriculturii pentru ajutorarea altor țări, în special de pe continentul african și din alte zone ale globului".

Janez Stanovnik

secretar executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa

„România este una din țările cele mai active în cadrul Comisiei. Contribuția ei la activitatea Organizației s-a făcut remarcată pe toate cele trei planuri : uman — numeroși reprezentanți români au fost aleși, de-a lungul anilor, în organele de conducere ale Comisiei, asigurînd o asistență competentă și calificată desfășurării lucrărilor ; material — sprijinirea concretă a Comisiei în realizarea obiectivelor sale ; intelectual — însemnatul aport de idei, cuprins în multiplele propuneri și rezoluții inițiate. Asupra acestui ultim aspect aș vrea să insist, întrucît, în multe rînduri, aportul românesc de idei s-a dovedit un real stimulent pentru activitatea Comisiei, în special în domeniile comerțului și cooperării tehnico-științifice.

Apreciez inițiativa României de a se oferi ca gazdă a acestei sesiuni a C.E.E./O.N.U., inițiativă salutată și aprobată de toate țările membre. Organizarea pentru prima dată a unei sesiuni a Comisiei în afara sediului ei are o semnificație deosebită, scoțînd C.E.E./O.N.U. din cadrul semiconfidențial și strict interguvernamental în care și-a desfășurat pînă acum lucrările, atrăgînd atenția opiniei publice, suscitîndu-i interesul și înlesnindu-i acesteia o mai bună informare asupra activităților și preocupărilor Comisiei".

Bruno Pittermann

președintele Internaționalei Socialiste

„În cadrul politicii sociale, România a înregistrat, în ultimii ani, un progres remarcabil în sfera dezvoltării economice. La aceasta a contribuit, indiscutabil, politica conducătorului statului, președintele Nicolae Ceaușescu, și a guvernului, care au acționat întotdeauna corespunzător exigențelor românești în direcția valorificării bogățiilor naturale de care dispune țara, precum și a vredniciei și inteligenței poporului".

ÎN CONȘTIINȚA LUMII

René Maheu

director general al U.N.E.S.C.O.

„Apreciez colaborarea dintre U.N.E.S.C.O. și România ca excelentă. Bucureștiul este, realmente, o capitală a cooperării europene. În mai 1972, în capitala României s-au desfășurat lucrările celei de-a 6-a Conferințe regionale a comisiilor naționale europene pentru U.N.E.S.C.O. În septembrie 1972, împreună cu președintele României, domnul Nicolae Ceaușescu, am inaugurat la București Centrul european al U.N.E.S.C.O. pentru învățămîntul superior. În sfîrșit, în noiembrie-decembrie 1973, Bucureștiul a găzduit cea de-a doua conferință a miniștrilor educației din țările europene membre ale U.N.E.S.C.O. Și poate nu este întîmplător că tot la București am aflat că participanții la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa au hotărît, în Comitetul de coordonare, să consulte U.N.E.S.C.O. în problemele educației, științei și culturii. La propunerea României".

Prof. Giorgio La Pira

președintele Federației Mondiale a Orașelor Înfrățite

„Interesul meu pentru România se datorează politicii inteligente pe care ea o promovează. Este o politică fondată pe principiile coexistenței pașnice, de largă colaborare cu toate statele, indiferent de orînduirea lor politică și socială. Faptele, și nu numai cele mai recente, confirmă validitatea acestei politici, importanța și tot mai marea răspîndire a principiilor care se află la baza întregii acțiuni politice pe care o desfășoară țara dv. După părerea mea, nu este întîmplător faptul că Bucureștiul devine tot mai mult o «capitală a dialogului», că tot mai multe întîlniri internaționale de prestigiu, guvernamentale sau neguvernamentale, se desfășoară în principalul oraș al României.

Secretul — dacă-l putem numi așa — al acestor succese îl putem găsi în rîndul creatorilor acestei politici și, în primul rînd, în activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu. Cînd mă gîndesc la politica României și la principalul făuritor al acestei politici, le compar cu o navă care, în ciuda valurilor mari, se îndreaptă cu siguranță către un țel just, navă condusă cu înțelepciune și cutezanță. Astfel îl văd eu pe președintele Ceaușescu : un om politic care cunoaște istoria și direcțiile principale de acțiune și care acționează cu perseverență pentru înfăptuirea unei lumi în care să triumfe pacea și securitatea, înțelegerea între toate statele, indiferent de mărimea și potențialul lor economic și militar. Nu-l cunosc personal pe președintele dv. ; aceasta nu m-a împiedicat, însă, să-i admir opera sa teoretică și neobosita sa activitate practică".

William Eteki Mboumoua

secretar general al Organizației Unității Africane

„Vizitele pe care le-a efectuat președintele Nicolae Ceaușescu într-un număr impresionant de țări africane reprezintă, înainte de toate, un argument incontestabil al bunelor relații dintre România și Africa. De altfel, nu întîmplător, aceste raporturi și, în special, evoluția lor sînt urmărite cu vizibilă satisfacție nu numai în țările africane vizitate de distinsul președinte al României sau în țările ai căror conducători au venit în țara dumneavoastră. Pentru că ne aflăm la o Conferință a O.U.A., aș dori să arăt că mesajul adresat Organizației de Excelența Sa președintele Nicolae Ceaușescu a fost primit cu multă satisfacție de participanți, întrucît, prin conținutul său, prin ideile și principiile reafirmate, el coincide cu preocupările și obiectivele noastre. Era firesc să fie astfel, pentru că în această sesiune — a 11-a — în care unul din punctele principale ale dezbaterii a fost problema eliberării totale de sub colonialism a continentului nostru, președintele României a reafirmat, printre altele, profunda solidaritate a poporului român cu lupta noastră împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a tuturor formelor de dominație și asuprire, întregul său sprijin politic, diplomatic, moral și material mișcărilor de eliberare națională din teritoriile aflate încă sub dependența colonială".

Omar Arteh Ghalib

fost președinte al Comitetului de Eliberare al Organizației Unității Africane, ministrul afacerilor externe al Somaliei

„România și președintele ei sînt foarte bine cunoscuți în Africa.

Nu exagerez cînd spun că România are, astăzi, relații excelente cu țările africane. Desigur, la aceasta au contribuit atît poziția principială pe care o manifestați în politica externă, cît și inițiativele președintelui țării dumneavoastră, Nicolae Ceaușescu.

Promovînd o politică de pace și colaborare, aveți foarte mulți prieteni pe continentul nostru, căci Africa salută orice cooperare dacă este făcută în scopuri clare, cinstite și este reciproc avantajoasă. Știm că din dezvoltarea cooperării dintre România și statele membre ale O.U.A. popoarele noastre n-au decît de cîștigat.

Președintele Nicolae Ceaușescu a lăsat, în timpul vizitelor făcute în unele țări africane, o impresie deosebită atît în rîndul opiniei publice, cît și printre conducătorii ei, remarcîndu-se în mod special prin spiritul său militant, de solidaritate internaționalistă.

Apreciem sprijinul multilateral pe care țara dumneavoastră îl acordă mișcărilor de eliberare din Africa. Sîntem siguri că hotărîrea fermă a popoarelor din teritoriile coloniale de a-și cîștiga independența, conjugată cu activitatea O.U.A. de emancipare a întregii Africi și sprijinul țărilor socialiste, al întregii lumi progresiste, vor avea cîștig de cauză, spiritul de dreptate și libertate impunîndu-se, indiferent de eforturile colonialiștilor și rasiștilor.

Exprimîndu-mi satisfacția pentru discuțiile importante pe care le-am avut în timpul vizitei în țara dumneavoastră, în numele Comitetului de Eliberare vreau să vă spun că sîntem încrezători în dezvoltarea, și pe viitor, a relațiilor dintre România și mișcările de eliberare din Africa, dintre România și țările membre ale O.U.A., în folosul popoarelor noastre, al cauzei păcii".

Abdel-Halim Khaddam

vicepremier, ministrul afacerilor externe al Siriei

„Vizita întreprinsă la începutul anului de președintele Nicolae Ceaușescu în Siria a avut, consider, un mare efect asupra evoluției relațiilor dintre România și Siria. Întrevederile desfășurate la Damasc între cei doi președinți — Nicolae Ceaușescu și Hafez Al Assad — au demonstrat importanța promovării relațiilor bilaterale. Într-un viitor apropiat, aceste relații vor cunoaște, fără îndoială, o și mai mare dezvoltare în diverse domenii, spre folosul ambelor țări și popoare.

Relațiile de prietenie dintre Siria și România sînt fundamentate pe următoarele principii : respectul mutual ; scopurile comune în lupta împotriva imperialismului și edificarea socialismului ; o viziune comună față de o serie de probleme care sînt legate de soarta omului și a popoarelor, de securitatea și pacea mondială ; înțelegerea manifestată de fiecare țară față de condițiile și situația celeilalte țări, față de lupta poporului său și scopurile acestei lupte".

Georges Marchais

secretar general al Partidului Comunist Francez

„În cadrul întîlnirilor pe care le-am avut, în aceste zile, la Neptun, cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, am avut un larg schimb de vederi și de informații asupra situației din țăriie noastre, asupra activității celor două partide, asupra situației internaționale și unor probleme privind mișcarea comunistă și muncitorească internațională. Putem spune că am ajuns la un larg acord asupra ansamblului problemelor pe care le-am examinat în ceea ce privește sarcinile comune pe plan internațional și, îndeosebi, în lupta pentru pace, securitate, dezarmare, în ceea ce privește solidaritatea noastră cu popoarele, cu forțele democratice care luptă pentru progres social, pentru democrație și socialism. Am ajuns, de asemenea, la o deplină înțelegere asupra necesității de a contribui la întărirea unității mișcării comuniste internaționale.

Sînt convins că aceste întîlniri pe care le-am avut cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu alți membri ai conducerii Partidului Comunist Român, vor contribui la întărirea și mai mult a legăturilor de prietenie care există între partidele noastre. Aș vrea să adaug — pentru a sintetiza importanța acestor întîlniri — că ele au fost pozitive, că ne vor permite să mergem înainte".

Aristides Pereira

secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde – P.A.I.G.C.

„Relațiile dintre Partidul Comunist Român și P.A.I.G.C. sînt relații excelente, prietenești, de respect mutual, care se bazează pe o importantă identitate a punctelor de vedere și care ne întăresc în lupta comună împotriva imperialismului și exploatării. La baza relațiilor noastre se află respectul mutual, neingerința în problemele interne și, în consecință, este firesc că ele se dezvoltă constant. Credem că, după eliberarea totală a teritoriului nostru, se vor pune bazele unei cooperări și mai strînse, în avantajul reciproc.

Linia politică urmată de România contribuie pozitiv și efectiv la crearea și păstrarea unui climat de pace și înțelegere. Rolul jucat de România în lumea contemporană este foarte pozitiv. În acest sens, aș semnala comunitatea punctelor de vedere ale României cu țările în curs de dezvoltare, cu alte țări, contactele stabilite de țara dv., de prestigiosul său președinte, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu numeroși șefi de state din lumea întreagă.

În ce ne privește, pentru că ați amintit de vizita în România și de întîlnirile cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, păstrăm cele mai frumoase amintiri despre contactele noastre și convorbirile cu președintele țării dv. Pentru noi, este un prieten apropiat, un apărător intransigent al cauzei noastre. Pentru aceasta, îi sîntem foarte recunoscători și apreciem în mod deosebit toate calitățile sale, atît umane cît și de conducător, fiind, de asemenea, pe deplin convinși că, datorită personalității președintelui Ceaușescu, România ocupă un prestigios și binemeritat loc între națiunile lumii".

Jorge Del Prado

secretar general al Partidului Comunist Peruan

„Noi apreciem că, pe lîngă solidaritatea popoarelor din America Latină cu revoluția peruană, principalul nostru sprijin îl constituie țările socialiste. Dintre acestea, un rol important au jucat România, guvernul și partidul său comunist. În ce privește, de pildă, dezvoltarea economică a țării, progresul tehnico-științific, ca și reconstrucția economică, ele se bazează în formă decisivă pe colaborarea cu țările socialiste. Și în acest plan, România colaborează cu Peru destul de activ. România sprijină procesul peruan, a înțeles conținutul lui.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Peru, la fel ca și în alte țări din America Latină, dar în special în Peru, o apreciem ca pe un act politic cu un conținut foarte important. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primul conducător al unei țări socialiste europene care a vizitat Peru și această vizită a fost pentru noi, ca și pentru guvernul peruan, un stimulent și un motiv de satisfacție. Același lucru îl pot spune despre vizita mea în România, despre convorbirile cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Am întîlnit la Partidul Comunist Român dorința cea mai mare de colaborare în cadrul unei politici de solidaritate internaționalistă.

Contactele directe între conducători contribuie, realmente, la întărirea legăturilor, atît prin rezultatele practice, cît și prin aceea că se consolidează solidaritatea internaționalistă, care stă la baza relațiilor între partidele comuniste.

Deși am stat numai trei zile în România, mi-am dat seama că societatea socialistă a pornit pe un drum impetuos, ale cărui prime rezultate sînt puternica industrializare și ridicarea nivelului de trai al poporului. De fapt, aceasta se observă de la prima vedere. Fără îndoială că România își rezolvă cu succes problemele social-economice fundamentale. Ați intrat în etapa socialismului dezvoltat, obținînd succese mari în realizarea obiectivelor propuse. Fie și numai faptul că puteți contribui și la dezvoltarea economică a țării noastre oferă dimensiunea nivelului foarte înalt al propriei dezvoltări economice a României".

Umberto Barulli

secretar general al Partidului Comunist Sanmarinez

„Raporturile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Sanmarinez, inspirate de principiile marxism-leninismului și internaționalismului proletar, de respect reciproc, independență și autonomie, au un curs pozitiv, conform intereselor celor două partide și obiectivelor generale ale mișcării comuniste internaționale.

În cadrul întîlnirii pe care am avut-o cu secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am avut un larg schimb de vederi asupra unor probleme ale vieții internaționale, relevînd cu satisfacție evoluția ascendentă a raporturilor de prietenie și solidaritate între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Sanmarinez.

Și, pentru că ne referim la aceste raporturi, trebuie să vă spun că, pentru poporul sanmarinez, vizita în țara noastră a tovarășului Nicolae Ceaușescu, primit la noi cu satisfacție și entuziasm, a reprezentat un eveniment politic de o mare semnificație internațională.

Întîlnirile pe care le-am avut în capitala României s-au înscris pe calea consolidării bunelor raporturi existente între cele două partide. Am constatat încă o dată, la fața locului, ca să zic așa, preocuparea fundamentală a Partidului Comunist Român de abordare a multiplelor aspecte legate de dezvoltarea țării, pentru realizarea obiectivelor planului cincinal, elemente esențiale pentru înaintarea României spre o societate mai modernă, cu un indice ridicat de dezvoltare și industrializare, o societate socialistă tot mai capabilă să satisfacă deplin nevoile sociale și culturale ale omului.

Impresiile pe care delegația Comitetului Central al Partidului Comunist Sanmarinez le-a cules în timpul ședерii sale în România sînt extrem de pozitive. Vă felicităm pentru realizările obținute, pentru pașii importanți făcuți pe calea întăririi democrației socialiste și apreciem, totodată, activitatea creatoare a întregului popor, strîns unit în jurul partidului și guvernului, pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, efectuată anul trecut în Republica San Marino, pe lîngă consolidarea raporturilor dintre cele două țări, a permis realizarea unor pași importanți spre instaurarea unui sistem nou, democratic în relațiile internaționale, sistem în care țările mici și mijlocii să se bucure de întreaga recunoaștere a drepturilor lor legitime".

ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Tito de Morais

prim-secretar național al Partidului Socialist Portughez

„Vizita noastră în România a fost, într-adevăr, foarte scurtă, dar, cu toate acestea, am putut să ne dăm seama de marile transformări care s-au produs în această frumoasă țară. În cursul discuțiilor cu tovarășii din conducerea Partidului Comunist Român, ni s-a făcut o descriere a ultimelor realizări pe care le-a obținut poporul român și care plasează România pe un loc de frunte al dezvoltării sociale și economice. Acest lucru este, de altfel, evident pentru toți cei care vizitează această țară.

România este prima țară cu care Portugalia a restabilit relații diplomatice, iar acest fapt este, după părerea noastră, un pas important pentru întărirea legăturilor ce trebuie să unească două popoare care au atît de multe caracteristici comune. Onoarea pe care tovarășul Ceaușescu a binevoit să o acorde primind delegația noastră și discuția foarte cordială pe care am avut-o cu secretarul general al Partidului Comunist Român marchează o dată foarte importantă, după părerea noastră, în înțelegerea totală pe care dorim să o realizăm între cele două partide ale noastre.

Respectul și admirația pe care le nutrim pentru secretarul general al Partidului Comunist Român, care a știut să dea țării sale imaginea progresului și justiției sociale — imagine pe care am avut prilejul să o constatăm — au fost confirmate pe deplin în cursul convorbirilor pe care le-am avut cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu alți conducători ai Partidului Comunist Român.

Veți sărbători, la 23 August anul acesta, ce de-a XXX-a aniversare a eliberării patriei dumneavoastră, în timp ce noi avem doar experiența a trei luni de la eliberare. Dar comunitatea de vederi dintre partidele noastre în principalele probleme care confruntă toate popoarele ne face să credem că sîntem pe o cale justă".

Ali Yata

secretar general al Partidului Eliberării și Socialismului din Maroc

„Relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Eliberării și Socialismului din Maroc au o vechime de aproape 30 de ani. Aceste legături tradiționale de prietenie se întăresc pe an ce trece și duc la o colaborare tot mai amplă, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei noastre comune — socialismul și pacea. Ceea ce explică succesul raporturilor stabilite și dezvoltarea lor constantă este faptul — esențial — că ele se bazează pe principiile egalității totale între cele două partide, pe respectul mutual și independența lor deplină, pe neamestecul în problemele interne.

Putem afirma cu certitudine că, pînă acum, colaborarea noastră a dat rezultate excelente și a dus, în mod special, la întărirea relațiilor dintre țările și popoarele noastre. Raporturile stabilite între Partidul Comunist Român și Partidul Eliberării și Socialismului reprezintă, de asemenea, o contribuție la consolidarea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, pe care o dorim — și unii și alții — fundamentată pe principiile marxism-leninismului, pe principiul egalității tuturor partidelor.

Sîntem hotărîți, în ce ne privește, ca și partidul dv., de altfel, să recurgem la noi modalități de amplificare a colaborării dintre partidele noastre — acesta fiind unul din obiectivele vizitei mele în România și al întîlnirii avute cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Mă bucur de fiecare dată cînd pot să-l întîlnesc pe președintele Nicolae Ceaușescu, tovarășul și prietenul meu — personalitate dinamică, permanent preocupată de problemele mari ale omenirii, acele probleme care sînt ale tuturor popoarelor. Găsesc, de fiecare dată, din partea tovarășului Ceaușescu cea mai mare înțelegere și cea mai largă solicitudine pentru problemele care ne preocupă.

Și în cursul acestei noi călătorii în țara dv. am avut prilejul să constat, o dată în plus, că România este deplin angajată în opera de construire a societății socialiste. Iar progresele realizate sînt de-a dreptul uimitoare. Ele sînt vizibile atît la orașe, cît și la sate. Ele sînt vizibile atît în plan material, cît și în cel cultural. Nu pot decît să felicit poporul român pentru aceste progrese constante, obținute sub conducerea înțeleaptă și excepțional de competentă a Partidului Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu".

Anker Joergensen

președintele Partidului Social-Democrat din Danemarca

„E prima mea vizită în România și vă pot spune că impresia mea generală este extrem de bună. E foarte ușor să-ți dai seama că lucrurile în această țară se dezvoltă pe un drum bun. Am avut clar sentimentul, din ceea ce am văzut, din convorbirile pe care le-am purtat, că puneți accentul pe ceea ce eu numesc democrație și acest lucru mă interesează foarte mult. În același timp, ați realizat un progres foarte mare în domeniul economic, în domeniul relațiilor sociale, al vieții sociale. Da, impresia mea e foarte bună. Țările noastre sînt, e drept, destul de depărtate din punct de vedere geografic, dar există multe motive ca să fim apropiați. România și Danemarca aparțin țărilor mici și mijlocii și avem o serie de puncte de vedere comune în ceea ce privește rolul acestor țări în lume. Cred că apropierea dintre țările noastre va crește și se va intensifica.

Am avut o lungă convorbire cu președintele Nicolae Ceaușescu. Aș dori să subliniez că am discutat o serie de probleme, într-o atmosferă foarte cordială, foarte bună. A fost o convorbire excelentă.

Eu am venit în țara dv. cu delegația mea pentru a continua ceea ce a început și a realizat Jens Otto Krag, fost prim-ministru al Danemarcei și fost președinte al Partidului Social-Democrat. Eu, ca actual președinte al acestui partid, doresc să continui colaborarea și cooperarea dintre țările noastre, precum și contactele și relațiile dintre partidul nostru și Partidul Comunist Român.

Noi considerăm că e foarte important pentru țara noastră să avem contacte și să cooperăm cu alte țări. Sîntem o țară mică. Avem doar 5 milioane de locuitori. Avem, pe de o parte, un mare volum de comerț exterior. Cooperarea cu alte țări, atît din Est, cît și din Vest, e foarte importantă pentru noi. Pe de altă parte, împărtășim filozofia românească în domeniul politicii externe. Dorim ca țările mici și mijlocii să aibă drepturi egale, dorim ca țările mici să-și poată spune cuvîntul, să poată avea o contribuție mai mare la viața internațională".

Mike Mansfield

senator, liderul majorității democrate în Senatul Statelor Unite

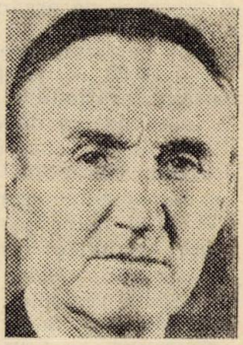

„Am avut, într-adevăr, ocazia să vizitez România, dar, din păcate, nu pentru o perioadă prea mare. Am avut, de asemenea, plăcerea să discut cu președintele țării dv., domnul Nicolae Ceaușescu, în cursul vizitei sale de anul trecut, cînd s-a întîlnit, în cadru festiv, cu personalități din Congresul american. Cît privește relațiile dintre țările noastre, eu apreciez că ele sînt bune. După opinia mea, ele sînt solide. Putem constata astăzi că avem mai multe schimburi culturale și schimburi comerciale mai importante între cele două țări. Personal, consider România o națiune cu personalitate distinctă, o țară de un fel aparte, care, aflîndu-se în centrul Europei, promovează o politică foarte deschisă în toate direcțiile și care a desfășurat o activitate deosebită pe scena internațională, fără a fi incomodată în vreun fel de mărimea ei, de poziția sa geografică".

Pregătirea Insurecției

Colonel Petre Ilie

Teoria marxist-leninistă despre insurecție demonstrează că doar în condițiile în care aceasta se bazează pe avintul revoluționar al maselor, pe clasa cea mai înaintată a societății se poate produce cuvenita schimbare de ordin politico-social pentru realizarea căreia se declanșează acțiunea.

Aplicarea creatoare a teoriei revoluționare privind insurecția a fost un atribut esențial al politicii Partidului Comunist Român în perioada premergătoare lui August 1944. În evoluția situației concret-istorice a României din primăvara și vara anului 1944, caracterizată prin maturizarea unei situații revoluționare în interior și prin victoriile succesive ale forțelor coaliției Națiunilor Unite împotriva Germaniei naziste în exterior, partidul comunist a desfășurat activitatea cea mai adecvată condițiilor și momentului. Începînd din primăvara anului 1944, concomitent cu acțiunea pentru realizarea unei largi coaliții de forțe politice, partidul comunist a acordat o deosebită atenție pregătirii politice și militare a insurecției, elaborării soluțiilor și măsurilor menite să asigure înfăptuirea obiectivelor propuse, găsirii celor mai potrivite forme, metode și procedee de organizare și desfășurare a luptei armate. În acest scop, organizațiile partidului comunist au desfășurat o largă activitate de clarificare a maselor, arătîndu-le necesitatea ridicării la luptă pentru doborîrea dictaturii militare, pentru eliberarea patriei de sub ocupația Germaniei naziste; totodată, au fost create grupe înarmate proprii ale clasei muncitoare, formațiunile de luptă patriotice, organizîndu-se un comandament central al acestora, precum și organe regionale în Oltenia, Dobrogea, Moldova, Banat și Țara Birsei.

Contactele stabilite de reprezentantul partidului comunist, Lucrețiu Pătrășcanu, cu regele Mihai și apropiații acestuia, în toamna anului 1943, au căpătat un caracter mai concret prin întîlnirile din primăvara anului 1944, la care, pe lîngă sfetnici politici ai regelui, a participat și generalul de corp de armată adjutant Constantin Sănătescu, șeful Casei militare regale și mareșal al palatului. Concludentă în această privință este, printre alte reuniuni comune, consfătuirea din noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, ținută într-o casă conspirativă a partidului comunist din Calea Moșilor nr. 103, la care au participat reprezentanți ai partidului comunist — Emil Bodnaraș și Lucrețiu Pătrășcanu —, împuterniciți militari și civili ai palatului — generalul Constantin Sănătescu, generalul de divizie adjutant în rezervă Gheorghe Mihail, colonel Dumitru Dămăceanu, șeful de stat major al Comandamentului militar al Capitalei, Ion Mocsony Stîrcea, Mircea Ioanițiu — și un delegat al Partidului Național Țărănesc — Grigore Niculescu-Buzești. Cu acest prilej, reprezentanții partidului comunist au prezentat planul partidului pentru răsturnarea prin forță a dictaturii militaro-fasciste, scoaterea țării din războiul dus alături de Germania, întoarcerea imediată a armelor contra trupelor germane, alăturarea României la Națiunile Unite, lupta pentru eliberarea teritoriului național de sub ocupația străină. Reprezentanții partidului comunist au demonstrat necesitatea unei acțiuni largi, care să cuprindă masele populare și armata, au arătat că numai prin dezarmarea și capturarea trupelor germane acestea vor fi puse în imposibilitate să transforme țara în arena unui război pustiitor. După vii dezbateri și ca urmare a realismului planului propus de partidul comunist, reprezentanții palatului și-au însușit punctul de vedere al partidului comunist.

Pentru stabilirea măsurilor practice de organizare și înfăptuire a răsturnării dictaturii antonesciene, după consfătuirea din noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, au avut loc numeroase întîlniri conspirative. La ele au participat reprezentanți ai partidului comunist, ai celorlalte partide din Blocul Național Democratic, regele, generali și ofițeri superiori. În cadrul acestor întîlniri, au fost abordate multe probleme politice și militare, s-au stabilit obligații, s-au făcut informări despre stadiul îndeplinirii lor.

Componența guvernului ce urma să succeadă celui antonescian și programul de activitate al acestuia au constituit una din problemele dezbătute în mai multe întruniri. Au fost propuse și discutate mai multe variante: guvern politic; guvern militar cu reprezentanți ai partidelor din Blocul Național Democratic ca miniștri fără portofoliu; guvern de militari. Deși opta pentru formula unui guvern politic, partidul comunist nu a exclus însă posibilitatea realizării altei variante dintre cele de mai sus. Reprezentanții palatului opinau și ei pentru un guvern politic. Liderii partidelor politice burgheze, cărora li se alătura și Constantin Titel-Petrescu, au susținut ideea unui guvern militar, argumentînd că situația de război și încheierea armistițiului sînt probleme de natură militară a căror rezolvare o poate asigura mai bine un cabinet de asemenea natură. În preajma zilei de 23 august, s-a acceptat soluția guvernului compus din militari, cu reprezentanți ai partidelor din Blocul Național Democratic ca miniștri fără portofoliu.

Alegerea momentului dezlănțuirii insurecției a constituit, de asemenea, obiectul discuțiilor mai multor ședințe. Participanții politici și militari la aceste discuții au fost în unanimitate de acord ca acțiunea să fie declanșată ținîndu-se seama atît de factorii interni, cît și de cei externi. În ședințele din 19—22 august, s-a precizat ca data începerii insurecției să fie 26 august 1944.

În activitatea de pregătire a insurecției s-a hotărît, de asemenea, să se întocmească unele documente ce trebuiau să constituie primele acte de guvernămînt, imediat după răsturnarea dictaturii militare: decretul de numire a noului guvern; o proclamație a regelui către țară; declarația guvernului; decrete-legi pentru amnistierea și eliberarea din lagăre și din închisori a deținuților politici comuniști și antifasciști, a tuturor celor care au suferit condamnări din partea regimului antonescian pentru diverse acte potrivnice războiului hitlerist și dictaturii militaro-fasciste. Din aceste documente, la indicația conducerii partidului comunist, Lucrețiu Pătrășcanu a întocmit proiectul proclamației regale și decretele amintite. Proiectul proclamației a fost discutat cu doi reprezentanți ai palatului și definitivat în două ședințe ale majorității participanților la pregătirea insurecției.

O importanță de prim ordin a acordat partidul comunist pregătirii militare a insurecției. Reprezentanți ai partidului au conlucrat, în acest sens, cu un grup de generali și ofițeri superiori cu funcții de răspundere în ierarhia militară. Planul militar prevedea cucerirea, de la început, a celor mai importante puncte strategice, care să paralizeze orice încercare de reacție din partea trupelor germane sau a aparatului represiv al dictaturii militaro-fasciste. Considerente de ordin militar, politic, economic, geografic i-au determinat pe organizatorii acțiunii armate să prevadă ca insurecția să înceapă în București și să fie condusă de aici. În Capitală se afla guvernul antonescian care trebuia înlăturat, aici își aveau sediile legația germană și principalele comandamente militare germane din zona interioară a României, a căror eliminare din primele momente constituia un element important în obținerea succesului insurecției; aici, exista un adevărat ghem de transmisiuni germane pentru legătura cu trupele de la aripa de sud a frontului sovieto-german, cu Balcanii și Germania. Bucureștiul constituia principalul centru economic, politic și cultural al țării, avînd cele mai puternice organizații ale partidului comunist și un mare număr de muncitori gata de a sprijini lupta de

eliberare; orașul avea o populație de un milion de oameni. De aici, se puteau conduce acțiunile unităților militare din întreaga țară, se asigura o coordonare judicioasă a efortului pe întreaga arie de desfășurare a insurecției.

Pentru acțiunea armată din Capitală, reprezentantul partidului comunist, Emil Bodnaraș, împreună cu șeful de stat major al Comandamentului militar al Capitalei, colonelul Dumitru Dămăceanu, și cu alți ofițeri din acest comandament au stabilit obiectivele germane care trebuiau să fie blocate cu foc și cucerite succesiv, în ordinea importanței lor, precum și obiectivele românești care urmau să fie apărate de eventuale atacuri germane (Președinția Consiliului de Miniștri, Telefoanele, Radioul etc.).

Au fost culese și centralizate date despre trupele, comandamentele, serviciile și formațiile militare și paramilitare germane aflate în București și în împrejurimi; s-au identificat mijloacele de transmisiuni ale comandamentelor germane. Pentru fiecare obiectiv german s-au indicat subunitățile militare române și formațiunile de luptă patriotice necesare pentru izolarea, blocarea și neutralizarea sau distrugerea lor. În vederea stabilirii raportului de forțe, s-a făcut o evidență a trupelor române și a formațiunilor patriotice capabile a interveni în luptele din București sau în zonele din imediata apropiere a orașului.

Din analiza raportului de forțe, s-a desprins necesitatea participării formațiunilor de luptă patriotice la acțiunile insurecționale nu ca elemente auxiliare, ci ca forțe de bază. S-a ajuns la concluzia că, în prima urgență, era nevoie de cel puțin 25 de grupe ale formațiunilor de luptă patriotice, care să fie repartizate astfel: șase la Comandamentul central al formațiunilor de luptă patriotice; una pentru eliberarea deținuților politici de la închisoarea Văcărești; patru la comandamentele celor patru sectoare ale Capitalei; opt la centrele de triere și dotare etc. Pentru cucerirea sau blocarea în urgența întîia a unui număr de 78 de obiective principale, s-a stabilit să participe, împreună cu subunități militare, un număr de 206—250 grupe ale F.L.P., repartizate celor patru sectoare administrative în raport cu densitatea trupelor germane și importanța punctelor deținute de acestea. Baza creșterii numerice a formațiunilor de luptă patriotice o constituia masa muncitorilor din marile întreprinderi ale Capitalei (Uzinele „Malaxa", Atelierele C.F.R. „Grivița", S.T.B., S.E.T., „Lemaitre", „Gaz și electricitate" etc.).

Pe baza datelor culese, a fost completat planul „oficial" al Comandamentului militar al Capitalei privind alarmarea trupelor garnizoanei București. În lunile iulie-august, s-au făcut exerciții de alarmare a trupelor care aveau drept scop, pe de o parte, perfecționarea executării alarmelor, iar, pe de altă parte, amplasarea trupelor în sectoarele și locurile convenabile executării rapide a misiunilor ce le reveneau în acțiunea ce se pregătea.

Concomitent cu pregătirile din București, s-au desfășurat și cele din Valea Prahovei. Aici se găseau bazinul petrolifer cel mai important al țării și principala rețea de comunicații ce străbătea lanțul carpatic. Circa 25 000 militari germani erau dislocați în mai multe puncte, avînd un plan bine stabilit pentru menținerea sub controlul lor a bazinului petrolifer și, la nevoie, de a-i distruge sau incendia instalațiile. Se punea problema ca forțele insurecționale române

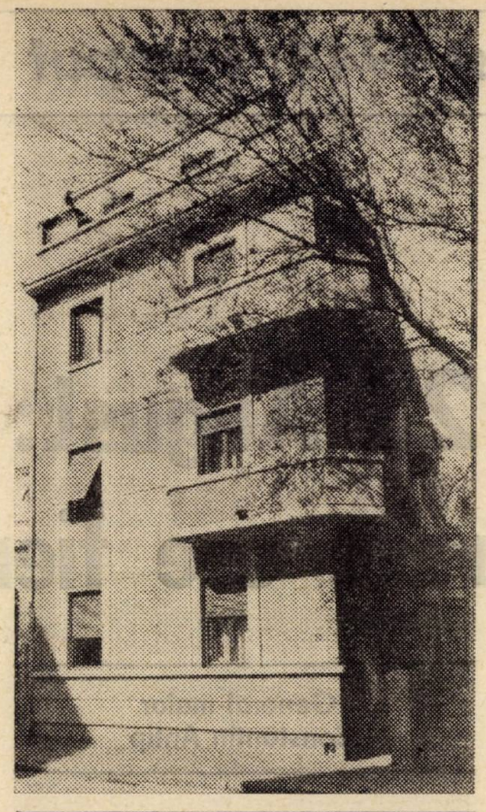

Clădirea din str. Armenească, unde a avut loc, între 13—14 iunie 1944, ședința P.C.R. cu privire la insurecția armată

să întîrzie orice încercare a trupelor germane de a-și pune în aplicare acest plan, să dea, astfel, o lovitură dintre cele mai sensibile mașinii de război germane, menținînd la dispoziția forțelor insurecționale combustibilul necesar ducerii acțiunilor de luptă. De asemenea, unităților germane din Valea Prahovei trebuia să li se ia orice posibilitate de a veni în ajutorul celor aflate în zona Capitalei sau de a se întruni cu cele care, eventual, s-ar fi retras de pe frontul din Moldova.

Așadar, Capitala și regiunea Văii Prahovei constituiau principalii piloni ai acțiunii militare insurecționale. În aceste două mari centre se găseau dislocate 60 la sută din efectivele forțelor germane existente în zona interioară a țării*). Din cei 70 832 militari germani existenți în această zonă, în județul Ilfov și București erau 13 414, adică 19 la sută, iar la Ploiești și în regiunea petroliferă 29 199, adică 41 la sută din total.

Pentru a păstra în interiorul țării și, mai ales, în jurul Bucureștiului cît mai multe trupe românești, prin ofițeri superiori patrioți din Marele stat major și din Comandamentul militar al Capitalei s-au obținut oprirea trimiterii pe front a unor unități și mărirea efectivelor din garnizoana București. Au fost luate măsuri pentru reușita acțiunii și în alte regiuni ale țării. Misiunile de luptă pentru întreaga armată română și concepția operativă de ansamblu aveau să-și găsească materializarea într-o directivă a Marelui stat major, elaborată de noul șef al acestei instituții, imediat după arestarea guvernului de dictatură militară.

*) La 30 iulie 1944, efectivul trupelor germane din România se ridica la 580 527 militari, din care 381 032 în zona frontului, 128 663 în zona etapelor, 70 832 în zona interioară.

În ansamblul pregătirilor insurecției s-au analizat și modalitățile arestării principalilor membri ai guvernului antonescian. Dintre soluțiile posibile a fost considerată ca fiind mai eficientă varianta care prevedea arestarea lor la palatul regal, în timpul unei audiențe la rege. Toate pregătirile s-au efectuat într-o strictă conspirativitate.

Acțiunile pregătitoare ale insurecției au coincis cu unele măsuri pentru contracararea unei eventuale agresiuni a Ungariei în partea de sud-vest a Transilvaniei. În cursul anului 1943, Secția operații a Marelui stat major a organizat recunoașteri pe teren, a elaborat studii și ipoteze de acoperire cu forțe a liniei de demarcație româno-ungare impusă României prin dictatul de la Viena în august 1940, cu posibilitățile de concentrare a unităților române în vederea respingerii trupelor ungare — eventual germane — în cazul trecerii lor peste linia de demarcație.

Operația a fost pregătită minuțios de Marele stat major, care a alcătuit situații despre efectivele și dislocarea trupelor germane pe teritoriul României și a dat ordine, încă din anul 1943, să se dea comandamentelor germane date false asupra dotării materiale a armatei române, reducîndu-le la jumătate și chiar mai puțin. Studiile întreprinse și datele culese de organele specializate ale Marelui stat major în perioada anterioară declanșării acțiunii insurecționale au fost folosite nemijlocit pe parcursul desfășurării acesteia, fiind un element important în complexul de factori care au asigurat surprinderea inamicului.

Paralel cu aceste măsuri, în prima jumătate a lunii august 1944, partidul comunist a organizat evadarea din lagărul de la Tîrgu Jiu a unor cadre de conducere ale partidului.

În a doua decadă a lunii august 1944, Partidul Comunist Român a apreciat că sînt create toate condițiile pentru a se socoti gata de acțiune. Privită din perspectiva celor treizeci de ani care au trecut de atunci și prin confirmarea ei de evenimentele din a doua jumătate a lunii august 1944, aprecierea P.C.R. apare pe deplin întemeiată și conformă cu situația de atunci. Factorii principali care indicau această realitate erau: starea de efervescență a maselor; adîncirea crizei politice și militare a dictaturii antonesciene; atitudinea profund ostilă a majorității armatei române față de continuarea războiului hitlerist; o mare parte a cadrelor militare din conducerea comandamentelor superioare erau atrase de partea acestei cauze și a luptei pentru eliberarea patriei; înfăptuirea în ansamblu a măsurilor politice și militare de pregătire a insurecției. La acestea se adaugă existența unor împrejurări externe favorabile, determinate de succesele militare obținute în vara anului 1944 de armatele coaliției antihitleriste. Germania nazistă suferea înfrîngeri importante. Pe frontul de est armata sovietică reușise să elibereze cea mai mare parte a teritoriului sovietic, pe unele direcții trecuse pe teritoriul altor țări. Succese importante se obținuseră pe frontul din vestul Europei. Se intensificase lupta forțelor mișcării de rezistență din Iugoslavia, Albania, Polonia, Cehoslovacia, Grecia, Italia și din alte țări.

Analiza situației interne și externe a României a condus forțele politice atașate intereselor fundamentale ale poporului, din rîndul cărora se detașa, prin poziția sa, partidul comunist, la concluzia că este momentul prielnic pentru declanșarea insurecției.

23 august XXX

23 August: adevărate ore fierbinți

General-maior
Constantin Antip

Suita de articole inserate pînă acum în paginile revistei „Lumea" au pus în evidență cu pregnanță condițiile deosebite ale pregătirii de către Partidul Comunist Român, în colaborare cu celelalte forțe patriotice, antihitleriste, a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de acum trei decenii, condiții interne și internaționale fără existența cărora, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., „ar fi fost greu, dacă nu imposibil, ca în acele împrejurări să ducem cu succes această mare bătălie care s-a încheiat cu o victorie remarcabilă".

Pregătit cu minuțiozitate, întregul mecanism insurecțional a fost declanșat în după-amiaza zilei de 23 August 1944. Devansarea momentului declanșării insurecției, stabilit inițial pentru 26 august[1], ilustrează o dată mai mult supletea gîndirii politice și militare a organizatorilor istoricului act al națiunii române. Posibilitatea declanșării cu trei zile mai devreme decît fusese stabilit a complexului sistem insurecțional, cu șanse intacte de succes, s-a datorat atît caracterului realist, matur, chibzuit, al planului politico-militar, cît și capacității combative a forțelor umane și materiale care aveau să asigure victoria acțiunii. Pe fondul condițiilor interne întru totul maturizate pentru trecerea la înfăptuirea ansamblului de măsuri concepute de partidul comunist și puse de acord cu ceilalți participanți la acțiunea de salvare a țării de la un inevitabil dezastru, precipitarea evenimentelor militare pe frontul răsăritean — puternica ofensivă pornită de armata sovietică, la 20 august, la aripa de sud a frontului sovieto-german, iminența încercuire a masivei grupări hitleriste din zona Iași-Chișinău — făcea să se contureze posibilitatea accelerării semnalului declanșator.

Audiența la Palat din după-amiaza de 23 August, în care cei doi Antonescu voiau să prezinte regelui Mihai situația de pe front și măsurile adoptate în ședința Consiliului de Miniștri, s-a dovedit a fi prilejul potrivit pentru trecerea la aplicarea planului de răsturnare a regimului dictatorial progerman. Derularea secvențelor petrecute în orele — pe drept cuvînt socotite fierbinți — ale acelei după-amiezi și ale nopții de 23 spre 24 august, ore care au marcat începutul insurecției naționale antifasciste a poporului român, oferă imaginea plenară a dinamismului și spiritului combativ imprimat întregii acțiuni de către Partidul Comunist Român. Șovăielilor manifestate în săptămînile premergătoare de către cercurile palatului, în timpul tratativelor cu reprezentanții partidului comunist, le-a luat locul o anumită cutezanță impusă de gravitatea momentului, deși surprinzătoare pentru cei ce cunoșteau raporturile de pînă atunci dintre ultimul monarh și mareșalul dictator. Întrevederea celor două căpetenii cu regele, la care a participat și generalul Sănătescu, a durat mai puțin de o oră. În fața refuzului lui Antonescu de a declara imediat, fără știrea germanilor, că acceptă încheierea armistițiului, regele, potrivit planului inițial pus de acord între forțele coalizate, a dispus arestarea dictatorului și a companionului său omonim.

O echipă de militari, dinainte pregătită, a executat cu promptitudine procedura arestării. Au urmat dezarmarea gărzii personale a mareșalului și chemarea la Palat, sub diverse pretexte, a altor membri ai guvernului antonescian, care au împărtășit soarta șefului lor. Prezentă la Palat în seara aceleiași zile, o formație patriotică de luptă a partidului comunist a preluat pe cei reținuți și i-a transportat la una din casele conspirative ale partidului, din cartierul Vatra Luminoasă.

Ritmul viu, succesiunea rapidă a acțiunilor și concentrarea într-un interval de timp extrem de scurt a unor importante acte politice și militare, hotărîtoare pentru reușita deplină a insurecției, reprezintă caracteristici esențiale ale momentului crucial de la 23 August 1944.

[1]) Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., fond 3, dosar nr. 25, vol. I—II.

În zilele insurecției armate

După ce vîrfurile regimului antonescian au fost făcute inofensive, au fost înștiințați împuterniciții Blocului Național Democrat. În cursul serii, au sosit la Palat numai reprezentanții Partidului Comunist Român — Lucrețiu Pătrășcanu și Emil Bodnaraș — și reprezentantul Partidului Social Democrat, Constantin Titel-Petrescu.

Primul punct al planului general al insurecției fiind realizat, s-a trecut fără întîrziere la înfăptuirea celorlalte prevederi. S-a constituit un nou guvern al țării, avîndu-l ca președinte pe generalul Constantin Sănătescu. Cele patru partide componente ale Blocului Național Democrat erau reprezentate în acest guvern prin cîte un ministru secretar de stat fără portofoliu, singur reprezentantul P.C.R., Lucrețiu Pătrășcanu, deținînd și interimatul Ministerului Justiției. Celelalte departamente și subsecretariate de stat au fost încredințate la 11 generali și două persoane din anturajul tronului.

Emanație a insurecției, noul guvern a înclus în programul său obiective politice și militare de însemnătate capitală pentru definirea noului drum pe care se angajase România. Declarația guvernului, primul document de stat emis după răsturnarea dictaturii antonesciene, exprima cerințele naționale și democratice pe baza cărora se realizase, din inițiativa P.C.R., Blocul Național Democrat : încheierea imediată a armistițiului, scoaterea României din Axă și curățirea teritoriului românesc de ocupanții hitleriști, instaurarea unui regim de drepturi și libertăți politice, alăturarea României la Națiunile Unite, obiective aflate încă din septembrie 1941 în programul de luptă al partidului comunist [2]). După cum observa declarația Comitetului Central al P.C.R. din 24 august 1944, „aceste obiective, care formează programul actualului guvern, constituie temeiul participării partidului comunist în cadrul politicii de bloc național în actuala formațiune guvernamentală" [3]).

Concomitent cu primele acțiuni de natură politică, s-a trecut la aplicarea măsurilor de ordin militar. Pentru a limita și anihila efectele unei reacții a trupelor germane de ocupație, care ar fi putut periclita reușita deplină a insurecției, trebuia exploatat factorul surpriză realizat prin perfecta păstrare a secretului acțiunii. Unitățile și formațiunile militare române din București aveau să joace un rol important în victoria insurecției atît în Capitală, cît și în provincie.

La ora 18, șeful de stat major al Comandamentului militar al Capitalei, colonelul Dumitru Dămăceanu, a dispus transmiterea parolei „Pajura", prin care erau puse în stare de alarmă unitățile din subordine. Totodată, au fost chemați comandanții acestora pentru a li se înmîna ordinele în vederea începerii acțiunilor de luptă. La 18,30, unităților le-a fost transmis ordinul „Stejar — extremă urgență", ceea ce reprezenta consemnul pentru intrarea în dispozitivul de luptă dinainte studiat și hotărît pentru curățirea Capitalei de trupele germane. La ora 19, comandanții unităților din garnizoana București, adunați la sediul Comandamentului militar al Capitalei, au fost informați de generalul Iosif Teodorescu asupra situației politice și militare create în urma înlăturării guvernului antonescian și au primit misiunile de luptă. Pînă la elaborarea ordinului de operațiuni, care avea să fie emis cu cîteva ore mai tîrziu, participanților la adunare li s-a făcut cunoscută constituirea a două comandamente : de Nord, cuprinzînd sectoarele administrative I și IV, și de Sud, cu sectoarele II și III.

[2]) Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., cota A. b. XXV-2

[3]) **„România liberă"** din 24 august 1944

Arestarea ofițerilor hitleriști din Statul major german la București

Între orele 18,30 și 24, executînd cu promptitudine ordinele primite, unitățile militare din Capitală au intrat în dispozitivul de luptă. Cu o parte din forțe au fost blocate sediile comandamentelor și oficiilor germane, în vreme ce alte trupe române asigurau paza instituțiilor de stat a căror funcționare normală era de maximă importanță pentru exercitarea autorității noii conduceri a țării. Printre acestea figurau : Președinția Consiliului de Miniștri, Ministerul de Interne, Ministerul de Război, Subsecretariatul de stat al aerului, gările, marile centrale telefonice, posturile de radio și telegrafie fără fir etc. După ora 21, au intrat în dispozitivul stabilit de Comandamentul militar al Capitalei și unitățile de jandarmi.

Eforturilor unităților militare avea să li se alăture, în scurtă vreme, cel al formațiunilor de luptă patriotice. Încă în seara de 23 August, în jurul orei 20,30, s-au perfectat detaliile cooperării dintre armată și formațiunile patriotice, în prezența tovarășului Emil Bodnaraș, reprezentant al P.C.R. și șef al Comandamentului central al formațiunilor de luptă patriotică.

Pentru conjugarea acțiunilor insurecționale din Capitală cu cele de pe teritoriu au fost alarmate, într-o primă urgență, trupele din zona petroliferă a Văii Prahovei subordonate Corpului 5 teritorial, care erau în măsură să bareze principalele căi de acces spre București.

În jurul orei 23, a fost emisă o directivă, semnată de generalul Gheorghe Mihail, noul șef al Marelui stat major, în care erau prevăzute principalele misiuni ale armatei române în momentul respectiv. În esență, prin acest important document militar [4]) se ordona încetarea subordonării forțelor armatei române față de comandamentele germane, încetarea imediată a focului contra trupelor Națiunilor Unite (sovietice), „recuperarea forțelor armate române de pe frontul din Basarabia și Moldova, în scopul ulterioarei lor întrebuințări în operațiunile vizînd recucerirea Ardealului de nord", eliberarea teritoriului național de trupele germane.

Armatele de operații (3 și 4) primeau misiunea să se concentreze rapid în zona Focșani — Galați, pentru a împiedica invadarea Munteniei de trupele germane ce acționaseră în zona Iași — Chișinău ; ulterior, concentrîndu-se în zona Ploiești — București, forțele noastre urmau să concure la curățirea teritoriului muntean de trupele germane, fiind în măsură să treacă la acțiuni ofensive în Transilvania. Armata 1 română, dislocată la acea dată în Banat și sudul Transilvaniei, avea ca misiune eliberarea acestui teritoriu de trupele germane și împiedicarea sosirii de noi trupe germane și ungare de peste linia de demarcație româno-ungară impusă prin Dictatul de la Viena și de peste frontierele cu Ungaria și Iugoslavia. Corpurilor teritoriale 1, 2 și 5 și Corpului 2 armată le-a revenit misiunea de a nimici rezistențele germane din Oltenia, Muntenia și Dobrogea, concomitent cu închiderea defileelor Carpaților și împiedicarea sosirii de forțe inamice din Transilvania și de la sud de Dunăre.

Precizarea din finalul directivei că „acțiunea trebuie să fie fulgerătoare, în scopul de a exploata surpriza inițială" [5]) scoate și mai pregnant în evidență caracterul ofensiv, dinamic al întregului efort militar al insurecției.

Complexitatea măsurilor de ordin militar întreprinse de noua conducere a țării chiar din primele momente de după cucerirea puterii a fost determinată de specificitatea raporturilor dintre forțele insurecționale, avînd de partea lor practic întreaga națiune română, și forțele ostile noii guvernări, reprezentate de gruparea militară germană, încă destul de numeroasă și cu un mare potențial combativ. Confruntarea, ce avea să înceapă în decurs de cîteva ore, se producea nu între două tabere ostile din sînul aceleiași națiuni, întrucît regimul antonescian fusese lipsit de o bază de masă, ci între forțele naționale române și trupele Wehrmachtului nazist care acționau în România ca într-un teritoriu ocupat. Insurecția căpăta, astfel, de la început caracterul unui război național de eliberare.

Reacția produsă în tabăra germană în primele ore de la declanșarea insurecției a fost urmarea șocului violent suferit de generalii și diplomații hitleriști care nu și-au putut ascunde stupoarea, panica, apoi furia neputincioasă. Încă din jurul orei 18, generalii Erik Hansen, Alfred Gerstenberg, Karl Spalcke și amiralul Tillessen au hotărît să informeze Berlinul și să-l cheme urgent la București pe baronul Manfred von Killinger, șeful oficiului diplomatic al Reichului în România, aflat la Săftica la odihnă, liniștit

[4]) Arhiva Ministerului Apărării Naționale, fond 457, dosar nr. 106, f. 29—34

[5]) Ibidem

și ferm convins că „nici o frunză nu se mișcă în România fără știrea lui“ [6]).

În vremea aceasta, la Slănicul Moldovei, unde se afla comandamentul grupului de armate german „Ucraina de sud“, generalul Hans Friessner primea din București știrea că „ceva nu este în regulă cu mareșalul Antonescu și cu vicepreședintele Consiliului de Miniștri“ [7]).

Între orele 20,30 și 20,50, Killinger a fost primit, la cererea sa, în audiență la rege, de față fiind noul prim-ministru și ministrul de externe. Diplomatul nazist a amenințat că va transforma România „într-o baltă de sînge“. În aceeași seară, la orele 22,30, Berlinul era informat despre arestarea lui Antonescu și despre intenția noului guvern român de a încheia armistițiul cu Națiunile Unite. Generalul Spalcke raporta OKW-ului că la București este „stare de alarmă. Orașul este împresurat de trupe românești. Toate intrările în oraș sînt ocupate. Evoluția situației nu poate fi prevăzută. O înrăutățire este probabilă“ [8]).

După convorbirea de la orele 23 dintre Hitler și generalul Friessner, în care i-a fost respinsă acestuia din urmă propunerea de a organiza o nouă linie de rezistență pe arcul carpatic, exact la miezul nopții sosea din Rastenburg, de la cartierul general al lui Hitler, ordinul de a se trece la reprimarea insurecției române : „a dobori puciul, a captura pe rege și camarila de la palat și de a constitui un nou guvern în frunte cu un general filogerman, în caz că mareșalul Antonescu nu mai e de găsit“ [9]). La ora 1,55 în noaptea spre 24 august, generalul Friessner ordona tuturor forțelor germane de pe teritoriul României să înceapă executarea directivei date de Hitler, însărcinîndu-l cu această misiune pe generalul Gerstenberg.

Declanșarea insurecției române a produs, chiar din primele momente, o puternică îngrijorare în sînul instanțelor superioare de comandament hitlerist, care au întreprins măsuri de mare anvergură împotriva ridicării la luptă a poporului român. Astfel, comandamentul „Teatrului de război sud-est“ a primit ordin, în jurul orei 23,30, să-și concentreze forțele disponibile din Serbia și Croația în zona Niș-Belgrad, iar în spațiul Skoplje-Niș unități de intervenție din cadrul grupului de armate „E“ dislocat în Grecia. Comandamentul hitlerist din Ungaria urma să pregătească divizia 8 cavalerie SS pentru a o trimite în spațiul român, iar forțelor germane din Bulgaria li s-a ordonat intrarea în alarmă de gradul I [10]).

Acțiunile militare precipitate ale comandamentului nazist aveau să se dovedească, foarte curînd, total ineficiente. Forțele destinate reprimării insurecției s-au lovit de zidul inexpugnabil al voinței unanime a poporului român, hotărît să lupte cu arma în mînă, alături de puterile aliate, împotriva trupelor agresoare ale Wehrmachtului hitlerist, pentru eliberarea întregului teritoriu național. Ceea ce căpeteniile germane socoteau un simplu puci, o lovitură de palat ușor de anihilat, se dovedea, în realitate, actul de voință politică al unei întregi națiuni.

Cetățenii României au luat cunoștință cu imensă bucurie de evenimentele petrecute în după-amiaza zilei de 23 August, înțelegînd că acestea marcau începutul unor profunde mutații în viața politică internă și internațională a țării. Din seara zilei de 23 August, de la ora 22, posturile de radio au început difuzarea proclamației regale, document redactat anterior de Lucrețiu Pătrășcanu și aprobat de conducerea partidului comunist [11]), imprimat pe disc, după cum se știe, de către un tehnician al partidului. „Români ! — se spunea în această proclamație. Un nou guvern de uniune națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărîtă a țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite (...) ; din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice (...). Poporul nostru înțelege să fie singur stăpîn pe soarta sa (...). Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii, vom trece hotărele impuse prin Dictatul de la Viena pentru eliberarea pămîntului Transilvaniei noastre de sub ocupația străină (...)“ [12].

Totodată, au fost difuzate primele acte guvernamentale ale noii puteri : declarația guvernului, decretul de amnistie și cel de desființare a lagărelor de concentrare, ultimele două avînd ca scop imediat salvarea comuniștilor și a celorlalți deținuți antifasciști de la eventualele acte de răzbunare ale organelor represive naziste.

În zorii zilei de 24 august, apărea primul număr legal al ziarului „România liberă“. Relatînd entuziasmul maselor populare la aflarea veștilor despre doborîrea regimului antonescian și manifestațiile spontane ale populației Capitalei din noaptea de 23 spre 24 august, ziarul sublinia că „o însuflețire extraordinară domnea pretutindeni (...) urale repetate au salutat vestea eliberării țării. Pînă noaptea tîrziu, au răsunat în Capitală strigătele care salutau actul de eliberare al poporului“ [13]).

În același ziar răsuna chemarea de luptă a Partidului Comunist Român : „În ciocnirea inevitabilă cu forțele hitleriste, Partidul Comunist Român cheamă muncitorimea, țărănimea, intelectualii și pe toți cetățenii României la luptă fără cruțare, cu toate armele, împotriva dușmanului de moarte al poporului român, pentru asigurarea viitorului său“ [14]).

Evenimentele din după-amiaza zilei de 23 August și din noaptea de 23 spre 24 august, amintite mai sus extrem de succint, au marcat momentul declanșării insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste a poporului român. Pentru desăvîrșirea succesului repurtat la 23 August de forțele insurecționale, care numărau în primele lor rînduri pe comuniști, a fost nevoie de o perioadă de înfruntări tranșante cu trupele inamice, de grele sacrificii umane și materiale, ce au constituit prețul plătit de poporul român pentru cucerirea deplinei sale libertăți. Astfel, actul de la 23 August inaugura nu numai intrarea României în războiul contra puterilor Axei, alături de Națiunile Unite, ci și o nouă epocă în istoria contemporană a țării noastre.

În această casă a funcționat Comandamentul Formațiunilor Patriotice

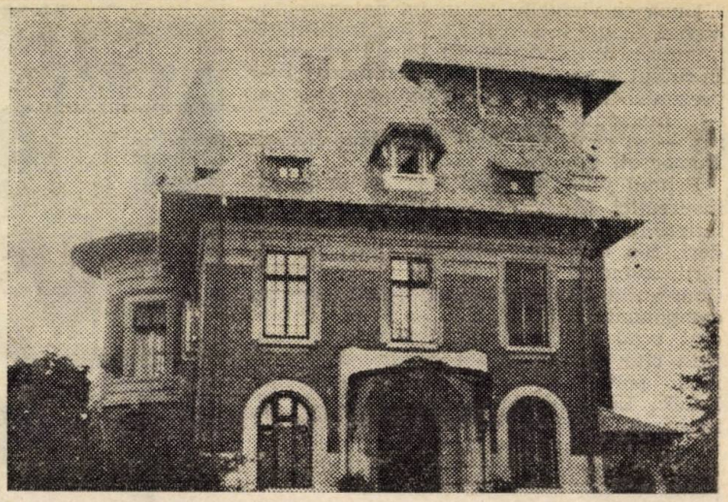

[6]) Cf. Hans Kissel, **Die Katastrophe in Rumänien 1944**, Wehr und Wissen Verlaggesellschaft MBH, Darmstadt, 1964, p. 108 și următoarea.

[7]) Generaloberst a. D. Hans Friessner, **Verratene Schlachten**, Holsten-Verlag, Hamburg, 1956, p. 85

[8]) Arhivele statului București, fond microfilme S.U.A., rola nr. 59, cadrul nr. 631 408

[9]) Kriegstagebuch des Oberkommandos der Heeresgruppe Südukraine 20.8—6.9.1944, Band 4, Teil 1, 3 Ausfertigung, p. 55

[10]) Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab), Band IV : 1. Januar 1944 — 22. Mai 1945, Bernard und Graefe Verlag für Wehrwessen, Frankfurt am Main, 1961, p. 805. Vezi și general-maior Eugen Bantea, **„Primele ore în tabăra inamică“**, „Magazin istoric“, nr. 8 din 1974.

[11]) Arhiva C.C. al P.C.R., fond 104, dosar nr. 9 153, p. 32

[12]) **„România liberă“**, 24 august 1944

[13]) Ibidem

[14]) Ibidem

Manifestație în București la 28 august 1944

23 august XXX

23 August 1944 — în memoria contemporanilor

I. Scurtu
Gh. Neacșu

În îndelungata istorie de luptă a poporului român pentru dreptate și neatîrnare, insurecția națională antifascistă armată din august 1944 ocupă un loc de frunte. În acel august 1944, a fost răsturnată dictatura militaro-fascistă, iar România a pornit pe calea unei dezvoltări libere, democratice și independente. Sintetizînd condițiile în care s-a înfăptuit acest eveniment, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : **„După cum se știe, Partidul Comunist Român a dus o luptă hotărîtă contra dictaturii militaro-fasciste, s-a pronunțat cu hotărîre împotriva războiului antisovietic, a desfășurat o largă activitate pentru sabotarea mașinii de război hitleriste, a acționat neobosit pentru unirea tuturor forțelor patriotice, a maselor largi populare în lupta pentru răsturnarea regimului antonescian, ieșirea României din războiul dus alături de Germania hitleristă și alăturarea ei glorioaselor armate sovietice, coaliției antifasciste. Victoriile strălucite obținute de popoarele Uniunii Sovietice în lupta grea pentru zdrobirea mașinii de război fasciste au creat condiții favorabile pentru intensificarea luptei forțelor patriotice din țara noastră, conduse de Partidul Comunist Român, pentru trecerea la răsturnarea regimului dictaturii militaro-fasciste. În aceste condiții s-a înfăptuit acțiunea istorică de la 23 August 1944, s-a realizat victoria insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste care a deschis o pagină nouă în istoria țării noastre“**[1].

Evenimentul de la 23 August 1944 a avut o puternică rezonanță în conștiința contemporanilor, care au sesizat semnificația istorică majoră a insurecției naționale antifasciste din România*.

Insurecția reprezenta punctul culminant al mișcării de rezistență din țara noastră, care a cuprins cele mai largi pături ale populației. Sesizînd acest fapt, cunoscutul cotidian american „The Christian Science Monitor“ aprecia starea de spirit antihitleristă a poporului român, caracterul nepopular al războiului antisovietic: „În afară de cîteva capete înfierbîntate, prost orientate, poporul român n-a simpatizat niciodată cu războiul hitlerist“ ; „Românii n-au iertat niciodată lui Hitler că a acordat Ungariei nordul Transilvaniei prin clauzele «dictatului de la Viena»“[2].

Organul de presă al C.C. al Partidului Comunist Francez, „L'Humanité“, scria la 26 august 1944 : „Poporul român a înțeles că conducătorii săi îl duceau la catastrofă. Soldații români nu au vrut să lupte pentru Hitler, iar Antonescu nu era altceva decît valetul acestuia. Muncitorii nu voiau să suporte efectul bombardamentelor, nici înfometarea prin rechiziții germane“. În numărul său din 4 septembrie 1944, „L'Humanité“ conchidea : „Comuniștii români au fost principalii făuritori ai trecerii de partea Armatei Roșii, împotriva germanilor“.

Ziarul englez „Daily Worker“, referindu-se la activitatea Partidului Național Țărănesc și a Partidului Național-Liberal, la opoziția lui Maniu și Brătianu față de regimul antonescian, scria : „Această opoziție a fost mai mult aparentă decît reală, dar bazată totuși pe ideea, împărtășită de unele cercuri guvernamentale, că România poate ieși din război. Misiunea pe care a avut-o prințul Știrbei la Cairo în primăvara acestui an a fost cea mai importantă dintre toate încercările făcute pentru soluționarea problemei în acest fel“. Arătînd că acțiunea liderilor partidelor „istorice“ n-a dat rezultate, organul de presă al Partidului Comunist din Anglia evidențiia faptul că, în fruntea mișcării de rezistență din țara noastră, s-au aflat comuniștii : „În România a existat și o opoziție reală, condusă de partidul comunist, dar în care erau incluse și alte grupări, care au format împreună Frontul Patriotic (antihitlerist — n.n.). Programul acestui front a fost ieșirea României din război, răsturnarea lui Antonescu, formarea unui guvern din persoane fără apartenență politică**, restabilirea democrației și eliberarea patrioților arestați“[3].

Imediat ce acțiunea insurecțională a fost adusă la cunoștința opiniei publice prin proclamația regală, difuzată în seara zilei de 23 August, agențiile internaționale de presă și-au concentrat atenția asupra evenimentelor de la București. Astfel, organul central al P.C.U.S., „Pravda“, își informa cititorii, potrivit informațiilor difuzate de postul de radio București, că în România s-a format un nou guvern, în frunte cu generalul Constantin Sănătescu. „Pravda“ publica principalele idei ale proclama-

[1] Nicolae Ceaușescu, **Cuvîntarea la Consfătuirea pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste din 27—28 februarie 1974**, București, Editura politică

*) În legătură cu această problemă, vezi Gh. Matei și V. Gherghescu. **Insurecția națională antifascistă din România în lumina unor documente ale timpului peste hotare**, în „Analele I.S.I.S.P.“, nr. 4/1966, precum și numeroasele studii și lucrări consacrate evenimentului de la 23 August 1944, între care Aurică Simion și Maria Covaci, **Insurecția națională antifascistă armată din august 1944**, București, Editura politică, 1973, și Virgil Șmircea, **Marea victorie asupra Germaniei hitleriste**, în „Anale de istorie“, nr. 2/1970

[2] „The Christian Science Monitor“ din 24 august 1944

** De fapt, reprezentanți ai tuturor forțelor politice patriotice

[3] „Daily Worker“ din 25 august 1944

Multe organe de presă din diverse țări ale lumii au analizat consecințele politice, militare și economice ale ieșirii României din războiul hitlerist și ale alăturării ei la Națiunile Unite

ției regelui Mihai și largi extrase din declarația noului guvern[4].

Primele acte ale noului guvern, care urmăreau lichidarea regimului fascist și reașezarea României pe temelii democratice, au fost privite cu simpatie de forțele coaliției antihitleriste, ca și de statele neutre. Ziarul „L'Humanité" scria : „Membrii noului guvern român aparțin partidelor comunist, național-liberal, țărănesc și social-democrat. Cu ocazia preluării puterii, noul guvern a publicat o declarație prin care se angajează să stabilească un regim democratic, care să garanteze libertatea tuturor. Lagărele de concentrare au fost desființate și toți deținuții politici au fost amnistiați"[5]. Un alt ziar francez, „Libération", nota la 25 august : „Programul noului guvern, în care a intrat și un reprezentat al Partidului Comunist Român, a făcut obiectul unei declarații prin care s-a anunțat introducerea unui regim democratic de natură să asigure libertăți pentru toți. Lagărele de concentrare au și fost desființate, iar toți deținuții politici amnistiați".

La rîndul său „The Evening Star" își informa cititorii că guvernul Sănătescu și-a luat obligația să respecte drepturile cetățenești și libertățile publice și că, „în fapt, a eliberat pe toți prizonierii politici"[6].

În legătură cu caracterul noului guvern, un ziar indian afirma : „O garanție pentru caracterul democratic al guvernului îl constituie faptul că din el fac parte reprezentanți ai tuturor partidelor democratice, inclusiv partidul socialist (social-democrat — n.n.) și cel comunist. El a acordat amnistie pentru toți deținuții politici"[7].

Insurecția a reprezentat o grea lovitură pentru Germania hitleristă. Hitler a ordonat lichidarea „puciului de la București" și constituirea unui guvern prezidat de un general filogerman. Așa cum sublinia ziarul sovietic „Izvestia", „evenimentele din România au provocat derută la Berlin, lucru demonstrat de faptul că, pînă la amiază la 24 august, Berlinul a păstrat tăcere și, abia în cea de a doua jumătate a zilei, hitleriștii, după ce și-au venit în fire, au transmis o știre în care anunțau că «șeful statului român, mareșalul Antonescu, a fost înlăturat» și că «în România a fost creat un nou guvern»"[8].

Poporul român, hotărît să-și croiască „o nouă soartă", a pornit o luptă pe viață și pe moarte pentru redobîndirea independenței și libertății sale. În noaptea de 23/24 august, armata română, avînd sprijinul formațiunilor patriotice și al întregii populații, a declanșat atacul general împotriva obiectivelor germane din București. În urma unor lupte înverșunate, a fost zădărnicită încercarea hitleriștilor de a înăbuși insurecția, au fost respinse toate tentativele acestora de a pătrunde în București, iar forțele germane din preajma Capitalei au fost nimicite. Ziarul „Pravda" din 27 august 1944 a relatat pe larg desfășurarea acțiunilor insurecționale în București și în împrejurimile Capitalei, îndeosebi în zona Băneasa — Otopeni. De asemenea, presa din alte țări a urmărit îndeaproape desfășurarea evenimentelor din România. Încă de la 24 august, ziarul „Journal de Genève" scria : „Au izbucnit deja lupte între trupele române și cele germane". Organul central de presă al Partidului Comunist Francez relata, la 27 august, faptul că „întreaga națiune luptă împotriva invadatorilor. Noul guvern ține în mod ferm Bucureștiul"[9], iar, în numărul de a doua zi, își informa cititorii că „românii i-au izgonit pe germani din București".

Merită evidențiat faptul că insurecția națională antifascistă armată din România a avut un ecou și pe alte continente. Presa din Argentina a publicat numeroase articole privitoare la evenimentele din România. Inspirîndu-se dintr-o emisiune a postului de radio Londra, ziarul „La Prensa" scria, la 26 august 1944 : „La Băneasa s-au înregistrat ciocniri între trupele germane și române. Toate atacurile germane au fost respinse și s-au capturat tunuri, camioane și muniții. Este pe cale de a se realiza o adevărată victorie română". Și presa din China a publicat articole privitoare la insurecția națională antifascistă din România. Astfel, ziarul „Takongbao", din 25 august, relata despre înlăturarea regimului antonescian, constituirea guvernului Sănătescu și începerea luptelor pentru eliberarea României de sub dominația fascistă.

Forțele democratice au salutat cu entuziasm victoriei insurecției naționale antifasciste armate din România. Postul de radio Moscova aprecia, în comentariul său din 2 septembrie : „Încercarea hitleriștilor de a răsturna situația creată în România a eșuat complet. Noul guvern român a sfărîmat toate încercările hitleriste și este stăpîn pe situație". O idee similară exprima și un ziar american : „Germanii s-au predat pînă la unul în București, care a fost complet eliberat"[10].

Simultan cu luptele pentru eliberarea Capitalei, forțele insurecționale au desfășurat lupte grele cu cele hitleriste pe Valea Prahovei, precum și în alte zone ale țării — Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banat, sudul Transilvaniei. În perioada 23-31 august 1944, cît s-a desfășurat insurecția, au fost nimiciți peste 5 000 de militari germani, au fost capturați 56 455 de prizonieri, dintre care 14 generali și 1 421 ofițeri[11].

Conform ordinului primit din partea Marelui Stat Major, armata română a ocupat un dispozitiv pe linia stabilită prin dictatul de la Viena, începînd lupta pentru eliberarea întregului teritoriu al patriei de sub ocupația hitleristă. Astfel, linia de rezistență a Carpaților n-a mai putut fi folosită de Germania, ceea ce a avut ca efect prăbușirea întregului front hitlerist în această zonă. În același timp, ca urmare a victoriei insurecției, puterile Axei au pierdut o bază strategică de prim ordin, au pierdut armata română, care s-a alăturat Națiunilor Unite, precum și importantele bogății petroliere atît de necesare alimentării mașinii de război. Pe de altă parte, Armata Roșie a putut străbate un spațiu de peste 1 400 kilometri fără lupte, ajungînd, pînă la mijlocul lunii septembrie, la frontierele cu Bulgaria, Iugoslavia și Ungaria. Acești factori au fost apreciați la justa lor valoare de oameni politici, de militari, ca și de opinia publică de pe toate meridianele globului.

De asemenea, documentele vremii atestă marea influență pe care succesul insurecției naționale antifasciste armate din România a exercitat-o asupra popoarelor aflate încă sub dominația hitleristă, îndeosebi a acelora din Peninsula Balcanică, din Ungaria și Cehoslovacia. Acestea s-au simțit puternic încurajate în lupta lor, au întrevăzut în succesul poporului român propriul lor succes.

Ziarele din Uniunea Sovietică afirmau că evenimentele din România „au provocat derută la Berlin"[12]. Gazeta „Voina i rabocii class", analizînd desfășurarea acțiunilor insurecționale din România și repercusiunile lor asupra Germaniei, scria : „Înfrîngerile suferite de nemți pe flancul de sud și trecerea României de partea Aliaților sînt evenimente de o mare importanță pentru tot mersul războiului... Este vorba nu numai de faptul că, pierzînd România, hitleriștii își pierd unul din cei mai utili aliați. Din punct de vedere strategic, apariția Armatei Roșii pe malurile Dunării înseamnă, de fapt, începutul prăbușirii întregului flanc balcanic al lui Hitler... Înfrîngerile nemților în România vor avea, de asemenea, pentru Germania și mai grele repercusiuni economice. Odată cu aliatul român, nemții au pierdut și petrolul și grîul românesc. În economia germană de război acest lucru produce un gol atît de mare încît întreaga lui importanță nu poate fi estimată acum"[13]. Evaluînd semnificația evenimentelor din august 1944, „Pravda" aprecia : „Ieșirea României din Axa fascistă este importantă nu numai pentru poporul român. Presa străină afirmă în mod just că s-a năruit întregul sistem de apărare german în Balcani... Lovitura primită de întregul sistem al dominației germane în Balcani poate fi cu greu subestimată... Evenimentele de pe teatrele de luptă se precipită cu o asemenea repeziciune, încît nu mai rămîne timp pentru ezitări și expectativă. Situația este absolut clară. Nemții nu mai au nici o scăpare. Cei care nu o vor rupe cu ei le vor împărtăși soarta"[14].

La rîndul său, ziarul „The Washington Post" din 24 august 1944 sublinia că „hotărîrea României va avea o influență profundă asupra altor sateliți balcanici, pe lîngă faptul că privează imediat Germania de folosirea bogatelor terenuri petrolifere românești care au procurat Germaniei în trecut o treime din cantitățile de petrol". Ziarele americane afirmau, pe drept cuvînt, că în urma evenimentelor din august 1944, Germania a pierdut „cea mai mare țară producătoare de cereale din Balcani" precum și „singura sursă importantă de produse petroliere naturale"[15].

Semnificația militaro-strategică, consecințele pentru desfășurarea ulterioară a războiului n-au scăpat presei din S.U.A. : „În mod logic, în urma capitulării României (este vorba de întoarcerea armelor împotriva Germaniei — n.n.), pot fi așteptate două principale consecințe strategice. Acestea sînt că se eliberează aproximativ 30 de divizii ale Armatei Roșii, în timp ce calea spre Bulgaria, Iugoslavia de est și Ungaria este deschisă în fața lor și că spatele frontului grupului de forțe germane, ce se află între Carpați și Marea Neagră, este amenințat"[16]. Concluzia apare logică : „perspectivele de succes ale Puterilor Aliate s-au îmbunătățit mult"[17].

Ieșirea României din războiul hitlerist, aprecia „New York Herald Tribune" din 24 august 1944, „produce o spărtură în rîndurile Axei într-o zonă de importanță vitală, oferă Bulgariei și Ungariei un exemplu recomandabil și vestește lucruri și mai bune pentru viitor". Reluînd această problemă, ziarul avansa ideea că acțiunea de la 23 August „ar putea însemna pierderea Balcanilor și completa dezintegrare a inelului de sateliți ai Axei"[18].

Presa engleză a subliniat influența pe care insurecția din România a exercitat-o asupra altor popoare. După ce susținea că aceasta va avea „un efect tonic asupra Turciei și va oferi Greciei unul dintre cele mai convingătoare argumente", că „va încuraja și mai mult bravii partizani ai mareșalului Tito", ziarul „The Times" afirma că insurecția din România „va impulsiona guvernul bulgar, demonstrîndu-i necesitatea de a ajunge la o înțelegere cu aliații apuseni, fără tîrguieli sau tergiversări"[19].

---

[4]) „Pravda" din 25 august 1944
[5]) „L'Humanité" din 25 august 1944
[6]) „The Evening Star" din 24 august 1944
[7]) „People's War", Calcutta, din 27 august 1944
[8]) „Izvestia" din 25 august 1944
[9]) „L'Humanité" din 28 august 1944
[10]) „The Christian Science Monitor" din 26 august 1944
[11]) **România în războiul antihitlerist**, București, Editura Militară, 1966, p. 140
[12]) „Pravda" din 25 august 1944
[13]) „Voina i rabocii class" din 1 septembrie 1944
[14]) „Pravda" din 27 august 1944
[15]) „The Christian Science Monitor" din 24 august 1944
[16]) „New York Times" din 24 august 1944
[17]) Ibidem, din 25 august 1944
[18]) „New York Herald Tribune" din 24 august 1944
[19]) „The Times" din 25 august 1944

Într-un comentariu difuzat de radio Londra în seara zilei de 23 august 1944 se aprecia că ieşirea României din Axă va face ca „Germania să piardă pentru totdeauna petrolul de la Ploieşti — şi aceasta tocmai atunci cînd tancurile şi avioanele germane sînt handicapate de lipsa carburanţilor" [20]. A doua zi, acelaşi post de radio afirma : „Prăbuşirea hitleriştilor se apropie cu paşi repezi, iar zilele nemţilor în Balcani pot fi numărate pe degete".

Patrioţii greci au privit cu multă simpatie succesul insurgenţilor români. Referindu-se la insurecţia naţională antifascistă armată din România, ziarul „Elefteria" scria despre „uriaşa semnificaţie a acestui eveniment pentru evoluţia nu numai a situaţiei militare din Balcani, dar şi a orientării politice pe care o urmează aliaţii în sud-estul Europei" [21].

Presa din ţările neutre a analizat şi ea consecinţele politice, militare şi economice ale ieşirii României din războiul hitlerist şi ale alăturării ei la Naţiunile Unite. Astfel, ziarul „Son Telegraf", care apărea în Turcia, aprecia că Germania a pierdut un aliat important, a pierdut mari resurse de materii prime şi mai ales petrolul românesc, precum şi o poziţie strategică esenţială în Balcani ; pe de altă parte, România a pus la dispoziţia aliaţilor potenţialul său militar şi economic, iar armata sovietică avea drumul deschis de-a lungul Cîmpiei Dunărene [22]. Alte ziare turceşti prevedeau că acţiunea României „nu va întîrzia să-i încurajeze pe ceilalţi trei sateliţi, Bulgaria, Ungaria şi Finlanda" pe drumul ruperii de Germania [23], că „pierderea României va fi pentru Germania începutul pierderii Balcanilor. Acest fapt va grăbi dezagregarea Bulgariei şi a Ungariei" [24].

O fericită coincidenţă istorică a făcut ca poporul francez să culeagă roadele luptei sale de rezistenţă împotriva cotropitorilor hitlerişti în acelaşi timp cu poporul român. Este, deci, firesc faptul că opinia publică din Franţa a salutat cu entuziasm vestea declanşării insurecţiei naţionale antifasciste armate din România.

Cotidianul parizian „Ce Soir" din 25 august 1944, analizînd importanţa insurecţiei, opina : „Este inutil de a insista asupra consecinţelor considerabile din punct de vedere militar şi politic ale acesteia. În orice caz, este sigur că după România vine rîndul Bulgariei şi Ungariei".

Presa franceză insista asupra faptului că, prin ieşirea României din războiul hitlerist, „Germania vede deschizîndu-se nu numai o breşă uriaşă în frontul de est, dar pierde şi acoperămîntul natural al sistemului ei balcanic. De acum înainte, întregul sistem balcanic este deschis armatelor ruse" [25]. O idee similară susţinea şi „Front National" : „Reichul primeşte în est o lovitură teribilă. Diviziile sovietice imobilizate pe frontul român vor fi disponibile pentru noile ofensive care vor lovi duşmanul în inimă" [26].

Sesizînd influenţa insurecţiei din România asupra popoarelor aflate sub dominaţia hitleristă, presa franceză scria : „Prăbuşirea Ungariei, eliberarea poporului bulgar par mai sigure ca niciodată" [27].

Emisiunile posturilor de radio elveţiene, precum şi ziarele au informat pe larg opinia publică despre desfăşurarea evenimentelor din România. Merită subliniat faptul că presa din Elveţia a publicat aproape toate comunicatele postului de radio Bucureşti şi, în acelaşi timp, a făcut aprecieri dintre cele mai realiste asupra evenimentelor din România. Astfel, „Journal de Genève" scria la 24 august : „Influenţa hotărîrii României se va face foarte curînd simţită asupra atitudinii Bulgariei. Astfel, trupele germane din Grecia şi Iugoslavia vor fi serios ameninţate".

Deşi situată la mii de km depărtare de România, America Latină a recepţionat cu promptitudine evenimentele petrecute în ţara noastră. Posturile de radio şi presa au reliefat pe larg semnificaţia istorică a insurecţiei naţionale antifasciste armate din România. Astfel, ziarul argentinian „La Prensa", după ce evidenţia importanţa petrolului în aprovizionarea maşinii de război, nota : „Petrolul de la Ploieşti rămîne pe de-a-ntregul pierdut pentru Germania, care pe viitor este redusă la precara şi costisitoarea producţie sintetică" [28]. Un alt ziar sublinia consecinţele militare şi politice ale evenimentului de la 23 August 1944 : „Acţiunea română deschide o breşă în sud-estul fortăreţei hitleriste, prin care nu vor întîrzia să se precipite celelalte ţări balcanice" [29]. Presa argentiniană, bine informată asupra evenimentelor din Europa şi sesizînd consecinţele internaţionale ale insurecţiei din România, scria : „Bariera dificilă a Carpaţilor dispare în mod practic, iar ruşilor le este deschisă cîmpia vastă a Dunării care duce la Belgrad, Budapesta şi Viena şi chiar spre Germania... Şi în ceea ce priveşte Austria şi Cehoslovacia, Germania nu-şi poate face nici cea mai mică iluzie. Spiritul rebel al acestor două popoare trebuie să fie mai mare chiar decît cel din Franţa şi ele vor folosi momentul oportun pentru a se manifesta" [30].

Pe un alt îndepărtat continent, Asia, evenimentul de la 23 August 1944 din România şi-a găsit comentatori calificaţi, capabili să discearnă semnificaţia politică majoră a acestuia, profunda înrîurire pe care o exercita asupra popoarelor aflate încă sub dominaţia hitleristă. Un ziar indian scria : „Forţele mareşalului Tito vor fi încurajate. În sfîrşit, România a dat un exemplu pentru micii sateliţi ai Axei. Bulgaria pare să dorească pace cu Marea Britanie şi cu S.U.A. ; ea nu este în război cu Rusia. Jalnicul regim marionetă din Slovacia pare pe punctul de a-şi face bagajele" [31]. Iar „People's War" din Calcutta afirma : „Căderea lui Antonescu marchează o schimbare hotărîtoare în Balcani... Acum drumul este deschis pentru o schimbare şi în Bulgaria" [32].

Acţiunea de la 23 August 1944 a însemnat nu numai ieşirea României din războiul hitlerist, ci şi alăturarea ei la Naţiunile Unite. Astfel, ţara noastră începea un război drept, pentru eliberarea propriului teritoriu de sub ocupaţia străină şi pentru zdrobirea fascismului hitlerist. Participarea României la războiul antihitlerist a constituit rezultatul nemijlocit al victoriei insurecţiei naţionale antifasciste armate. Efortul militar şi economic al ţării noastre în lupta pentru înfrîngerea Germaniei s-a bucurat de cele mai calde aprecieri în întreaga lume.

Postul de radio Londra transmitea la 24 august 1944 : „România a trecut acum în rîndul Naţiunilor Unite care luptă pentru civilizaţie şi împotriva stăpînirii Europei de către germani. Fapta României constituie un act de mare curaj şi acest act va grăbi sfîrşitul războiului".

Încă din zilele insurecţiei, armata română a început lupta pentru redobîndirea nordului Transilvaniei, cedat Ungariei prin dictatul de la Viena din 30 august 1940. Sesizînd acest fapt, ziarul american „The Christian Science Monitor" din 24 august 1944 afirma, cu deplin temei, că „luîndu-şi soarta în propriile sale mîini, România a denunţat acordul (dictatul — n.n.) de la Viena şi se pregăteşte să lupte pentru recăpătarea Transilvaniei (de nord — n.n.) de la Ungaria". Ziarul francez „Franc Tireur" din 25 august 1944 surprindea aceeaşi idee : „Alianţa cu Germania a fost denunţată şi trupele române intră în Transilvania pentru a recuceri teritoriul pe care arbitrajul (dictatul) de la Viena îl atribuise Ungariei".

Luptele au fost grele, deoarece — aşa cum sublinia ziarul „Pravda" — „agăţîndu-se cu disperare de toate părţile tari naturale ale terenului, fasciştii se bat pentru fiecare sat, pentru fiecare înălţime". Şi ziarul sovietic continua : „Românii au luptat alături de noi cu aceeaşi dîrzenie, cucerind cu vitejie fiecare metru pătrat, fiecare nod de cale ferată, fiecare sat, deseori duelurile de artilerie erau urmate de lupte corp la corp" [33].

După eliberarea întregului teritoriu al ţării, la 25 octombrie 1944, armata română, cot la cot cu armata sovietică, a luptat cu eroism pentru eliberarea popoarelor ungar, ceh, slovac şi austriac de sub dominaţia hitleristă, aducînd o contribuţie de preţ la înfrîngerea Germaniei. Jertfa de sînge a poporului român pentru cauza libertăţii s-a bucurat de aprecierile elogioase atît la vremea respectivă, cît şi astăzi. Astfel, conducătorul delegaţiei Cehoslovaciei la Conferinţa păcii afirma : „România a acordat ajutor poporului cehoslovac în clipele cele mai grele ale luptei sale împotriva cotropitorilor fascişti (...) Poporul cehoslovac nu va uita că trupele române au luptat voluntar împotriva nemţilor pe teritoriul Cehoslovaciei, ajutînd la eliberarea ei" [34].

Reliefînd jertfa de sînge a ostaşilor români în lupta pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste, organul Direcţiei politice de front a armatei sovietice scria : „Trupele româneşti, care se întorc acum de pe front, vin cu fruntea sus ; ele pot fi mîndre că au luptat pentru libertatea şi independenţa poporului lor, că au ajutat la întregirea ţării lor. Ele se întorc în ţară încununate de laurii victoriei, la care şi-au dat şi ele contribuţia prin vitejie, abnegaţie, spirit de bravură şi capacitatea de luptă pe care le-au dovedit pe cîmpul de bătălie şi care de atîtea ori au primit o apreciere înaltă din partea Comandamentului sovietic suprem" [35].

Ziua de 23 August 1944 marchează o piatră de hotar în istoria României — începutul revoluţiei populare, al unor profunde transformări înnoitoare. Intrînd pe „poarta cea mare a istoriei", masele populare şi-au luat soarta în propriile mîini, trecînd la făurirea unei noi orînduiri pe pămîntul României.

Parcurgînd presa internaţională din zilele insurecţiei naţionale antifasciste armate din România, putem desprinde concluzia că acest eveniment a avut o puternică rezonanţă în lume, a suscitat comentarii şi aprecieri în numeroase ţări, atît în Europa cît şi pe alte continente. Ecoul insurecţiei din România a persistat şi continuă să impresioneze, mărturie stînd lucrările, studiile şi articolele consacrate acestui eveniment. Forţele democratice au apreciat acţiunea de la 23 August 1944 ca pe un eveniment politic de excepţională valoare istorică, cu consecinţe directe asupra evoluţiei celui de al doilea război mondial, asupra dezvoltării luptei de eliberare a popoarelor de sub jugul fascist, ca şi asupra dezvoltării României pe o cale nouă, fără precedent în milenara sa istorie.

---

20) Cf. „Universul" din 25 august 1944
21) „Elefteria" din 25 august 1944
22) „Son Telegraf" din 25 august 1944
23) „Tasviri Efkir" din 25 august 1944
24) „Akşam" din 25 august 1944
25) „Le Parisien Libéré" din 24 august 1944
26) „Front National" din 24 august 1944
27) Ibidem, din 25 august 1944
28) „La Prensa" din 25 august 1944
29) „La Nacion" din 26 august 1944
30) „La Prensa" din 25 august 1944
31) „The Statesman", Delhi, din 25 august 1944
32) „People's War", Calcutta, din 27 august 1944
33) „Pravda" din 17 septembrie 1944
34) „Izvestia" din 19 august 1946
35) „Grai nou" din 19 iulie 1945

Kim Iăng Ju

membru al Comitetului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, vicepremier al Consiliului Administrativ al R.P.D. Coreene

„Delegația guvernamentală a Republicii Populare Democrate Coreene a vizitat frumoasa dv. țară, animată de sentimente de profund respect și deosebită prietenie față de harnicul și talentatul popor frate român.

Delegația noastră guvernamentală își exprimă marea sa satisfacție pentru faptul că a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, transmițîndu-i salutări prietenești și tovărășești și cele mai cordiale urări.

Sînt convins că actuala vizită în România a delegației noastre guvernamentale va contribui la întărirea pe mai departe a relațiilor de prietenie și colaborare între popoarele țărilor noastre, care înregistrează o continuă diversificare și dezvoltare. De-a lungul istoriei, Coreea și România au stabilit relații amicale ca între adevărați frați și au colaborat strîns.

Adîncind necontenit înțelegerea reciprocă, partidele, guvernele și popoarele țărilor noastre s-au sprijinit întotdeauna și au colaborat reciproc și cu bunăvoință, fie pe planul construirii socialismului, fie pe planul relațiilor internaționale, iar aceste raporturi minunate de prietenie și colaborare se dezvoltă și se extind tot mai mult prin intensificarea, în ultimii ani, a schimburilor de delegații și a legăturilor în domeniile politic, economic, militar, cultural și altele.

Istorica întîlnire și convorbirile ce au avut loc, în 1971, între tovarășii Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele R.P.D. Coreene, și tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au constituit un moment remarcabil, menit să adîncească tot mai mult încrederea și înțelegerea dintre partidele, guvernele și popoarele din țările noastre, precum și să dezvolte pe mai departe relațiile noastre de prietenie și colaborare.

Și pe viitor, poporul coreean va depune toate eforturile pentru a consolida și dezvolta în continuare prietenia și coeziunea frățească între popoarele noastre din Coreea și România, precum și pentru a întări și mai mult sprijinul și solidaritatea față de poporul român.

Noi urăm din toată inima poporului frate român, însuflețit de sarcinile programatice trasate de cel de-al X-lea Congres al partidului și de Conferința Națională, să obțină noi și mari succese în îndeplinirea, înainte de termen, a planului cincinal al dezvoltării economiei naționale pe perioada 1971—1975 și în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu conducătorul său eminent, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Exprimăm mulțumirile noastre profunde Partidului Comunist Român, guvernului Republicii Socialiste România și poporului român pentru sprijinul activ acordat luptei poporului coreean, orientării partidului nostru și guvernului Republicii noastre spre realizarea unificării independente și pașnice a patriei".

Milko Tarabanov

prim-vicepreședinte al Adunării Populare a R.P. Bulgaria

„Bulgaria are foarte bune relații cu România, un popor frate, o țară cu care am colaborat vreme îndelungată în domeniul relațiilor parlamentare, pe care le consider excelente și care vor continua prin schimburi de delegații parlamentare".

Miloș Minici

vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia, secretar federal pentru afacerile externe

„Nivelul relațiilor iugoslavo-române îl demonstrează în modul cel mai elocvent faptul că întîlnirile dintre președintele Ceaușescu și președintele Tito au devenit tradiționale. De asemenea, stadiul înalt al dezvoltării acestor relații este ilustrat și de contactele foarte frecvente dintre reprezentanții partidelor, guvernelor și ai celorlalte organizații politice, obștești și de specialitate. Aceste întîlniri sînt caracterizate de un grad înalt de respect și încredere reciprocă, de sinceritate și înțelegere, ceea ce, incontestabil, contribuie foarte mult la adîncirea și extinderea relațiilor de prietenie dintre țările noastre.

Pentru dezvoltarea cu un asemenea succes a relațiilor iugoslavo-române, un rol deosebit l-au avut întîlnirile dintre președintele R.S.F.I., Iosip Broz Tito, și președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Prin angajarea personală, cei doi președinți au contribuit mult la dezvoltarea foarte fructuoasă a relațiilor noastre reciproce. Fiecare întîlnire a lor a dat noi impulsuri pentru dezvoltarea în continuare a colaborării noastre reciproce".

Muhamad Haydar

vicepremier al guvernului Siriei

„Vizita pe care am efectuat-o în România — țară prietenă — se înscrie în cadrul dezvoltării relațiilor dintre România și Siria, ale căror baze au fost puse de președinții Hafez Al Assad și Nicolae Ceaușescu, în timpul vizitei efectuate de președintele României la Damasc, cînd au fost jalonate direcțiile dezvoltării relațiilor dintre cele două țări prietene.

Excelența Sa domnul președinte Nicolae Ceaușescu mi-a făcut marea onoare de a mă invita să particip la Adunarea care a avut loc cu ocazia sărbătorii zilei de 1 Mai. Manifestarea a fost extrem de interesantă, exprimînd bucuria oamenilor muncii din România, gradul de dezvoltare și de conștiință la care a ajuns clasa muncitoare, precum și atașamentul și abnegația cu care îl înconjoară pe președintele Nicolae Ceaușescu, atașamentul față de Partidul Comunist Român, față de politica înțeleaptă, justă, independentă pe care o promovează România condusă de președintele Nicolae Ceaușescu.

Am avut onoarea de a mă întîlni și a treia oară cu președintele Nicolae Ceaușescu, care, în ciuda programului său extrem de încărcat, a găsit timp să primească întreaga delegație siriană. Ne-am bucurat mult de această primire, care a prilejuit un schimb de păreri în legătură cu ceea ce s-a realizat pînă acum în aplicarea acordurilor dintre cele două țări. În încheierea convorbirilor, delegației i-a fost adresată invitația de a lua dejunul împreună cu președintele Nicolae Ceaușescu, invitație ce ne-a onorat în mod deosebit. În cele cîteva zile petrecute în România prietenă, am vizitat o serie de întreprinderi. Întreaga delegație a fost uimită, impresionată în modul cel mai plăcut de ceea ce a văzut, de dezvoltarea remarcabilă a României în toate domeniile, dezvoltare realizată sub conducerea înțeleaptă a președintelui Nicolae Ceaușescu. În toate întîlnirile pe care le-am avut cu muncitori, cu oameni din conducere, am constatat că poporul român ne este prieten sincer, prețuind dezvoltarea relațiilor dintre România și țara noastră.

Noi, în Siria, vom depune toate eforturile pentru a face din indicațiile și dorințele celor doi președinți realități viabile, capabile să ducă mai departe relațiile dintre România și Siria, relații de colaborare reciproc avantajoase, bazate pe respect reciproc, în folosul celor două țări, al independenței lor, al înțelegerii în toate domeniile. În același timp, sîntem convinși că colegii noștri români au aceeași dorință și vor depune aceleași eforturi ferme pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Siria, îndeplinind astfel indicațiile și dorințele președintelui Nicolae Ceaușescu".

ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Emilio Rabasa

ministrul afacerilor externe al Mexicului

„În cursul administrației președintelui Echeverria, care a dus o politică de deschidere, am restabilit relațiile cu România. Președintele Echeverria a restabilit relații în America cu Barbados, Bahamas, Guyana ; în Africa, cu Tanzania ; în Europa, cu R.D.G. și România ; în Asia, cu R.P. Chineză și Noua Zeelandă. Așa că este o politică de adevărată deschidere ; nu ne inhibă ideologiile sau construcția constituțională din alte țări.

Relațiile între țări se desfășoară în multiple domenii : politic, economic, cultural și tehnico-științific. În domeniul politic, cred că, realmente, nu avem și nu vom avea probleme în viitor. Totdeauna cînd partenerii îndeplinesc o condiție sine qua non pentru existența relațiilor între țări, adică neintervenția în treburile interne ale celuilalt, raporturile nu pot fi decît bune, deschise. Dar cred că putem și trebuie să facem mult și în domeniul comercial, științific, tehnic și cultural. Cînd vom desemna un ambasador în România — și eu sper că foarte curînd — îi vom da indicații speciale ca să exploreze posibilitățile unui comerț echitabil și echilibrat între cele două țări și ale unui schimb artistic, tehnic și științific. De asemenea, ne interesează mult faptul că la București se va desfășura foarte importantul Congres mondial al populației".

Adam Malik

ministrul afacerilor externe al Republicii Indonezia

„În urma vizitei — și îndeosebi după convorbirea avută cu președintele Nicolae Ceaușescu — a rezultat că există posibilități sporite de dezvoltare a relațiilor între Indonezia și România.

Sînt optimist în ce privește posibilitățile de cooperare cu România. În climatul de destindere și, în plus, datorită unor conjuncturi concrete, favorabile — mă gîndesc, de exemplu, la apropiata redeschidere a Canalului Suez — există perspectiva extinderii schimburilor comerciale. De asemenea, sîntem interesați să cooperăm cu România, să beneficiem de experiența românească, în unele domenii, dintre care voi cita petrochimia. Există, deci, ocazii bune — și mi se pare necesar și posibil să cooperăm, în interesul ambelor țări.

Principiul participării tuturor țărilor la soluționarea problemelor ce le interesează l-am regăsit, de altfel, și în orientarea politicii României. Revin, în acest fel, la constatarea că dialogul politic între Indonezia și România se desfășoară armonios, contactele directe contribuind la confirmarea și consolidarea bunelor relații bilaterale".

Gonzalo Facio

ministrul afacerilor externe al Republicii Costa Rica

„Avem relații foarte bune cu România. Țările noastre se întîlnesc într-o serie de puncte comune esențiale, așa încît devine plăcută ocazia de a vorbi despre asemenea relații.

Vizita pe care președintele Nicolae Ceaușescu a făcut-o în Costa Rica anul trecut a constituit, în egală măsură, un contact politic și uman. Am avut prilejul de a discuta direct cu domnul Ceaușescu, mare conducător român. Documentele semnate, comunicatul final sînt acte de deplină concordanță politică. În prim plan se află Tratatul de prietenie și colaborare, document de valoare politică excepțională. Importante sînt, de asemenea, raporturile umane. Între președinții noștri s-au statornicit relații de prietenie, relații ce se repercutează pozitiv asupra legăturilor oficiale.

Pentru viitor, prevăd o excelentă cooperare politică și economică și, dacă pot să mă exprim așa, o excelentă cooperare sufletească, promovată de căldura deosebită a raporturilor care există — cu atîtea perspective în viitor — între România și țara mea".

Didier Ratsiraka

ministrul afacerilor externe al Republicii Malgașe

„Ca și anul trecut, am avut deosebita onoare de a fi primit de președintele Ceaușescu într-o atmosferă cordială. Aș remarca, în context, marea competență a președintelui României în problemele pe care le abordează, faptul că primește și discută sincer, prietenește cu oaspeții, într-o manieră care impune prin simplitatea și firescul ei.

Ne-a impresionat, de asemenea, faptul că președintele Ceaușescu a avut amabilitatea să ne primească în timpul său de odihnă.

Ați asistat la semnarea Protocolului sesiunii comisiei noastre cînd, de altfel, mi-am și exprimat satisfacția în legătură cu adoptarea lui. Textul său demonstrează clar că am trecut în revistă un număr important de probleme și că, în consecință, am căzut de acord asupra unor decizii care vor contribui la întărirea cooperării româno-malgașe. Spiritul convorbirilor — deschis, de lucru — și atmosfera prietenească, de deplină înțelegere au condus la finalizarea fericită a acestora. Avem, deci, toate motivele să fim satisfăcuți de evoluția acestor relații, de faptul că actuala noastră vizită și discuțiile purtate în timpul ei au fost foarte fructuoase. Cooperarea româno-malgașă are baze foarte solide, ceea ce ne determină să privim viitorul ei cu deosebit optimism, întrucît prima sesiune a comisiei mixte desfășurate la București a marcat cu putere un pas înainte în evoluția acestei colaborări.

Poporul român este un popor brav care, de-a lungul veacurilor, a știut să-și apere independența, identitatea și originalitatea sa. Cît privește această nouă vizită, a fost un nou și bun prilej de a descoperi cu bucurie frumusețea altor orașe românești, cu precădere a celor de pe încîntătorul dv. litoral. Pe scurt, satisfacțiile convorbirilor fructuoase de la mai multe ministere au fost dublate de o adevărată plăcere de a descoperi noi bogății ale sufletului românesc și realizările sale de prestigiu".

Edward Kennedy

senator american

„Sînt încîntat să mă aflu aici, în România. Am avut deosebita onoare de a-l cunoaște pe președintele Ceaușescu, cu cîteva luni în urmă, la Washington, cînd mi-a fost făcută invitația de a veni aici.

România are, astăzi, o situație aparte între țările lumii. Consider că acest lucru se datorează, într-o mare măsură, viziunii și curajului președintelui Ceaușescu în a arăta ce poate realiza o țară mică și independentă, o națiune aflată la încrucișarea drumurilor civilizațiilor în Europa.

Am salutat șansa de a-i face o vizită și de a discuta cu domnia-sa probleme care privesc relațiile Est-Vest în general și, de asemenea, probleme europene. Doresc să exprim președintelui Ceaușescu întreaga mea gratitudine pentru timpul pe care mi l-a acordat, vorbind despre problemele relațiilor Est-Vest, domeniu în care este deosebit de favorizat, datorită frecventelor sale contacte cu numeroși conducători ai lumii de astăzi, precum și înțelegerii clare a importanței și consecințelor succeselor politicii Est-Vest. Am apreciat în mod deosebit amabilitatea arătată mie și soției mele, în timpul vizitei.

Cred că există sentimente pline de căldură printre cetățenii americani, datorită vizitei președintelui Ceaușescu în Statele Unite și, de asemenea, datorită vizitei președintelui Nixon în România, deplinei cordialități ce a fost arătată președintelui nostru cu prilejul acelei vizite. Cred, de aceea, că poporul american și poporul român nutresc foarte bune sentimente reciproce. Consider că aceasta constituie o bază pe care se poate construi în continuare și care poate fi extinsă prin schimburi de vizite în ambele sensuri.

În România, cel mai mult am fost impresionat de sinceritatea și atitudinea deschisă a președintelui Nicolae Ceaușescu în privința tuturor problemelor discutate".

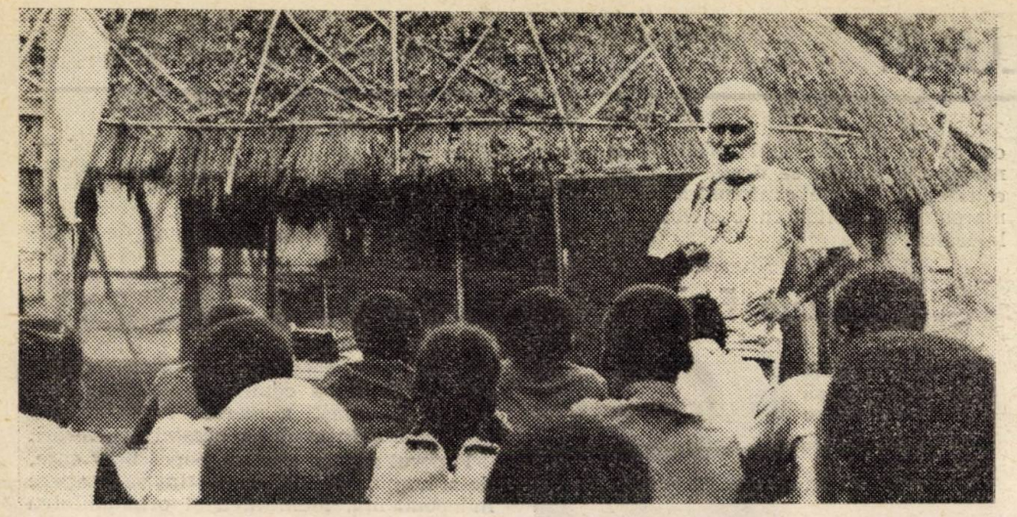

Prof. Duarte : ...Republica Guineea-Bissau s-a proclamat chiar aici, la 24 septembrie 1973...

REPORTAJ PE GLOB

GUINEEA-BISSAU (I)

Dumitru Constantin

La 25 aprilie 1974, cu cîteva minute înainte ca radio B.B.C. să-şi înceapă obişnuitul buletin de ştiri în limba portugheză, de la ora 10 GMT, şi să dea noi detalii despre evenimentele din Portugalia, ajunsesem în Boe-Oriental, o regiune din estul Guineei-Bissau. Prima zi a vizitei noastre avea, deci, să coincidă cu declanşarea actului insurecţional din Portugalia, cînd junta salvării naţionale a înlăturat regimul fascist al lui Marcello Caetano.

Firește, atunci, în Boe-Oriental, ca şi în alte regiuni ale Guineei-Bissau, nimeni nu prevedea clar ce urmări vor avea evenimentele din 25 aprilie asupra vieţii politice portugheze, incidenţa lor asupra destinelor aşaziselor „teritorii portugheze de peste mări". Cu toate acestea, toţi cei întîlniţi, nu numai în Boe-Oriental, — lideri ai P.A.I.G.C., simpli militanţi şi luptători, bătrîni, femei sau copii — urmăreau cu încordare, îngrijorare şi, mai ales, speranţă îndreptăţită, evoluţia situaţiei din Portugalia.

Dar, de atunci, aşa cum de altfel era de aşteptat, au intervenit noi şi semnificative elemente. Ele privesc viaţa politică internă portugheză şi, deopotrivă, „coloniile" africane ale Lisabonei. Avem în vedere declaraţia radiotelevizată a preşedintelui de Spinola din iulie a. c., prin care anunţa debutul propriu-zis al procesului de decolonizare şi, de asemenea, comunicatul dat publicităţii după vizita lui Kurt Waldheim la Lisabona, potrivit căruia „guvernul portughez este gata să recunoască Republica Guineea-Bissau ca stat independent şi este dispus să încheie imediat acorduri cu această republică în vederea transferării imediate a administraţiei. Portugalia va acorda un sprijin total admiterii Guineei-Bissau la O.N.U."

Faptul ni se pare firesc. Firesc pentru că în ce priveşte Guineea-Bissau, este vorba de o ţară de sine stătătoare, membră a O.U.A., a numeroase organisme şi organizaţii internaţionale, care, la 25 aprilie, era recunoscută de peste 80 de ţări ale lumii, un stat a cărui afirmare pe plan internaţional este bogată, justificată de preocupările şi succesele pe plan intern. Pe acestea din urmă le-am studiat şi consemnat în timpul mai multor săptămîni de vizită în Guineea-Bissau şi despre ele vom vorbi în rîndurile ce urmează, ca şi despre oamenii care le-au făurit, adesea cu sacrificii mari, dar, totdeauna, conştienţi şi încrezători în destinul lor luminos.

■

Mai întîi, într-un sfîrşit de săptămînă am sosit la Conakry, capitala Republicii Guineea. Două zile mai tîrziu, micul nostru grup (compus din trei români, Eduardo, din partea P.A.I.G.C., şi şoferul Fernandez) îmbarcat în Land Rover-ul FF 635 CN parcurgea şoseaua Conakry-Boké, ultimul, oraş în apropierea Guineei-Bissau. O şosea îngustă ce se strecoară aproape numai prin brusă, dînd adesea impresia că se va micşora pînă va ajunge o simplă potecă. Înainte de căderea întunericului, treceam cu bacul peste apa impresionant de limpede a fluviului Boffa şi, abia seara tîrziu, am ajuns în Boké, unde există un important cartier general al P.A.I.G.C. Oboseala era mare, drumul fusese nu numai lung, dar şi anevoios, iar căldura neobişnuită îşi făcea efectul.

Acolo, în Boké, în Casa Cabral — cum se numeşte cartierul general — în ziua aceea de aprilie începeau, de fapt, pregătirile pentru marea noastră călătorie. Seara, în jurul nostru se strîngeau mulţi combatanţi ai P.A.I.G.C., de a căror prietenie aveam să ne bucurăm încă din primele momente şi, apoi, s-o întărim în alte întîlniri, prevăzute sau nu, pe pămîntul eliberat al Guineei-Bissau.

Joi 25 aprilie... După cele două nopţi dormite sub, neobişnuitele (pentru noi) mustichere, apărătoare perfecte contra ţînţarilor, dimineaţa, devreme, plecam din Boke spre Boe, regiunea din estul Guineei-Bissau, intrată în istoria ţării ca loc unde, în urmă cu un an, tînărul stat şi-a proclamat independenţa. Dar, după 10 minute, Daniel, şoferul, opreşte maşina, neîncumetîndu-se să continue din cauza ceţii dense. Deşi la ora 7 se luminase aproape brusc, ca în Africa tropicală, ceaţa mai persistă încă. După cîtva timp ne reluăm, totuşi, mersul pe o şosea largă, de zgură, pe care, uneori, maşina derapează. La ora 9,15, ajungem la frontieră, unde ne întîmpină un responsabil al comerţului din regiunea respectivă a Guineei-Bissau şi un vechi militant al partidului. După ce facem fotografii de grup şi bem cafeaua cu lapte pregătită de soţia responsabilului comerţului, vizităm un depozit de mărfuri al P.A.I.G.C. şi ne reluăm călătoria. Părăsim apoi şoseaua pentru un drum prin brusă, pe care noi, românii, neobişnuiţi, îl distingem foarte greu. La vreo trei sute de metri de şcoala-internat Boe — punctul nostru terminus — ne oprim. Elevii ne ajută să ducem bagajele şi, pe o potecă specifică brusei, ne îndreptăm spre şcoală unde, ceilalţi elevi, aşezaţi de-o parte şi de alta unei poieni, ne întîmpină cordial, reluînd într-un glas lozincile strigate de unul din profesori : „Trăiască România — Trăiască prietenii din România — Trăiască P.A.I.G.C.". Oboseala firească dispare parcă, anulată de cordialitatea momentelor.

Urmează marea surpriză pe care o numim astfel tocmai pentru că ea avea să schimbe destinul luptei de eliberare din Guineea-Bissau. Cum spuneam, prima zi a vizitei noastre în regiunile eliberate ale acestei ţări a fost joi, 25 aprilie. Ajunşi la şcoală, un profesor cu figură de ascet (mai tîrziu aveam să aflăm că se numeşte José Duarte şi are 49 de ani) ne întîmpină ca pe fiii săi, după care ne întreabă : „Ce ştiţi despre lovitura de

Imagine de la serbarea oferită de elevii şcolii Boe

Pe vremea cînd avioanele inamice bombardau și școlile

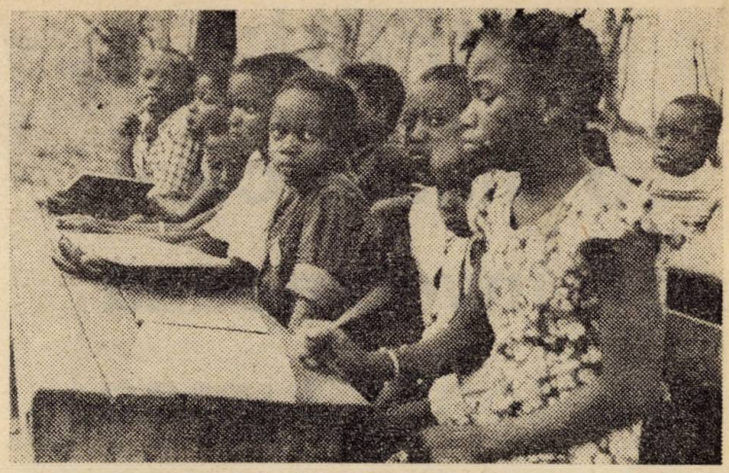

Lecția de citire

Fotografii : AUREL COPOS

stat din Portugalia ?" Sîntem vizibil derutați. Mai întîi pentru că, din cauza călătoriei și condițiilor ei, nu ascultasem radioul de peste două zile. Apoi, de noutatea deosebită a știrii. De aici – încordarea, îngrijorarea și, mai ales, speranța cu care cei întîlniți – primii au fost elevii din Boe-Oriental, apoi profesorii lor și militarii care asigurau paza – urmăreau evoluția evenimentelor din Portugalia.

În timp ce elevii sînt filmați în activitățile lor obișnuite, în clase sui generis, facem primele cunoștințe : Jaccinta de Sousa, directoarea școlii, o tînără care abia a trecut de 25 de ani, dar cu o apreciată vechime în lupta de eliberare, Victor Tavares, militar ce asigură necesara pază a școlii, care nu și-a revăzut de peste 10 ani frații și părinții, Filip Moreira, elev venit aici tocmai din nordul țării, și alții. Apoi, cînd soarele atît de dogoritor este exact deasupra palmierului – cum ne spun gazdele – ascultăm din nou emisiunea de radio în limba portugheză. În jur e liniște perfectă, așa cum poate fi o liniște în brusă, și cu toții ascultăm știrile cu atenția și încordarea ce ni se par firești, pe care, chiar dacă am vrea, nu le putem tulbura.

Profităm, în schimb, de atmosferă pentru a transcrie cîteva lucruri de pe orarul școlii, pe care se află înscrise cuvintele : „Studiu, Muncă, Luptă", – pentru a încerca să ne dăm seama cum funcționează, în plină brusă, departe de orice așezare omenească, o școală-internat, precum cea în care ne aflăm acum. Deci : deșteptarea ora 6,30, apoi apelul, gimnastica și micul dejun, cursuri 9–13,00, almoço (dejun), odihnă, apel, studiu, jantar (dineu) etc., stingerea – 22,00. Școala are trei clase : întîia, a doua, a treia. Prima are două serii de elevi – începători și avansați, care învață aritmetica, desenul și limba portugheză. În clasele următoare, obiectele de studiu sînt : aritmetica, desenul, portugheza (a doua), aritmetica, științe naturale, desen, geografie, geometrie, portugheza (a treia). Mai notăm, tot ca un element deosebit, vîrsta diferită a elevilor aceleiași clase, fapt datorat, ne spun gazdele, tocmai extinderii luptei și eliberării unor noi regiuni unde, normal, copiii n-au putut sau, mai exact, n-au avut unde să meargă la școală. În plus, odată eliberată o regiune, problema școlarizării copiilor nu este automat rezolvată. Mai întîi, pentru că lipsesc cadrele necesare. Apoi, întrucît trebuie desfășurată o amplă și intensă muncă pentru a educa masele, pentru a le convinge de importanța școlarizării fiilor lor. Aceasta pentru că, în condițiile luptei, cînd, de regulă, bărbații erau înrolați în armata de eliberare, copiii mai mari și chiar mai mici reprezentau un real ajutor al familiei, o autentică forță de muncă. De aici – și împotrivirea unor familii, atunci cînd era vorba de plecarea fiilor la școlile-internat create de P.A.I.G.C. tocmai pentru a veni în sprijinul familiilor aflate în zonele „calde", sau al copiilor ai căror părinți au pierit în încleștări ale luptei. De aceea, gazdele opinează – și pe bună dreptate, credem –, că reunirea într-o școală-internat, ca aceasta din Boe-Oriental, a mai multor zeci de elevi este „un lucru mare, o sarcină dificilă, dar care, datorită eforturilor complexe, a cîștigat treptat teren și se înregistrează succese". Afirmația de mai sus aparține învățătorului José Duarte, plecat de 14 ani din orașul Bissau, care ne spune în continuare : „Acum, totul merge bine aici, iar, anul trecut, elevii din școala noastră au plecat la studii în țări socialiste europene, trei dintre ei chiar în România. Sîntem fericiți că putem contribui la educarea fiilor țării și că, în această dificilă sarcină, sprijinul unor țări ca România ne este de un real folos. Dacă îmi era teamă în timpul luptelor intense ? Da, pentru copii. Eu mă obișnuisem. Cum se poartă elevii ? Cei mari ascultă, muncesc, iar cei mici mai plîng după părinții lor – mulți pieriți în focul luptelor, alții doar răniți – dar, aproape toți sînt curajoși, vînjoși, sensibili".

Dar, cum se prezintă rețeaua școlară în Republica Guineea-Bissau ? În anul 1971/72, numărul școlilor era de 164, al elevilor – 14 531, iar cel al învățătorilor – 258. Douăzeci și cinci la sută din numărul elevilor sînt de sex feminin – proporție considerată încă inechitabilă, dar apreciată ca un bun început de îmbunătățire a statutului social al femeilor. La totalul elevilor în statistici, trebuie adăugate alte cîteva mii de bărbați și femei care urmează cursurile de alfabetizare ce au loc în unitățile și taberele militare, spitale, dispensare și alte instituții, unde ei trăiesc și muncesc.

Amilcar Cabral este acela care a inițiat întreaga acțiune, principiile de bază ale politicii de educație a maselor fiind cuprinse într-una din lucrările sale. Este vorba de o călăuză de muncă și de comportare, scrisă pentru militanții din P.A.I.G.C. Deși este succint, volumul nu lasă nimic în umbră. „Cereți mebrilor cu răspundere ai partidului să se consacre, în mod serios, studiului ; să se intereseze de faptele și de problemele vieții și luptei noastre de zi cu zi, în ceea ce au ele fundamental și esențial și nu numai în aspectele lor superficiale. Învățați de la viață, de la popor, din cărți, învățați din experiența celorlalți. Dar nu încetați niciodată să învățați".

În timp ce căldura și zăpușeala cresc, iar noi căutăm locuri mai răcoroase, mai mulți elevi, care în dimineața aceea n-au avut ore, își fac apariția cu canistre în mîini sau pe umeri. Ni se spune că sezonul secetos fiind spre sfîrșit, apa e din ce în ce mai puțină și trebuie căutată la distanțe apreciabile, uneori chiar la 10–15 kilometri. Apoi, după ce-și aprinde o țigară, José Duarte continuă să ne vorbească la fel de emoționat. „La 24 septembrie 1973, aici, chiar în locul unde vorbim, s-a reunit pentru prima oară Adunarea Națională Populară care a decretat statul suveran al Republicii Guineea-Bissau. A fost o zi cu adevărat de neuitat. Chiar în fața casei mele s-au reunit deputații...".

Și profesorul Duarte ne arată unde au stat conducătorii partidului, deputații, invitații etc., ne povestește cu nenumărate detalii cum s-a desfășurat istorica ședință parlamentară din brusă. Apoi îl întreb : ce înseamnă pentru dumneavoastră independența, José Duarte ? „Un sens istoric nou, începe el să răspundă precipitat. O viață nouă, oameni noi, formați într-o nouă societate pentru noi și copiii noștri. Pentru că a fi independent nu înseamnă a avea un imn, un drapel sau substituirea colonilor albi, ci a construi o societate nouă, care presupune muncă multă, complexă. Ni s-a spus adesea că, după eliberarea totală a țării noastre, munca va fi și mai grea. Și eu cred la fel. Pentru noi, există o singură soluție – independența totală".

După masa de prînz, care, ca de obicei, a cuprins orez, friptură de pasăre, compot și nelipsita dar atît de necesara cafea, sîntem invitați la spectacolul elevilor. Se cîntă în limba mandinga, iar 16 copii în costume specifice locurilor și obiceiurilor dansează în ritmul amețitor al tam-tam-urilor. Prietenul nostru mai vechi, Filip Moreira din clasa a treia, care știe mandinga, creola și franceza, face oficiile de translator și ne explică sensurile figurilor.

Cînd întunericul s-a lăsat brusc, spectacolul elevilor încetează. De undeva, la un radiou dat la maximum, se aude semnalul unei emisiuni, urmat de o incitătoare melodie (despre care aflăm că a fost creată de opoziția portugheză din timpul dictaturii lui Salazar : „Mereu aceeași melodie – Salazar egal democrație / Dar, poporul are «libertatea» de a muri de foame / / Noi vrem o altă melodie / Pentru o adevărată democrație"). Cu toții, fără excepție, ascultă – tot cu încordare și atenție – Radio Libertaçao al P.A.I.G.C. Apoi, mai comentează cele întîmplate în timpul zilei, nouă ni se povestesc întîmplări din brusă, după care sîntem invitați să vedem cum arată brusa noaptea, scăldată, ici-colo, în luminile flăcărilor de la focurile date de oameni pentru a pregăti și curăți terenul în vederea însămînțărilor.

Prima zi a șederii noastre în Boe s-a încheiat. Ne pregătim pentru drumul de a doua zi, spre Venduleid, unde ne vom întîlni cu locuitorii mai multor sate din această regiune. În minte ne mai stăruie încă imagini ale peisajului halucinant întîlnit – boababi calcinați, arbori dezrădăcinați de mai vechile bombardamente. Vom porni la drum cu imaginea robustă a acestor oameni călîți în luptă, gazde atît de primitoare și generoase.

CIPRU:

o insulă care se învecinează cu toată lumea

Cînd am vizitat Ciprul, în urmă cu cîteva luni, nimic nu părea să tulbure, atît de repede şi atît de grav, rînduielile prin care această mică şi frumoasă insulă din Mediterana orientală şi-a asigurat, timp de aproape un deceniu şi jumătate, independenţa, suveranitatea şi integritatea naţională. Dimpotrivă, după cum ne declarau însuşi preşedintele Makarios şi alţi factori de răspundere de la Nicosia, existau semne pentru o evoluţie care să fi asigurat pacea şi liniştea în Cipru, continuarea eforturilor susţinute de dezvoltare şi modernizare a economiei naţionale.

Cît priveşte aspectul esenţial al situaţiei din insulă — acela al modului de coexistenţă între comunitatea greacă şi comunitatea turcă — speranţe legitime erau investite în continuarea dialogului intercomunitar, în rolul pozitiv al negocierilor ca mijloc de restabilire a încrederii între toţi locuitorii ciprioţi. Opinia că problema cipriotă — sub acest aspect — era, în fond, o problemă simplă, dar permanent complicată prin amestecul străin, imperialist, ne-a fost exprimată, de asemenea, de preşedintele Makarios. Şeful legal al statului cipriot cunoştea, se pare, adevărata direcţie de unde putea să intervină un pericol pentru Cipru. El menţiona cu vigoare anumite carenţe ale tratatelor prin care erau garantate independenţa şi securitatea insulei, declarîndu-ne textual: „dorim, totodată, să ne eliberăm de anumite obligaţii impuse din afară, obligaţii ce se reflectă în prezenţa trupelor străine pe teritoriul Ciprului". Faptul că lovitura de stat de la 15 iulie a fost pusă la cale de ofiţerii greci din Garda naţională cipriotă confirmă, o dată în plus, intuiţia şi analiza arhiepiscopului Makarios asupra situaţiei din ţară.

Desigur, cei care au organizat actul de forţă împotriva guvernului legal al Ciprului şi împotriva unui şef de stat care a promovat o politică pozitivă, de nealiniere, şi-au făcut diferite calcule şi au mizat pe reuşita lor imediată; incalculabile, însă, s-au dovedit proporţiile ulterioare ale crizei cipriote, primejdia reprezentată de ea pentru pacea în zonă şi în întreaga lume. Pe drept cuvînt, încălcarea independenţei Ciprului şi modificarea prin forţă a ordinii sale constituţionale au stîrnit reacţia hotărîtă a opiniei publice internaţionale, a tuturor ţărilor şi popoarelor cărora le sînt scumpe idealurile libertăţii şi neatîrnării. Dintr-o insulă strategică, situată la întretăierile a trei continente — Europa, Asia şi Africa — **Ciprul a devenit o insulă care se învecinează cu toată lumea, ale cărei probleme sînt urmărite cu atenţie şi cu îngrijorare de cele mai largi cercuri ale opiniei publice mondiale.**

La timpul respectiv, guvernul şi poporul român şi-au exprimat profunda îngrijorare faţă de lovitura militară organizată de forţele militare greceşti aflate în Cipru, considerînd această acţiune, încă de la început, ca un amestec flagrant în treburile interne ale unui stat suveran, membru al O.N.U., ca o gravă violare a ordinii constituţionale a Republicii Cipru. Guvernul român a declarat că recunoaşte şi sprijină guvernul legal cipriot şi pe şeful legitim al statului, preşedintele Makarios. În spiritul poziţiei sale de principiu, România s-a pronunţat şi se pronunţă pentru respectarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii statului cipriot, pentru respectarea normelor dreptului internaţional, a dreptului poporului cipriot de a se dezvolta liber şi de a-şi decide singur soarta, fără nici un amestec din afară.

Între timp, evenimentele din Cipru au cunoscut o nouă evoluţie primejdioasă, atît ca urmare a neaplicării integrale a rezoluţiei Consiliului de Securitate din 20 iulie, cît şi datorită întreruperii precipitate a celei de-a doua faze a conferinţei

La 15 august, forţele turceşti realizează joncţiunea cu forţele ciprioto-turceşti, cucerind localitatea Famagusta din estul Ciprului. În dimineaţa zilei de 14 august este cucerit oraşul Lefka (în vest). Este, astfel, realizată, pe teren, aşa-numita linie strategică „Attila" care delimitează, de la est spre vest, enclava turcă pentru care Ankara reclamă autonomie administrativă în cadrul unui stat cipriot federal şi independent

de la Geneva asupra Ciprului. După acţiunile militare din intervalul 14—16 august, o treime din suprafaţa insulei — cuprinzînd, ca centru, localitatea septentrională Kyrenia şi mărginită la sud de o linie care uneşte oraşele Famagusta (est) şi Lefka (vest) — se află, în prezent, sub controlul nemijlocit al forţelor armate turceşti. Populaţia cipriotă — greacă şi turcă deopotrivă — a cunoscut şi cunoaşte din nou teama războiului şi groaza refugiului; au fost bombardate, cu sau fără voie, obiective civile şi au fost provocate daune incalculabile economiei cipriote; a ars frumoasa pădure de la Depaphos; s-au inregistrat numeroase distrugeri şi pierderi în vieţi omeneşti, inclusiv în rîndul populaţiei civile şi al forţelor O.N.U. — însărcinate cu menţinerea păcii şi liniştii în insulă.

Absurditatea folosirii forţei în relaţiile interstatale se observă, pe de altă parte, în pericolul grav pe care ultimele evenimente, ca şi cele anterioare, l-au creat pentru pacea şi securitatea în zonă, în ameninţarea de conflict deschis între două ţări — Grecia şi Turcia — învecinate geografic şi membre ale aceleiaşi alianţe. „Reizbucnirea luptelor în Cipru — scria agenţia United Press International — s-a adăugat la neliniştea care domneşte în legătură cu Orientul Apropiat. Diplomaţii care cunosc îndeaproape regiunea şi părţile implicate în conflict sînt foarte îngrijoraţi în legătură cu efectul ultimelor evenimente din Cipru asupra situaţiei internaţionale în ansamblu. S-a făcut mult rău şi unele din efectele acestei situaţii vor dura, chiar dacă s-ar putea ajunge la o apropiată rezolvare a acestui conflict".

Trebuie menţionat, de asemenea, că evenimentele din Cipru se desfăşoară pe teritoriul unui stat suveran, membru al O.N.U., al mişcării nealiniaţilor, al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, stat care a promovat, de-a lungul anilor, o politică pozitivă, de întărire a cooperării şi păcii în lume. „Sîntem pentru prietenie şi cooperare cu toate ţările lumii, pe baza egalităţii şi neintervenţiei — ne declara preşedintele Makarios, în cursul lunii februarie a acestui an. Urmăm o politică de nealiniere, deoarece credem că, în acest mod, nu numai interesele Ciprului, dar şi cauza păcii în lume sînt mai bine slujite, mai ales că prin poziţia sa geografică Ciprul consti-

Vestigii ale bombardamentelor: ruine în vestul Nicosiei

tuie o punte de legătură între trei continente. Dorim ca Ciprul să fie folosit ca o punte și ca un punct de întîlnire, iar nu ca o trambulină pentru aventuri militare".

Noua și grava recrudescență a crizei cipriote, reizbucnirea luptelor și reluarea vărsărilor de sînge au stîrnit îngrijorarea și mîhnirea opiniei publice din țara noastră, ca și a cercurilor largi ale opiniilor publice de pretutindeni. Mai mult ca oricînd, situația din „insula Afroditei" solicită o reglementare pașnică, bazată pe drept și pe echitate internațională, pe respectarea intereselor fundamentale ale poporului din această țară.

În situația creată, este imperios necesar să fie tradusă în practică încetarea focului cerută de Consiliul de Securitate, să se respecte toate dispozițiile și hotărîrile sale anterioare, inclusiv cele referitoare la retragerea neîntîrziată a tuturor militarilor străini care se găsesc în Cipru altfel decît în virtutea unor acorduri internaționale. Totodată, în conformitate cu aceeași rezoluție, este necesar ca părțile să reia fără întîrziere, într-o atmosferă de colaborare constructivă, negocierile cerute de rezoluția din 20 iulie 1974, negocieri ale căror rezultate nu trebuie — subliniază documentul — „să fie, nici împiedicate, nici prejudiciate de avantaje obținute în urma operațiunilor militare".

Fidelă politicii sale de salvgardare a păcii și a înțelegerii în lume, de stabilire a unor raporturi de bună vecinătate între statele din Balcani, regiune din care face și ea parte, țara noastră a adresat

Abandonîndu-și căminele, zeci de mii de refugiați au străbătut drumurile insulei cipriote, în căutarea securității. În imagine, un grup de refugiați părăsesc satul Kapouti, din nordul orașului Morphou, fugind din calea bombardamentelor

tuturor țărilor și, în primul rînd, părților direct implicate apelul stăruitor de a acționa cu energie, rațiune și spirit de răspundere pentru imediata sistare a ostilităților, pentru retragerea neîntîrziată a trupelor străine din Cipru, pentru o abordare politică a diferendelor existente, care să ducă la o reglementare conformă năzuințelor vitale ale poporului cipriot.

Ion Madoșa

Bătălia pentru „linia Attila"

14 august

— În noaptea de 13 spre 14 august a.c., la cinci zile de la debut și cîteva ore după prima sa ședință plenară, care izbutea să aducă în jurul aceleiași mese de tratative pe toți cei cinci participanți (miniștrii afacerilor externe ai Greciei, Turciei, Marii Britanii și reprezentanții celor două comunități cipriote), cea de-a doua fază a Conferinței de la Geneva asupra Ciprului se termina printr-o nereușită. La orele 1,20 GMT, ieșind din sala de consiliu, ministrul afacerilor externe al Greciei, Gheorghios Mavros, declară : „Conferința este un eșec total". La rîndul său, James Callaghan, ministrul de externe britanic, afirmă că Turcia ar purta răspunderea pentru eșecul Conferinței de la Geneva, deoarece a refuzat să acorde un timp de gîndire de 36 de ore cerut de delegația greco-cipriotă. El anunță că Marea Britanie a cerut o întrunire imediată a Consiliului de Securitate, „pentru a evita ca nenorocirea care s-a abătut asupra Ciprului să devină și mai mare".

— „Criza cipriotă începe cu adevărat odată cu eșecul Conferinței de la Geneva" — apreciază G. Mavros, într-o conferință de presă, ținută la orele 2 GMT. „Criza din Cipru — precizează el — nu va lua sfîrșit decît în ziua în care principiile morale ale dreptului internațional, așa cum sînt stipulate în Carta Națiunilor Unite sau în Carta atlantică, vor fi aplicate".

— La Ankara se declară „starea de alertă de război".

— Aviația turcă începe să bombardeze obiectivele militare grecești din Nicosia — anunță agenția de presă turcă „Anatolia".

— Postul de radio cipriot turc semnalează avansarea rapidă a trupelor turcești și „scoaterea din luptă a unui mare număr de blindate și trupe inamice".

— Prin intermediul stației de radio Nicosia, președintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides, lansează un apel către ciprioții greci, pentru a se regrupa în jurul guvernului și pentru a rezista „invaziei turcești".

— Într-o declarație publicată la Ankara, guvernul turc afirmă că grecii au fost cei care au provocat lovitura de stat din Cipru, de la 15 iulie, iar „evenimentele actuale nu sînt decît o consecință a acesteia".

— La cererea Greciei, Ciprului și Marii Britanii, Consiliul de Securitate al O.N.U. se întrunește pentru a discuta situația din Cipru. Este adoptată o rezoluție care cere : aplicarea neîntîrziată a dispozițiilor rezoluției 353 din 20 iulie 1974 ; toate părțile în conflict să înceteze acțiunile militare ; negocierile să fie reluate fără întîrziere.

— După o ședință de trei ore a Consiliului de război, întrunit sub președinția premierului Caramanlis, Grecia anunță, oficial, retragerea forțelor sale armate din N.A.T.O. Grecia rămîne membră a alianței numai în ceea ce privește activitatea politică a acesteia. Comentînd știrea, agenția U.P.I. scrie : „Escaladarea crizei cipriote a creat o mare breșă în sistemul militar al alianței occidentale și pune sub semnul întrebării viitorul înlesnirilor privind bazele americane din Grecia și suveranitatea britanică asupra bazelor din insulă".

— Ministrul de externe grec, G. Mavros, și Glafkos Clerides, președintele interimar al Ciprului, lider al comunității greco-cipriote, sosesc la Atena, venind de la Geneva.

— La Londra, premierul Harold Wilson, revenit de urgență din vacanță, se întîlnește cu James Callaghan, revenit de la Geneva.

— La cererea Germaniei federale, Consiliul N.A.T.O. se întrunește la Bruxelles.

— Aviația turcă bombardează orașul Famagusta.

— Kurt Waldheim, secretar general al O.N.U., sosește la Londra.

— Anatoli Dobrînin, ambasadorul Uniunii Sovietice, este primit, la cererea sa, de președintele S.U.A., Gerald Ford.

— Forțele turcești ocupă regiunea Kyprea.

— Departamentul de Stat al S.U.A. dă publicității o declarație în care se spune, între altele : „S.U.A. speraseră că va fi posibil ca problema Ciprului să fie soluționată în mod pașnic la masa negocierilor, fără să se recurgă la violență... După cum am declarat și la 13 august, considerăm că recurgerea la acțiunea militară este nejustificată. Deplîngem recurgerea la folosirea forței de către Turcia. Statele Unite sprijină întru totul rezoluția O.N.U. care se pronunță pentru o încetare imediată a focului".

— Lupte violente se dau în jurul aeroportului internațional de la Nicosia.

— Un purtător de cuvînt al forțelor O.N.U. confirmă că o încetare a focului este în vigoare la Nicosia de la orele 15.30 GMT.

15 august

— Sînt reluate luptele de-a lungul „liniei verzi" delimitînd cartierele locuite de cele două comunități în Nicosia.

— La Atena, premierul Constantin Caramanlis are intense consultări cu principalii săi miniștri în legătură cu situația din Cipru.

— În timpul bătăliei pentru Famagusta, peste 15 000 de persoane s-au refugiat la baza britanică de la Dhekelia — se află din surse londoneze.

— Ministrul de externe grec, G. Mavros, refuză invitația secretarului de stat american Henry Kissinger, de a se duce la Washington pentru convorbiri. Refuzul este motivat prin situația încordată creată de înaintarea turcă în Cipru.

— Ministrul turc de externe, Turan Günes, se întoarce la Ankara, de la Geneva. În același avion se află și liderul comunității cipriote turcești, Rauf Denktaș.

—Președintele S.U.A., Gerald Ford, cere Turciei să înceteze imediat focul în Cipru.

— Forțele turcești au pătruns la orele 15, ora locală, în baza britanică din apropiere de Famagusta și au deschis focul asupra soldaților britanici — declară un purtător de cuvînt al O.N.U.

— Președintele Glafkos Clerides convoacă, într-o ședință specială, pe toți foștii miniștri și deputați, șefii de partide și organizații politice, șefii de organizații de rezistență, șefii vechilor organizații dizolvate, reprezentanții Camerelor de comerț și industrie din insulă, precum și editorii și redactorii șefi, spre a examina situația din țară.

— Într-o cuvîntare adresată națiunii, premierul Caramanlis face o analiză a situației, trăgînd concluzia că este exclusă posibilitatea unei confruntări militare cu

Turcia în problema Ciprului. „Calitatea democrației este adevărul. Pentru că, în democrație, poporul își hotărăște soarta. Și pentru a hotărî, acesta trebuie să aibă, de fiecare dată, o imagine clară a realității. Această imagine voi încerca să v-o prezint acum — arăta premierul Caramanlis. Cunoașteți condițiile în care mi-am asumat răspunderea guvernării țării. Am cunoscut și eu greutățile dramatice pe care am fost chemat să le înfrunt. Cu toate acestea, am acceptat această răspundere pentru că mi-a impus-o datoria istorică. Am fost chemat să salvez ceea ce era posibil de salvat. Am preluat, într-adevăr, această operă grea și neplăcută, pus în fața unor ofensive ultimative. Vi le amintiți toți, pentru că sînt recente și nu se sting ușor din memoria națională.

La 15 iulie, regimul dictatorial a efectuat lovitura de stat absurdă în Cipru. Folosind această greșeală, turcii au realizat, la 20 iulie, debarcarea cu forțe puternice în Ciprul răvășit. Luptele dure ale forțelor naționale nu au putut fi sprijinite din Grecia. Astfel că, atunci, cei responsabili de la Atena au fost nevoiți să cedeze în fața situației tragice create. La 22 iulie, au acceptat încetarea focului și, în continuare, invitația de a participa la întîlnirea de la Geneva. Guvernul meu, care a depus jurămîntul la 24 iulie, s-a aflat, chiar de la început, legat de aceste evenimente ultimative. El nu a avut altă alegere decît să dea lupta pe plan diplomatic.

Politica urmată în această situație nu concordă nici cu caracterul meu, nici cu trecutul meu. Ea a fost impusă, însă, de necesitatea națională. A trebuit să am curajul de a face ceea ce impune momentul istoric.

Confruntarea armată cu turcii în Cipru a devenit imposibilă, atît datorită distanței (cel mai apropiat punct de Grecia de pe insula Cipru este la aproximativ 300 de mile, pe cînd Turcia se află la 45 mile de Cipru — n.n.), cît și datorită evenimentelor ultimative cunoscute. Nu era posibil să se acționeze fără pericolul slăbirii a însăși apărării Greciei".

16 august

— Trupele turcești cuceresc Morphou și-și continuă avansul spre Lefka.

— Într-o comunicare telefonică, secretarul de stat american, Henry Kissinger, transmite premierului grec Caramanlis dorința președintelui Ford de a avea o întrevedere la Washington. Caramanlis refuză, motivînd că prezenta criză nu-i permite să părăsească Grecia.

— Președintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides, face o scurtă vizită la Limassol, pentru a examina situația refugiaților.

— La Atena au loc manifestații cerînd totala retragere a Greciei din N.A.T.O.

— Forțele turcești cuceresc localitatea Lefka din vestul Ciprului, atingînd integral obiectivul fixat inițial : de a materializa, pe teren, „linia Attila", care delimitează în partea de nord „cantonul turc" pentru care Ankara cere autonomia administrativă în cadrul unui stat cipriot federal.

— Într-o conferință de presă, premierul Ecevit anunță că „obiectivele militare au fost atinse" și că forțele armate turcești vor aplica ordinul de încetare a focului începînd de la orele 16 GMT. „Temeliile unui nou stat federal cipriot au fost create de facto" — specifică Bülent Ecevit.

— Postul de radio grec din Nicosia difuzează o declarație a președintelui Clerides prin care încetarea focului este acceptată pentru orele 16 GMT.

Turcia este gata să reia conferința de la Geneva de îndată ce celelalte părți vor fi dispuse să o facă, declară ziariștilor premierul turc Ecevit.

— „Ar fi naiv să se creadă că Grecia ar putea fi dispusă să participe la orice fel de convorbiri, sub presiunea faptului împlinit" — declară premierul grec Caramanlis.

— Guvernul britanic va fi gata să participe la negocieri asupra Ciprului, „îndată ce va considera că ele vor putea fi încununate de succes" — afirmă un purtător de cuvînt al Ministerului de Externe al Marii Britanii.

— Răspunzînd întrebărilor unor ziariști, Henry Kissinger declară că este gata să se ducă în Cipru, dacă va fi invitat, în cadrul unei oferte de bune oficii în vederea unei reglementări pașnice a conflictului.

— Agenția „Anatolia" anunță că, la Nicosia, la două ore după intrarea în vigoare a încetării focului, au fost predați forțelor O.N.U. 35 de prizonieri greci.

— Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat al S.U.A., R. Anderson, exprimă satisfacția guvernului american față de încetarea focului. El subliniază opoziția Statelor Unite față de orice reluare a luptelor în insulă : „Vrem să arătăm clar că noi nu înțelegem ca Turcia să se dedea la noi operațiuni în Cipru".

— La orele 19 GTM este ridicată „starea de alertă de război" în Turcia.

— Un comunicat al Statului major general turc anunță revenirea la bazele lor a tuturor avioanelor care au participat la a doua fază a operațiunilor militare în Cipru.

— Consiliul de Securitate adoptă — cu 11 voturi pentru, trei abțineri (U.R.S.S., Bielorusia, Irak) și o neparticipare la vot (R. P. Chineză) — o rezoluție propusă de delegația franceză care dezaprobă acțiunea militară unilaterală împotriva Republicii Cipru și invită părțile să reia neîntîrziat negocierile.

17 august

— Purtătorul de cuvînt al O.N.U. anunță că încetarea focului este respectată pe întreg teritoriul insulei cipriote, cu excepția a două sectoare ale Nicosiei : drumul spre aeroport și cartierul ambasadelor, în apropiere de reședința Înaltului Comisar britanic, care s-a refugiat, de altfel, din capitală la o bază britanică.

— Miloș Minici, vicepreședintele Consiliului Executiv Federal și secretar federal al afacerilor externe al Iugoslaviei, sosește la Atena unde, în calitate de trimis special, remite președintelui Ghizikis și premierului Caramanlis un mesaj personal al președintelui Tito în legătură cu evoluția crizei cipriote.

— O reuniune a guvernului cipriot, prezidată de Glafkos Clerides, procedează la examinarea propunerii turce privind participarea la o nouă conferință la Geneva.

— Reprezentantul personal al secretarului general al O.N.U. în Cipru, Luis Weckmann Munoz, și comandantul șef al forțelor O.N.U. în Cipru, generalul Prem Chand, se întîlnesc cu președintele Clerides pentru a discuta evoluția evenimentelor în insulă și eventuala reluare a negocierilor de la Geneva.

— Trupele turcești ocupă două sate : Pyroi și Athienou, situate la jumătatea drumului Nicosia — Larnaca. Exprimîndu-și „preocuparea față de continuarea luptelor", comandantul șef al forțelor O.N.U. în Cipru arată că a primit proteste din partea ambelor părți, fiecare acuzînd-o pe cealaltă de nerespectarea încetării focului.

18 august

— Surse din Nicosia indică cvasiîncercuirea orașului, prin tăierea definitivă a drumului Nicosia — Larnaca de către forțele turcești. Toate celelalte principale axe rutiere : Nicosia — Myrthou (vest), Nicosia — Kyrenia (nord), Nicosia — Famagusta (est) sînt sub control militar turc.

— Într-o conferință de presă, purtătorul de cuvînt al O.N.U. în Cipru indică persistența schimburilor de focuri în insulă.

El subliniază, de asemenea, faptul că președintele Clerides a cerut Comisiei O.N.U. pentru refugiați să analizeze serios problema ciprioților greci care s-au refugiat din fața avansului turcesc și al căror număr ar fi de peste 100 000 persoane.

— Secretarul de stat american al apărării, James Schlesinger, declară că situația „va fi serios examinată de guvernul american". Schlesinger afirmă că o soluție federală ar părea greu de acceptat, acum, cînd turcii controlează mai mult de jumătate din terenurile arabile ale insulei.

— Într-un interviu acordat unui post de televiziune vest-german, Rauf Denktaș arată că el este gata să negocieze cu Glafkos Clerides „cînd și unde va voi acesta". El adaugă că, totuși, o soluționare a problemei cipriote nu va putea interveni „atîta timp cît grecii vor considera insula ca proprietatea lor".

— Henry Tasca, ambasadorul Statelor Unite în Grecia, înmînează un mesaj — al doilea în 24 de ore — din partea lui Henry Kissinger primului ministru grec, Constantin Caramanlis.

— Glafkos Clerides lansează un apel tuturor funcționarilor și membrilor asociațiilor profesionale cipriote grecești, îndemnîndu-i să reia imediat lucrul în toate sectoarele economiei. Clerides le-a cerut să se prezinte la posturile lor începînd de duminică pentru a face față situației actuale. În același timp, președintele interimar al Republicii Cipru adresează la numeroși șefi de stat un mesaj în care le solicită „tot ajutorul posibil și asistența financiară".

19 august

— Miloș Minici sosește la Ankara unde înmînează președintelui Fahri Korutürk și primului ministru Bülent Ecevit mesaje din partea președintelui Tito.

— „Nu sînt pregătit să particip la negocieri la Geneva, în Cipru sau altundeva, dacă aceste negocieri sînt prezentate sub formă de ultimatum" — declară președintele Glafkos Clerides în cursul unei conferințe de presă. O atmosferă favorabilă tratativelor ar depinde, după părerea președintelui cipriot, de îndeplinirea următoarelor condiții : negocierile să se desfășoare în spiritul unui dialog deschis și nu sub amenințări ultimative ; situația creată de forțele armate turcești nu poate fi acceptată ca bază de negocieri și, de asemenea, ar trebui reglementate probleme ca reîntoarcerea refugiaților la casele lor și schimbul de prizonieri. Președintele Clerides a elogiat atitudinea comandantului forțelor turcești din regiunea Famagusta, care nu a permis producerea de daune în sectorul cipriot grec și a condamnat atacul făptuit de un grup de ciprioți greci asupra unui sat turc din regiunea Paphos, în cursul căruia 6 ciprioți turci, cetățeni ai Republicii Cipru, au fost uciși.

— Aproape 2 000 de manifestanți greco-ciprioți atacă ambasada Statelor Unite din Nicosia. În timpul atacului, este ucis ambasadorul american Robert Davies. „Guvernul cipriot — afirmă un comunicat al postului de radio Nicosia — condamnă acest act criminal comis sub efectul unei confuzii psihologice".

1000 +1

Program

Ministrul de externe francez, Jean Sauvagnargues, va face o vizită oficială în Liban către sfîrșitul lunii octombrie, au declarat oficialități franceze. Este posibil ca Sauvagnargues să viziteze în aceeași perioadă și alte state arabe, inclusiv Egiptul. Se preconizează, de asemenea, o vizită separată în Israel înainte de sfîrșitul acestui an.

Senectute

Rose Kennedy a declarat, la o conferință de presă organizată cu prilejul împlinirii vîrstei de 84 de ani, că a decis, din motive de sănătate, să abandoneze golful în favoarea plimbărilor.

Efective

Ziarul comuniștilor argentinieni, „Nuestra Palabra", scrie că rîndurile Partidului Comunist din Argentina au crescut cu 8 600 noi membri în primul semestru al anului 1974. În Federația Tineretului Comunist au intrat peste 10 000 tineri. În conformitate cu hotărîrea Congresului al XIV-lea al comuniștilor argentinieni, efectivul partidului trebuie să ajungă, în cel mai scurt timp, la 200 000 membri. Federația Tineretului Comunist tinde să ajungă la 100 000 membri.

Demers

Președintele Makarios s-a întreținut timp de o oră, la Downing Street, cu premierul britanic Wilson și cu secretarul Foreign Office-ului, Callaghan. „A existat un acord general asupra unei soluții politice pentru problema Ciprului și s-a procedat la un schimb de vederi asupra demersurilor menite să ducă la o astfel de soluție", a precizat purtătorul de cuvînt pe marginea întrevederii amintite.

Candidat

Senatorul american Charles Percy a declarat că președintele Ford va fi candidatul Partidului Republican la alegerile prezidențiale din 1976, dacă va continua „să spună și să facă ceea ce trebuie". Percy, care era pregătit să se lanseze el însuși în cursa pentru a obține investitura republicană, a arătat ziariștilor că va pune surdină propriei sale campanii. Candidatura lui Ford la președinție pentru 1976, respinsă de către el însuși pe cînd nu era decît vicepreședinte, este evocată acum cu tot mai multă insistență în cercurile republicane.

Felicitări

Richard Nixon, retras la proprietatea sa din San Clemente (California), a trimis o telegramă de felicitări președintelui Ford după discursul rostit de acesta în fața Congresului. Textul telegramei n-a fost dezvăluit dar, după declarația unei persoane apropiate lui Nixon, fostul președinte, care a ascultat discursul, l-a apreciat drept „splendid".

Atentat

O persoană necunoscută a tras mai multe focuri de armă asupra șefului regimului sud-coreean, Pak Cijan Hi, în timp ce acesta rostea un discurs. Pak Cijan Hi a scăpat nevătămat, dar soția lui, care se afla alături, a fost rănită mortal.

Gerald T. Ford din Alexandria, statul Virginia, răspunde total iritat la felicitările care îi sosesc prin telefon, ca urmare a confuziei de nume: „De cîte ori să vă spun că eu nu sînt președintele? Eu sînt Gerald Tierney Ford, contabil de meserie, și am numai 21 de ani". Președintele se numește Gerald Rudolph Ford

Saturnino Huillca, bătrînul indian din Peru, în vîrstă de 73 de ani, este eroul unei biografii scrise de eseistul Hugo Neira și premiată de editura „Casa de las Americas", la rubrica „Reportaj-document"

Ecou

Comentînd ecourile la propunerea lui Leonid Brejnev, privind retragerea din Marea Mediterană „a tuturor navelor și submarinelor sovietice și americane înzestrate cu arma nucleară", „Pravda" scrie: „Popoarele țărilor bazinului mediteranean, ale întregului continent european își exprimă speranța că va veni vremea cînd acordurile privind retragerea navelor și submarinelor militare americane și sovietice înzestrate cu arma nucleară din Marea Mediterană să devină o posibilitate. Și, cu cît acest moment va sosi mai repede, cu atît va fi mai bine pentru cauza păcii și securității nu numai în Europa, ci și în întreaga lume".

Sănătate

Secretarul general al C.C. al P.C.C., Gustav Husak, a vizitat, la 15 august, pe președintele Cehoslovaciei, Ludvik Svoboda, aflat la tratament în Spitalul militar central din Praga. El a fost informat asupra stării sănătății președintelui. În urma tratamentului intensiv, s-a reușit să se înlăture parțial complicațiile ivite în domeniul funcționării aparatului respirator și se observă o îmbunătățire treptată. Starea generală a sănătății președintelui Cehoslovaciei continuă să rămînă foarte gravă, preciza săptămîna trecută agenția C.T.K.

Conduită

Regina Elisabeta a Angliei a decernat fiicei sale, prințesa Anne, cu prilejul împlinirii vîrstei de 24 de ani, marea cruce a Ordinului regal victorian, pentru atitudinea „calmă și bravă" în cursul atentatului îndreptat împotriva sa la 20 martie a.c. Căpitanul Mark Phillips, care se afla alături de Anne, soția sa, cînd mașina lor a fost țintă unor focuri de armă, a fost numit comandant al aceluiași ordin, pentru „conduită exemplară". Ordinul regal victorian se acordă personal de regina Angliei pentru servicii față de suverană și familia regală.

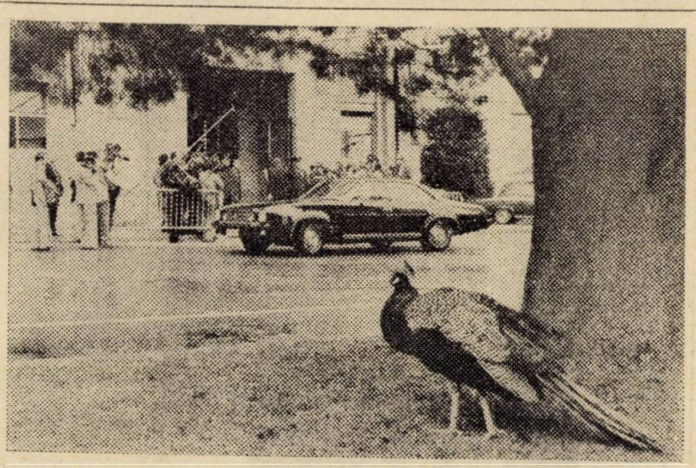

La Palatul Națiunilor Unite de la Geneva, conferința privind situația din Cipru a cunoscut numeroase răsturnări de situații. Încrezători în virtuțile păcii, păunii și-au continuat, totuși, pașnicele lor plimbări prin grădină

1000+1

Aeroport

La 14 august, pe aeroportul de la Londra, Kurt Waldheim a avut o convorbire cu Mario Soares, ministrul de externe portughez, a dezvăluit un purtător de cuvînt al O.N.U. Cei doi diplomați așteptau avionul, primul spre New York, celălalt spre Dar Es Salaam.

Concurență

Gondolierii Veneției sînt supărați : intr-un manifest recent, ei denunță concurența pe care le-o fac bărcile cu motor și nivelul scăzut al salariilor. In loc să povestească vechile istorii ale palatelor venețiene, preferă să discute despre dezavantajele profesiunii lor. La 1 septembrie, intenționează să declare grevă, apelînd și ei la mijloacele moderne de protest.

Agendă

Secretarul general al Ligii Arabe, Mahmud Riad, a convocat, la 21 septembrie, la Cairo, pe miniștrii de externe ai celor 21 de țări membre pentru a discuta : pregătirea viitoarei reuniuni arabe la nivel inalt de la Rabat, a cărei amînare a fost aprobată de 10 țări și care va avea loc spre sfîrșitul lunii octombrie; următoarea etapă a dialogului vest-europeano – arab ; propunerea privind denuclearizarea Orientului Apropiat prezentată O.N.U. de către Iran ; cooperarea dintre Liga Arabă și O.U.A., precum și evoluția cooperării arabo-africane ; sprijinul arab pentru candidatura Guineei-Bissau la O.N.U. ; crearea unui fond arab pentru asistență tehnică destinată țărilor africane și din Orientul Apropiat ; deschiderea unui Birou al O.E.P. în India și Nigeria ; modificarea Cartei Ligii Arabe.

Reactor

Ministrul de externe egiptean, Ismail Fahmi, a dat asigurări Comitetului senatorial american pentru relații externe că Egiptul nu va încerca să folosească reactorul nuclear furnizat de S.U.A. pentru a construi arme nucleare. El a reafirmat asigurările egiptene potrivit cărora Cairo va respecta prevederile în acest sens. După cum a arătat senatorul H. Humphrey, Fahmi ar fi declarat că Egiptul dorește să semneze tratatul de neproliferare nucleară dacă acesta va fi ratificat și de Israel.

Film

Fred Astaire, acum în vîrstă de 75 de ani, și-a completat recent testamentul, interzicînd realizarea post-mortem a unui film despre viața sa.

Exerciții

53 de nave de război sub comanda crucișătorului vest-german „Hessen" au părăsit joi portul Wilhelmshaven pentru un exercițiu de trei săptămîni în largul coastelor scandinave, anunță Cartierul general al N.A.T.O. de la Moenchengladbach. In cursul acestor manevre, este, de asemenea, prevăzută o întîlnire cu flota „atlantică" a N.A.T.O. La exercițiul respectiv vor participa numeroase avioane, precum și 10 000 de soldați.

Aflat la Londra, președintele Makarios este înconjurat de o mulțime de simpatizanți

Faliment

Firma „Court Line", a doua ca mărime dintre companiile britanice specializate în organizarea excursiilor turistice în străinătate, a dat faliment. Au fost anulate toate excursiile programate pentru viitor, afectînd cîteva sute de mii de persoane. Aproape 50 000 de turiști britanici aflați în momentul de față în străinătate au rămas fără nici un fel aranjament de înapoiere în țară. Guvernul negociază cu conducerea firmei pentru a asigura reîntoarcerea turiștilor britanici, refuzînd, însă, să acorde orice fel de despăgubiri celor care au achitat diverse sume și urmau să plece în vacanță în lunile următoare.

Premieră

La 16 august, președintele Ford a avut o convorbire de o jumătate de oră cu regele Hussein al Iordaniei, cu privire la încercările de a se ajunge la o reglementare pașnică totală a crizei din Orientul Apropiat. Este prima convorbire a președintelui Ford cu un șef de stat de la venirea sa la Casa Albă.

Caetano

Fostul premier portughez, Marcello Caetano, care se află în exil în Brazilia, va preda dreptul la Universitatea Gama Filho din Rio de Janeiro.

Retragere

Alan Shepard, cel dintîi astronaut american care a călătorit în spațiul cosmic, s-a retras, împlinind vîrsta de 50 de ani, din forțele spațiale ale S.U.A., pentru a deveni directorul unei companii de construcții din Houston

Timbru

André Postel-Vinay, secretar de stat francez pentru muncitorii imigranți, a scris președintelui Republicii pentru a-i anunța demisia din guvern. Scrisoarea a ajuns abia după 5 zile pe biroul lui Giscard d'Estaing. Ministrul a explicat că aplicase un timbru de numai 30 de centime, „pentru a economisi fondurile publice".

Dansînd cu tatăl său, prințul Rainier de Monaco, tînăra Caroline a deschis balul organizat în cadrul galei Crucii Roșii din țara sa

Șanse

Ronald Biggs, condamnat la 30 de ani închisoare pentru a a fi participat, în 1965, la furtul comis asupra trenului poștal Glasgow-Londra, cea mai mare spargere cunoscută pînă acum în Anglia, a devenit tatăl unui copil. După îndelungi căutări, Biggs a fost arestat abia în luna februarie a.c. în Brazilia, unde se află sub stare de arest la domiciliu. In iunie, Tribunalul suprem brazilian decisese extrădarea sa, dar legile din această țară interzic expulzarea unui străin care devine tatăl unui copil născut de o mamă braziliană. In consecință, șansele lui Ronald Biggs de a se stabili definitiv în Brazilia au crescut.

Familia Chaplin s-a mărit cu încă un membru : Charlie (stînga) și soția, Oona, au luat parte la căsătoria lui Eugène, al 5-lea dintre copiii lor, cu o tînără din Elveția

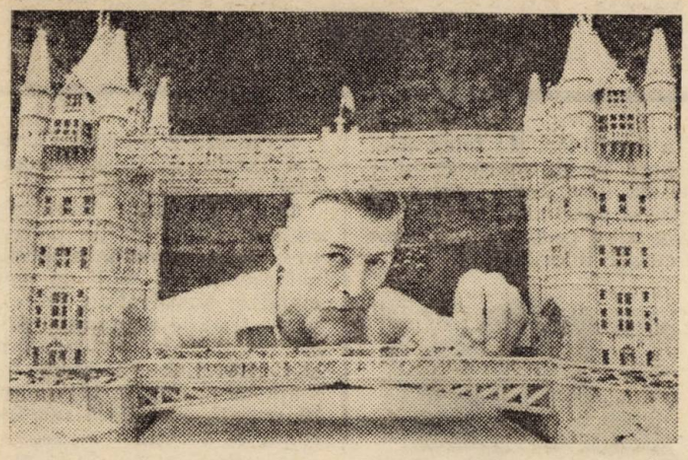

Demonstrație de virtuozitate: Tower Bridge din Londra, confecționat din 40 000 de bețe de chibrit

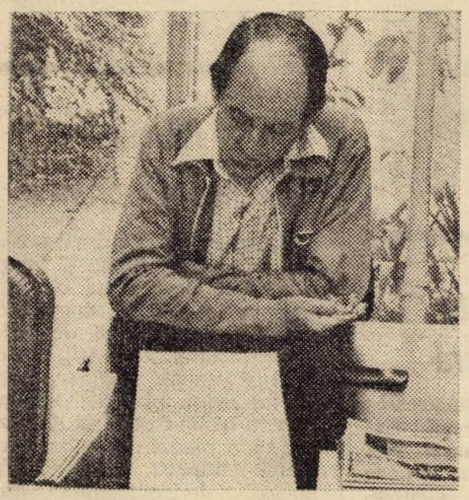

La biroul său improvizat — o masă de ping-pong instalată pe terasă — Michel Jobert, fost ministru de externe în cabinetul Pompidou, redactează volumul „Memorii de viitor". „Sînt amintiri în cadrul cărora trecerea mea pe la Quai d'Orsay — un an din viață — nu va ocupa decît un capitol".

Calotă

Premierul suedez, Olof Palme, și omologul său norvegian, Trygve Bratteli, au prezidat ședința de deschidere a celei de-a noua „Conferințe a regiunilor calotei nordice", care are loc la Kiruna, în nordul Suediei. Principala temă a constituit-o colaborarea între țările nordice pentru a favoriza dezvoltarea acestei regiuni, mai ales în domeniile industrializării, urbanismului și învățămîntului.

Sărbătorire

Alfred Hitchcock, regele de necontestat al suspensului, a împlinit 75 de ani. Evenimentul a fost sărbătorit printr-o ceremonie la care au participat, printre cei o sută de invitați, nu mai puțin celebrii Jackie Cooper, Rod Taylor și Charlton Heston.

Colet

Palatul Elysée nu dispune de aparate de detectare a „coletelor-capcană" (conținînd explozibil sau alte materiale periculoase). De aceea, ori de cîte ori sosește un pachet suspect, oficiul securității prezidențiale se adresează băncii Edmond de Rotschild, care se află la numai 50 de metri de Elysée.

Protecție

Limitarea vitezei pe șoselele americane la 55 de mile pe oră (88 km/h) va salva viața a circa 100 000 de animale, a relevat Institutul din Sacramento (California) pentru protecția animalelor. Ultima anchetă — datînd din 1962 — indica cifra de 750 000 de animale ucise anual din cauza excesului de viteză.

Invitații

Edward Short, prim-ministru adjunct al Marii Britanii, va efectua o vizită în Israel între 4 și 10 septembrie, la invitația guvernului israelian, s-a anunțat oficial la Londra. Short a acceptat, de asemenea, invitația guvernului egiptean de a face anul acesta o vizită la Cairo. Data vizitei va fi anunțată ulterior. Purtătorul de cuvînt al Foreign Office-ului a precizat că este vorba de vizite de „bunăvoință ale unui membru important al Cabinetului britanic".

Solidaritate

Carlos Altamirano, secretarul general al Partidului Socialist din Chile, și Jorge Alate, membru al C.C. al P.S. din Chile, care au efectuat o vizită la Tokio, au avut o întrevedere cu Tetsuzo Fuwa, șef al Secretariatului C.C. al Partidului Comunist din Japonia. Ziarul „Akahata" a publicat un rezumat al convorbirilor purtate cu această ocazie, precizînd că la Tokio au loc pregătiri pentru organizarea, de la 4 la 11 septembrie, a unei săptămîni de solidaritate cu poporul chilian.

Deținuți

După cum relatează agenția TASS — citînd Prensa Latina — într-o convorbire recentă cu un ziarist mexican de la publicația „Excelsior", Luis Corvalan, secretar general al Partidului Comunist din Chile, a declarat că autoritățile chiliene procedează la exterminarea morală și fizică a deținuților, cu ajutorul celor mai rafinate torturi. Zilnic, timp de 10 luni de detenție grea pe insula Dawson, conducătorii Unității Populare erau scoși, odată cu răsăritul soarelui, din barăci și trimiși să lucreze la curățirea canalelor de aprovizionare cu apă a lagărului. Agenția Prensa Latina precizează că discuția ziaristului mexican cu Luis Corvalan a fost înregistrată pe bandă de magnetofon.

Colaborare

Luînd cuvîntul în Parlament, cu prilejul sărbătorii naționale a independenței Indoneziei, președintele Suharto s-a pronunțat pentru extinderea colaborării economice cu țările socialiste. El a exprimat speranța că, în cursul îndeplinirii celui de-al doilea plan cincinal al țării (1974–1979), această colaborare va fi ridicată la un nou nivel.

Rundă

Convorbirile de pace de la Geneva asupra Orientului Mijlociu ar putea fi reîncepute în noiembrie, au declarat surse ale Ministerului de Externe israelian. Așa a reieșit din discuțiile în cadrul actualei runde de convorbiri de la Washington, dintre oficialități americane și miniștri arabi, deși o dată precisă nu a fost încă stabilită.

Doamna Betty Ford în grădina Casei Albe

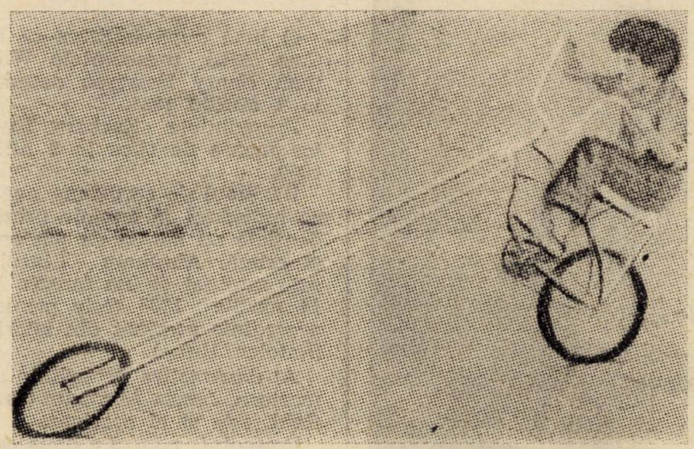

Eric Mitchell, în vîrstă de 13 ani, originar din Kansas City, pretinde că este proprietarul bicicletei cu cea mai mare distanță între roți... Brevetul îi aparține.

Editorial

Ziarul „Jenminjibao" consacră un editorial stabilirii relațiilor diplomatice între R.P. Chineză și Brazilia. Salutînd acest eveniment, editorialul relevă, printre altele: „China și Brazilia, deși au sisteme sociale diferite, ambele fiind țări în curs de dezvoltare, se vor sprijini în lupta lor comună împotriva imperialismului. Acordăm o înaltă apreciere poziției juste adoptate de Brazilia, împreună cu majoritatea țărilor, la o serie de conferințe internaționale recente".

POSTA REDACTIEI

Casa Albă: 7 și 8 august

Aftenie Bostan, Tulcea ; Adrian Gabăr, Arad; Nicolae Armașu, Strehaia. Vă prezentăm cele 32 de ore care au precedat discursul radiotelevizat al președintelui Richard Nixon, prin care anunța hotărîrea sa de a demisiona.

Miercuri, 7 august

13 h 50' (ora locală) : Un număr de senatori republicani recomandă președintelui Nixon să-și prezinte demisia. Purtătorul de cuvînt al Casei Albe dezminte, însă, informația apărută într-un ziar din Rhode-Island care, primul, anunțase că președintele a luat hotărîrea „irevocabilă" de a abandona funcțiile sale.

15 h 15' : Rețeaua de televiziune ABC își întrerupe programul pentru a anunța că senatorul republican Barry Goldwater a cerut colegilor săi să rămînă disponibili, deoarece Nixon urmează să ia cuvîntul la televiziune în cursul serii.

17 h 15' : La sfîrșit „un consiliu" de familie convocat de Nixon la Casa Albă. Ronald Ziegler declară în fața ziariștilor că nu poate și nici nu vrea să confirme „toate zvonurile care circulă". La consiliu a participat și Kissinger.

17 h 30' — 17 h 50' : Are loc o întrevedere între Nixon, Goldwater și liderii minorității republicane din Senat și din Camera Reprezentanților. Senatorul de Arizona afirmă că nu a făcut nici o sugestie președintelui în legătură cu decizia ce urmează s-o ia.

18 h 35' : Se anunță că Nixon a avut o întrevedere cu Kissinger. Potrivit Constituției S.U.A., secretarul de stat este primul care, legal, trebuie informat despre demisia unui președinte.

Joi, 8 august

0 h 50' : Ziarul „Washington Post" apare cu un titlu pe șase coloane : „Demisia președintelui Nixon pare iminentă".

5 h 10' : Cotidianul „Daily News" scrie că Nixon își pregătește discursul prin care va anunța demisia sa.

10 h 50' : Un purtător de cuvînt anunță că vicepreședintele Gerald Ford (care urma să ia avionul o oră mai tîrziu pentru un turneu de 12 zile în vestul țării) și-a anulat călătoria, deoarece Nixon l-a convocat pentru o întrevedere cu caracter privat. (**În fotografia** de jos : o imagine de la întrevedere).

12 h 15' : Edward Brooke — senator republican de Massachusetts — depune în Senat un proiect de rezoluție care preconizează acordarea imunității președintelui în cazul că va demisiona.

12 h 35': Casa Albă confirmă faptul că președintele va lua cuvîntul în fața posturilor de televiziune, la orele 21.

15 h : Întîlnire între Gerald Ford și Kissinger. În comunicatul publicat la sfîrșitul întrevederii se arată că cei doi interlocutori au analizat politica externă a Statelor Unite din ultimii cinci ani.

18 h : În anturajul lui Gerald Ford se afirmă că acesta va păstra pe principalii membri ai cabinetului Nixon.

18 h 30' : Ziariștii sînt reținuți în camera ce le este afectată la Casa Albă. Nimeni nu poate părăsi localul.

19 h : Se află că Nixon și familia sa vor pleca spre California imediat ce demisia va deveni efectivă.

20 h 30' : Întărirea dispozitivului de securitate în jurul Casei Albe.

21 h : Alocuțiunea televizată a președintelui Richard Nixon prin care anunță hotărîrea sa de a demisiona. (**În fotografie:** Richard Nixon îmbrățișîndu-și una din fiice, Julie, înainte de a părăsi apartamentul său din Casa Albă pentru a pronunța discursul televizat).

8 precedente și o premieră

Vasile Hăntescu, București ; R. Dumitrescu, București ; Nicolae Bugeac, com. Corod, jud. Galați ; L. Coțoveanu, București ; Gh. Bora, com. Săcueni, jud. Bihor. Despre cronologia afacerii „Watergate" am scris în numărul 34 al revistei. Vă prezentăm, astăzi, lista celorlalți opt președinți americani care nu și-au putut duce pînă la capăt mandatul. Președintele Richard Nixon este al nouălea pe această listă, dar primul președinte din istoria Americii care demisionează. O altă premieră : Gerald Ford este primul președinte american care n-a fost desemnat pentru această funcție în urma unor alegeri prezidențiale.

Și, acum, lista celorlalți opt președinți care și-au încheiat mandatul înainte de termen din cauze naturale sau violente.

O lună după intrarea sa la Casa Albă, președintele William Henry Harrison deceda, la 4 aprilie 1841.

Președintele Zachary Taylor moare de tifos la 9 iulie 1850.

Războiul de secesiune avea să introducă în analele prezidențiale un climat de pasiune și crimă. Abraham Lincoln este asasinat de un fanatic la 14 aprilie 1865 (este primul președinte asasinat din istoria Statelor Unite).

Al douăzecilea președinte american, James Abraham Garfield, este și el asasinat.

Președinte pentru a doua oară în 1900, William McKinley avea să fie asasinat, la 14 septembrie 1901, de către un anarhist.

Președintele Warren Gamaliel Harding moare la 2 august 1923.

Franklin D. Roosevelt, care a sfidat tradiția potrivit căreia un om politic nu-și putea asuma mai mult de două mandate prezidențiale succesive — tradiție legiferată prin cel de al 22-lea amendament al Constituției — se stinge din viață la 12 aprilie 1945, după 12 ani de exercitare neîntreruptă a puterii.

În sfîrșit, crima de la Dallas este vie încă în memoria noastră : în noiembrie 1963, este asasinat cel mai tînăr președinte din istoria Casei Albe, John F. Kennedy.

Nixon la San Clemente

R. Schwartz, Timișoara. Fostul președinte Richard Nixon a părăsit Casa Albă vineri 9 august, la ora 10, însoțit de membrii familiei și de doi dintre colaboratorii săi, Stefen Bull și Ronald Ziegler. Apoi, cu un avion prezidențial, pus pentru ultima oară la dispoziția sa, a plecat de la baza aeriană Andrews, de lîngă Washington, îndreptîndu-se spre San Clemente (California). Primit cu mult entuziasm de locuitorii orașului, Richard Nixon a declarat presei : „Intenționez să continui să lucrez pentru pace. Intenționez să continui să acționez pentru fericirea și bunăstarea țării noastre". „Încheindu-mi o misiune, a adăugat el, nu înseamnă că mă voi mărgini să stau în acest loc minunat, care este California, fără a face nimic". Retras la reședința sa particulară, „La Casa Pacifica", fostul președinte al S.U.A. nu a făcut vreo sugestie asupra planurilor sale concrete de viitor.

La sfîrșitul săptămînii, oficialii orașului s-au întîlnit pentru a discuta problema protecției lui Richard Nixon. Cu cinci ani în urmă, cînd acesta și-a ales ca reședință particulară orășelul californian, s-au alocat din fondul federal sume speciale pentru întărirea poliției locale, prin angajarea a încă opt polițiști. Șeful poliției din San Clemente și-a exprimat părerea că, deocamdată, aceste măsuri vor fi păstrate.

Un grup de cetățeni l-au informat pe Richard Nixon, după instalarea sa în San Clemente, de intenția creării unei biblioteci și a unui muzeu, care să fie un memorial al succe-

selor din timpul mandatului prezidențial. Cheltuielile pentru realizarea acestui proiect se vor ridica la aproape 8 milioane de dolari.

Numiri la Casa Albă

Iosif Demeter, Hunedoara. Iată portretele celor cinci persoane desemnate de președintele Gerald Ford pentru a-l ajuta să-și organizeze secretariatul :

Robert Hartman a fost numit consilier al președintelui. Vechi colaborator al lui Ford, el a condus Cabinetul acestuia în perioada în care Ford era lider al republicanilor în Camera Reprezentanților și și-a menținut funcțiile și după ce Ford a devenit vicepreședinte. Împărtășește, în general, ideile noului președinte, iar numirea sa într-un post de răspundere în echipa Casei Albe a fost o certitudine ;

Rogers C. Morton — ministru de interne începînd din noiembrie 1970. A fost membru al Camerei Reprezentanților timp de opt ani, fiind prieten al lui Ford. A ocupat, pentru scurt timp, funcția de președinte al Comitetului național republican. Se afirmă că i se va încredința unul din posturile-cheie de la Casa Albă ;

William Scranton — fost guvernator al Pennsylvaniei. El a încercat, fără rezultat, să blocheze desemnarea lui B. Goldwater drept candidat al Partidului republican în 1964. La sfîrșitul lui 1968, Richard Nixon l-a însărcinat cu o misiune de studii în Orientul Apropiat. La întoarcere, Scranton a declarat că S.U.A. ar trebui să adopte o politică mai echilibrată în această regiune. El a fost, de asemenea, asistent al secretarilor de stat John Foster Dulles și Christian Herter ;

Donald Rumsfeld — ambasador al S.U.A. la N.A.T.O. În timpul Administrației Nixon, el a îndeplinit, succesiv, funcțiile de director al Agenției de luptă împotriva sărăciei, consilier al președintelui și președinte al Consiliului pentru costul vieții. Timp de șase ani, a fost membru în Camera Reprezentanților. Cunoaște foarte bine problemele economice ;

John Mars — vechi parlamentar. Timp de șase ani, a fost membru în Camera Reprezentanților ca democrat, reprezentînd statul Virginia. Fiind specialist în probleme militare, el a făcut parte din Cabinetul vicepreședintelui.

2. Maria Estela Martinez de Peron este prima femeie șef de stat din America Latină.

Florin Coman, București. După cum am arătat la rubrica „Profil" din nr. 34, președintele Gerald Ford este căsătorit din anul 1948 și are patru copii. **Fotografia** alăturată vă înfățișează o imagine din momentul cuvîntării președintelui Gerald Ford în Congresul S.U.A. De la stînga la dreapta : Julie (una din cele două fiice ale lui Richard Nixon) și soțul ei, David Eisenhower ; John, Steven și Susan Ford — trei din cei patru copii ai noului președinte ; doamna Betty Ford.

Centrale nucleare în Suedia

Ovidiu Petrescu, Cluj. După cinci ani de studii, Comisia națională suedeză privind centralele nucleare a alcătuit un raport a cărui principală concluzie este că Suedia ar putea economisi trei milioane de tone de petrol pe an, dacă ar face apel la energia nucleară în alimentarea cu căldură și electricitate a principalelor sale orașe : Stockholm, Göteborg, Malmö și Lund. Raportul indică, de asemenea, că centrala nucleară este mai puțin costisitoare decît cea care funcționează pe bază de petrol. Avînd în vedere problema mediului înconjurător și a securității, raportul preconizează construcția centralelor la o distanță mai mare de 20 km de centrele urbane. Documentul apreciază că riscurile radiațiilor accidentale n-ar putea, în mod statistic, să depășească numărul de 1 pînă la 10 într-un milion de ani pentru un reactor. În aceste condiții, continuă raportul, construcția centralelor nucleare, care ar costa cu 10—15 la sută mai mult, n-ar avea ca avantaj decît o protecție pe timp de război.

Forțele armate ale Greciei și Turciei

N. Raiciu, satul 6 Martie, jud. Tulcea. Vă mulțumim pentru informațiile trimise. Conform unor date mai noi, forțele armate ale Greciei și Turciei (ambele membre ale N.A.T.O.) ar cuprinde : în cazul **Greciei** — 160 000 oameni înrolați, sprijiniți de 215 000 rezerviști, mobilizați în prezent ; armata terestră : 120 000 de oameni și o divizie de blindate, echipată cu care de fabricație americană și franceză ; marina militară : 18 000 de oameni și șapte submarine ; aviația militară : 22 000 de oameni și 225 avioane de luptă în majoritate americane. În plus, cele trei armate sînt echipate cu rachete. În cazul **Turciei** — 445 000 de oameni, sprijiniți, probabil, de 800 000 rezerviști ; armata terestră : 360 000 de oameni și o divizie blindată, echipată cu care de luptă americane ; marina militară : 40 000 de oameni și 10 submarine ; aviația militară : 50 000 de oameni care dispun de 288 avioane de luptă, bombardiere de vînătoare și rachete.

Flota a 6-a americană are în Mediterana 40 nave de suprafață, dintre care două portavioane de luptă, 3 submarine, 21 000 de oameni — dintre care 2 000 marinari — și dispune de facilități portuare și baze în Italia, Grecia, Turcia și Spania.

Mihai Dobrovici, orașul Comănești, Bloc 8, sc. C, ap. 30, jud. Bacău. vinde numere disparate din revista „Lumea" din anii 1964—1968.

Lucia Filimon, București. Despre relațiile diplomatice ale R.P. Chineze am scris la această rubrică în cursul anului trecut. Între țara noastră și R.P. Chineză s-au stabilit relații diplomatice în anul 1949. Biografia președintelui Mao Tzedun a apărut în nr. 19 din 1969, la rubrica „Profil". Date în legătură cu Lin Biao am publicat la această rubrică în nr. 42 din 1973.

Vasile Nicoară, București. Vom avea în vedere propunerile dv. în legătură cu publicarea unor reportaje din Grecia. Pe teritoriul Greciei există baze ale N.A.T.O.

Macul

Virgil Tudor, Galați. Guvernul Turciei a hotărît să autorizeze din nou cultura macului în șapte provincii ale țării, pentru a răspunde cererii industriei farmaceutice mondiale, a declarat în Parlament primul ministru, Bülent Ecevit. Această hotărîre a provocat nemulțumiri în S.U.A. Statele Unite „regretă profund hotărîrea guvernului turc de a relua cultura macului", a declarat purtătorul de cuvînt al Departamentului de stat al S.U.A. În baza unui acord încheiat în 1971, pe o durată de patru ani, Turcia acceptase, la cererea S.U.A., să interzică cultura macului pe teritoriul ei pentru a elimina una din principalele surse ale heroinei distribuite ilegal de către traficanții americani. În schimb, S.U.A. se angajau să acorde Turciei, timp de patru ani, o sumă de 37 500 000 dolari, din care 15 milioane dolari pentru guvernul turc și 22 500 000 dolari drept despăgubiri pentru cultivatorii turci de mac.

Generalissim

Gică Vatră, com. Girceni, jud. Vaslui. Titulatura de „generalissim" (superlativul de la „general") se dă generalului care este și comandantul suprem al forțelor mobilizate ale unei țări sau coaliții. A fost instituită de Carol al IX-lea, care l-a numit generalissim pe ducele de Anjou. Richelieu și l-a conferit lui însuși. Cel mai adesea a fost dat, în armatele de coaliție, generalului desemnat drept comandant-șef de guvernele aliate : Wallenstein, Tilly, Montecuccoli, Suvorov, Foch au purtat acest titlu.

POSTA REDACȚIEI

Ioan Dumitrescu, com. Cioroiași, jud. Dolj. Peste 40 000 de persoane au participat, la 6 august, la manifestările din Parcul memorial al păcii din Hiroshima, cu prilejul împlinirii a 29 de ani de la bombardamentul atomic în care și-au pierdut viața 200 000 de oameni. Tot aici s-au desfășurat lucrările Conferinței internaționale împotriva bombelor atomice și cu hidrogen, organizată de Consiliul japonez împotriva bombelor atomice și cu hidrogen — Gensuikyo. **În imagine :** Victimă a bombei atomice de la Nagasaki, Chieko Watanabe își citește, de la tribuna Conferinței, apelul împotriva utilizării armelor atomice și cu hidrogen.

Ioan Adam, Bușteni. Votul la care vă referiți a avut loc în iunie 1970, cînd James Schwarzenbach, un deputat din Zürich, încerca să obțină reducerea numărului imigranților din Elveția. Legea n-a avut cîștig de cauză. Un alt referendum în același scop, propus de gruparea „Acțiunea națională împotriva suprapopulării străine", va avea loc la 20 octombrie a.c. Se intenționează reducerea la aproximativ 300 000 a străinilor care trăiesc în Elveția. Astăzi, dintr-o populație de 6 430 000 persoane, 16,7 la sută sînt străini (aproximativ 600 000 de muncitori străini dintr-un total de trei milioane).

„Italicus"

Ștefan Bădescu, com. Șiria, jud. Arad. Sperăm că articolul publicat în numărul precedent a răspuns dorințelor dv. Vă prezentăm noi elemente apărute în ancheta forțelor de poliție privind atentatul din „Italicus". Gaetano Casali, 42 de ani, electrician, arestat la Bologna împreună cu alți doi neofasciști, a fost eliberat. În afara apartenenței sale la mișcarea neofascistă, nici un element n-a fost descoperit de anchetatori în ce privește eventuala sa participare sau complicitate în atentatul „Italicus". În ce-i privește pe ceilalți doi extremiști, Italo Bono (20 de ani) și Emanuele Bartoli (19 ani), aceștia au fost acuzați de delictul de „reconstituire a partidului fascist", interzis de Constituția italiană. Tot în cursul anchetei, a fost descoperit, în plin centrul orașului Bologna, sediul organizației neofasciste „Anno Zero" (Anul Zero). Descoperirea a fost făcută în urma declarațiilor lui Italo Bono, militant al organizației neofasciste „Ordine Nero", care și-a revendicat atentatul din „Italicus". Se pare că cele două organizații au legături strînse între ele. Localul descoperit la Bologna este compus din cîteva camere subterane tapisate cu drapele și insigne ale organizațiilor fasciste. Acolo se întîlneau extremiști, printre care foști militari de pe vremea lui Mussolini. Anchetatorii speră să obțină, în urma acestei descoperiri, informații privind cercurile fasciste locale, precum și indicii pentru identificarea autorilor atentatului de pe expresul Roma—München.

Petru Barta, Tg. Mureș, str. Lenin nr. 2A, et. 2, ap. 4, telefon 1 59 22, oferă spre vînzare colecția revistei „Lumea" din 1964 pînă în prezent ; **Ilariu S. Marinescu, Aleea Ortensiei nr. 11, bloc O.2, sc. 7, et. 1, ap. 105, Tomis Nord V, Constanța** vinde colecția revistei „Lumea" din anii 1964—1973 (520 numere).

Mauritius

Viorel Cruceanu, Podul Turcului, jud. Bacău. Situată la 2 000 km est de coastele africane, în marginea Tropicului Capricornului și în sud-vestul Oceanului Indian, Insula Mauritius are o suprafață de 1 865 km² și o populație de 850 000 locuitori (sfîrșitul anului 1970). A rămas nelocuită și ignorată pînă în sec. XVI. Există, totuși, presupuneri potrivit cărora malaezienii ar fi fost primii vizitatori ai insulei, înainte chiar de navigatorii arabi, în sec. X. Descoperirea sau redescoperirea ei se datorează navigatorilor portughezi — primul care a acostat aici a fost Domingo Fernandez în 1511. În 1598, debarcă aici olandezii amiralului Wybrant van Waërwick, dar Olanda va ocupa insula abia în 1638. Cei 300 de coloni olandezi și sclavii lor care s-au instalat pe insulă o vor părăsi, însă, în 1710. Cinci ani mai tîrziu, căpitanul Guillaume Dufresne, pe vasul său „Le chasseur", aparținînd Companiei franceze a Indiilor Orientale, va acosta pe insulă : era 20 septembrie 1715. Ocupația franceză durează pînă în 1814, cînd, prin tratatul de la Paris, insula va trece, timp de 154 de ani, sub suzeranitatea coroanei britanice. Pe timpul ocupației franceze, insula a constituit o escală importantă pe drumul spre Indii. Declinul traficului cu ambarcațiuni cu pînze și deschiderea Canalului Suez au influențat însă destinele insulei : rolul maritim al orașului Port-Louis va scădea treptat. Dezvoltarea producției de zahăr nu va reda insulei, pe planul importanței economice, ceea ce pierdea treptat din punct de vedere maritim, chiar dacă, începînd din 1860, ea va deveni prima colonie a Imperiului britanic în ce privește producția de zahăr.

Lărgirea dreptului de a participa la alegeri în 1948, prin înlocuirea Consiliului guvernamental cu un Consiliu legislativ — ai cărui membri, în majoritatea lor, urmau a fi aleși — a declanșat o rapidă evoluție constituțională : autonomie internă, guvern parlamentar, introducerea sufragiului universal. Procesul se va încheia, în urma alegerilor generale de la 7 august 1967, prin introducerea unei noi constituții (4 martie 1968) și proclamarea independenței la 12 martie 1968.

Populația insulei este foarte eterogenă. Albii sînt în proporție de 1 la sută, dar ei controlează producția de trestie de zahăr — care furnizează 95 la sută din exporturi. Populația chineză — 3 la sută — se ocupă, în general, de micul comerț. Creolii — 28 la sută — sînt descendenți în bună parte din metiși africani. Marea majoritate o reprezintă populația de origine indiană : 51 la sută de religie hindusă și 17 la sută de religie musulmană.

Vasile Jarca, com. Bratca, jud. Bihor. Vă mulțumim pentru aprecieri. Așteptăm și alte scrisori, cu întrebări adresate acestei rubrici.

Toma Herghelegiu, Ploiești. R. P. Mongolă — republică populară (stat socialist) situat în Asia Centrală — a obținut independența în decembrie 1911 ; în anul 1924, este destrămată monarhia și se proclamă republică populară. Suprafața : 1 535 000 kmp. Populația : 1 210 000 locuitori (1968) ; mongoli, kazahi, durbeți, buriați. Capitala : Ulan Baator (Ulan Bator), 263 800 locuitori (1967). Alte orașe : Cioibalsan, Suhe Bator, Teferleg, toate avînd sub 50 000 locuitori. Limba oficială : mongola. Economia : teren arabil (2,3 la sută), pășuni (72,3 la sută), păduri (2,3 la sută), neproductiv (18 la sută), alte terenuri (5,1 la sută) ; resurse agricole (mii tone — 1965) : grîu (319,6), cartofi (24,3) ; (mil. capete — 1965) : ovine (13,8), caprine (4,8), cabaline (2,4), bovine (2,1), cămile (0,7) ; resurse ale subsolului (mii tone — 1965) : cărbune (990), petrol, fier, antimoniu, cupru ; produse industriale (1965) : cărămizi (47,3 mil. buc.), var (14,9 mii tone), țesături de lînă (514,1 mii mp), piei (531 mii buc.), săpun, conserve de carne etc. Comunicații : căi ferate, 1 427 km ; șosele 8 640 km ; autovehicule, 11 600. Moneda : 1 tugrik = 100 mongol.

Florin Stoenescu, București. Într-adevăr, la 8 august, exact o lună după ce a cîștigat alegerile, premierul Trudeau a procedat la o remaniere a guvernului canadian. Principala schimbare constă în numirea lui Allan MacEachen la ministerul de externe, în locul lui Mitchell Sharp, care va ocupa, de acum încolo, postul succesorului său — președinte al Consiliului privat. Noul șef al diplomației canadiene s-a născut în 1921 la Inverness, în Noua Scoție. După ce a fost profesor de științe economice la Universitatea din Saint-François-Xavier, el a fost ales, în 1953, deputat în Camera Comunelor.

POSTA REDACTIEI

Familia Kennedy (VI)

Sergiu Tofan, Galaţi ; Aura Dinescu, Braşov ; Nicolae Stoica, Tecuci ; Viorica Neagoe, Adriana Mironescu, Bucureşti ; Ilie Călugăru, Bistriţa ; Sorina-Alina Tunetu, Sebeş-Alba ; Vasile Nicoară, Bucureşti. În ceea ce-l priveşte pe Edward Kennedy, a studiat la Harvard, unde a obţinut cu mare succes o licenţă în istorie şi ştiinţe politice. A practicat, ca şi ceilalţi fraţi, intens sportul şi a jucat în echipa de fotbal american a universităţii Harvard. Are 1,88 m, aproximativ 90 kg, e mai înalt şi mai puternic decît fraţii săi. Şi-a pus candidatura la postul de senator de Massachusetts îndată ce John Fitzgerald a abandonat această funcţie devenind preşedinte — şi a fost ales. La un an după moartea lui John, un accident de avion îl obligă să stea mai multe luni în pat, datorită unei fracturi a coloanei vertebrale. După asasinarea lui Robert, şi-a asumat responsabilitatea familiei, care cuprindea 18 copii —ai săi, cei 11 ai lui Ethel, cei 4 ai sorei sale divorţate, Pat Lawford. Singurii copii care au găsit sprijin şi protecţie în afara clanului sînt ai lui Jackie, recăsătorită.

Caroline, fiica lui John Fitzgerald, a început, recent, să lucreze în biroul unchiului său Edward, senator democrat de Massachusetts

A refuzat categoric, în 1972, să candideze. Va candida în 1976 ? Ceea ce remarcă toată lumea este că Edward Kennedy are mulţi ani înaintea sa pentru o posibilă candidatură : în 1976, va avea 44 de ani ; în 1980, abia 48 de ani ; în 1992, va avea vîrsta de acum a fostului preşedinte Nixon — 60 de ani. Or, aceste date coincid cu tot atîtea alegeri pentru Casa Albă. Ted, în cazul în care se va hotărî să candideze, are, prin urmare, suficient timp, şi — consideră mulţi comentatori — multe şanse.

O ultimă ştire întăreşte convingerea că Edward Kennedy ar putea candida în 1976. La o întîlnire a conducătorilor partidului democrat, desfăşurată la Washington, Edward Kennedy a declarat că este pregătit să străbată, în această toamnă, ţara, pentru a participat la campania electorală a partidului (la toamnă, vor avea loc alegeri pentru reînnoirea unui număr de mandate în Congres ; mandatul său de senator de Massachusetts nu se reînnoieşte anul acesta — n.r.). Observatorii sînt de părere că, în urma acestei participări, sprijinul de care se bucură Edward Kennedy ar spori şi mai mult.

Revista noastră a mai publicat articole şi seriale despre familia Kennedy, din care, însă, au lipsit date mai ample despre cel mai mare fiu, Joe mort în timpul celui de-al doilea război mondial. Mulţi cititori ne-au solicitat asemenea date, pe care le oferim cu acest prilej.

În anul 1945, John Kennedy a strîns, într-o carte intitulată „As we remember Joe" („Aşa cum ni-l amintim pe Joe"), dedicată părinţilor săi şi rezervată numai celor apropiaţi, mărturii despre fratele său. La fel s-a întîmplat după asasinarea lui Robert, cînd Patricia Kennedy Lawford a imprimat 500 de exemplare sub titlul „That shining Hour", dedicate lui Ethel şi copiilor ei. Toate aceste texte nu au fost oferite publicului larg niciodată. Revista „Historia" a obţinut, însă, din partea senatorului Edward Kennedy aprobarea de a reproduce unele pagini din cele două cărţi, ceea ce ne permite să spicuim unele fragmente despre Joe Kennedy scrise de John Kennedy.

„Joseph P. Kennedy-jr. s-a născut la Hull (Massachusetts) la 25 iulie 1915 şi a murit în timpul unui raid în Europa, la 12 august 1944. A studiat la Dexter School, la Brookline, la Riverdale şi şi-a terminat educaţia preuniversitară la Choate School, în 1933. La Choate a făcut parte din invincibila echipă de fotbal, a fost redactor la «Year Book». După Choate, a plecat în Anglia, la School of Economics and Political Sciences. În anul următor, a intrat la Harvard şi reuşita i-a fost imediată, în 1938 obţinînd diploma.

Joe, primul dintre băieţii Kennedy, era desemnat să ajungă preşedinte ; războiul şi moartea îl împiedică. În fotografia de sus, John (stînga) şi Joe (dreapta) împreună cu tatăl lor, în anul 1937 ; în fotografia din dreapta, Joe înaintea unei misiuni de luptă

A plecat apoi să călătorească în Europa. Era în Cehoslovacia în «momentul Münich» şi la Madrid cînd Franco a ocupat oraşul, în vara lui 1939, lucra la ambasada americană de la Londra, ca secretar al tatălui său.

În anul următor, şi-a reluat studiile, a petrecut doi ani la şcoala de drept Harvard, iar, în 1940, a luat parte activă la campania electorală, ca delegat la convenţia democrată.

Deşi era ostil intervenţiei americane în război, a părăsit, în ultimul an, şcoala şi s-a angajat în marina americană. A luat parte la patrulări aeriene în Marea Caraibilor, în 1942, dar abia în septembrie 1943 a fost trimis în Anglia, cu prima escadrilă a Aeronavalei dotată cu avioane B-24. Detaşamentul acesta, în zborul deasupra Golfului Gasconiei, în iarna următoare, a suferit pierderi grele.

Joe refuză, în primăvara lui 1944, permisia acordată şi-şi convinge echipajul să continue pînă la ziua Z. (debarcarea în Normandia — n.r.). La sfîrşitul lui iulie, i se oferă o nouă posibilitate de a se întoarce în Statele Unite dar, în timp ce oamenii săi pleacă, el rămîne. Se antrenează pentru o misiune specială extrem de periculoasă, care îi produce moartea (misiune experimentală care consta în a conduce un avion plin cu exploziv pînă aproape de ţintă şi a sări cu paraşuta după ce va fi declanşat sistemul care să ghideze avionul asupra obiectivului — n.r.). Pentru a-i recunoaşte «eroismul şi curajul extraordinar» de care a făcut dovadă în ultimul zbor, marina îl decorează postum cu cea mai înaltă decoraţie, **Navy Cross.**

Acestea sînt faptele şi actele vieţii sale. Joe era foarte dotat în numeroase domenii, dar am considerat mereu că a reuşit cel mai mult în a fi fratele mai mare. Foarte devreme în viaţă, a dobîndit sensul responsabilităţilor faţă de fraţii şi surorile sale. Faţă de mine, care aveam aproape vîrsta lui, sensul datoriei consta în a da un exemplu, un exemplu de înaltă calitate, mereu".

(Va urma)

POSTA REDACTIEI

Prima cooperativă muncitorească din Anglia

Dragoş Iordache. Piteşti. Este vorba de una din fabricile concernului englez Norton Villiers Triumph, care, din motive de rentabilitate (un deficit anual de patru milioane lire), a hotărît, în toamna trecută, să fie închisă. Cei 1 750 de muncitori, ameninţaţi să rămînă pe drumuri, au ocupat fabrica, luînd în propriile lor mîini coordonarea producţiei. De curînd, Ministerul englez al Industriei a acordat muncitorilor un sprijin de cinci milioane de lire, pentru ca organizarea lor colectivă să poată continua. Din această sumă, patru milioane primeşte concernul, ca preţ de cumpărare, iar restul rămîne uzinei pentru constituirea unui fond de rulment. **(În fotografie** — un picket de greviştі, în faţa fabricii).

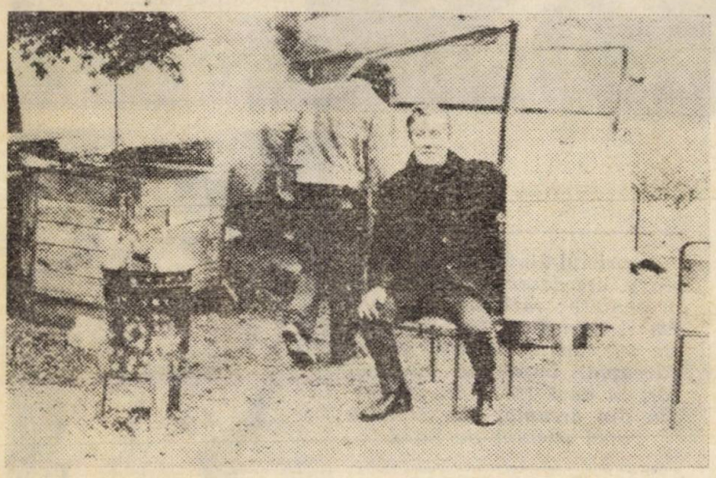

Elvira Iancu, Arad. În prima decadă a acestei luni, Pierre Graber, şeful diplomaţiei elveţiene (stînga), a întreprins o vizită în R.P. Chineză. În **fotografie,** un aspect de la sosirea sa la Pekin, unde a fost întîmpinat de Ci Pîn-fei, omologul său chinez.

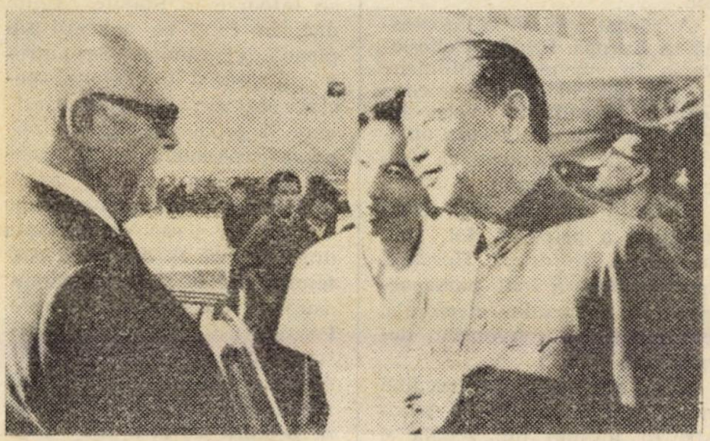

Nicolas Roerich

În numărul din ianuarie 1974 al prestigioasei reviste „Courrier UNESCO", Sina Fosdick, vicepreşedintă a consiliului de administraţie al Muzeului „Nicolas Roerich" din New York, semna următoarea notă : „Anul acesta, se celebrează centenarul lui Nicolas Roerich, pictor rus care a trăit mult timp în Statele Unite, consacrîndu-şi întreaga viaţă unui singur ideal : promovarea păcii între popoare. Nicolas Roerich nu este cunoscut numai ca un mare artist, ci şi ca fondator şi autor al «Pactului şi stindardului păcii», care îi poartă numele. Ratificat în 1935 de Statele Unite şi de toate ţările Americii Latine, acest pact a fost ratificat ulterior de către U.R.S.S. şi India. Muzeul «Nicolas Roerich» din New York posedă o importantă colecţie a operelor artistului".

Scriindu-i lui Roerich cu puţină vreme înaintea izbucnirii celui de-al doilea război mondial, marele scriitor şi filozof indian Rabindranath Tagore observa : „Urmăresc cu mult interes marea dv. operă umanitară, închinată fericirii popoarelor. Problema păcii este, astăzi, cea mai importantă dintre toate. Manifestările sălbatice ale militarismului anunţă un viitor întunecat. Nu trebuie să renunţăm la eforturile noastre !..."

Marele pictor — ale cărui opere se păstrează în numeroase oraşe de pe toate continentele, considerat de critici drept un creator singular, care a urmat o cale a sa, proprie — profund revoltat de distrugerile de valori culturale pe care confruntările armate le-au adus de-a lungul istoriei, a propus, încă din 1904, încheierea unei convenţii internaţionale pentru apărarea păcii şi protejarea comorilor de cultură şi artă în cursul conflictelor armate. Un proiect bine definit de „Pact al păcii", avînd drept simbol un stindard al păcii, a fost apoi promulgat în 1929 de către Roerich, la New York. În acelaşi an, un „Comitet al stindardului păcii" a fost întemeiat în S.U.A., iar principiile sale au fost publicate în presă. În 1930, comitete similare au fost create la Paris şi Bruges. Ulterior, s-a constituit „Uniunea Internaţională pentru Pactul Roerich". În 1931, s-a ţinut la Bruges, cu o largă participare, prima conferinţă internaţională în sprijinul Pactului Păcii. „Să asigurăm protejarea valorilor civilizaţiei umane, să le considerăm sfinte !" — declara Roerich. În 1932, la Bruges era creată „Fundaţia Roerich pentru pace, artă, ştiinţă şi muncă", iar, în 1933, reprezentanţii a 35 de naţiuni adoptau o rezoluţie cerînd tuturor statelor să se asocieze iniţiativei marelui artist şi filozof umanist, condamnînd războiul şi proclamînd inviolabilitatea valorilor culturii. În sfîrşit, în 1935, la Casa Albă, reprezentanţii a 21 de state ale continentului american au aderat la tratatul propus de Roerich. Cu prilejul semnării, preşedintele Franklin Delano Roosevelt a scos în evidenţă „înalta valoare a principiilor de cooperare internaţională, dătătoare de speranţă", cuprinse în pact, însemnătatea lor în opera de apărare a realizărilor culturii umane.

Roerich a trăit mulţi ani în nordul muntos al Indiei. Fermecat de frumuseţea munţilor Himalaya, le-a consacrat numeroase pînze, în care arta Occidentului şi Orientului se întîlnesc. El a întreprins în zonă ample cercetări arheologice. În India a înfiinţat şi o serie de societăţi şi institute culturale şi ştiinţifice. Referindu-se la el, scriitorul indian J. P. Nag observa : „Acolo sus, pe acoperişul lumii (în Himalaya — n.n.) trăieşte o personalitate unică, un geniu, care celebrează cu ardoare frumuseţea. Roerich este un luptător entuziast pentru pacea lumii. Visează despre o pace mondială prin artă şi frumuseţe".

Nenumărate au fost apelurile lui Roerich în ajunul celui de-al doilea război mondial pentru a împiedica dezlănţuirea acestuia ; apoi, în cursul conflagraţiei, a depus mari eforturi pentru salvarea unor creaţii ale civilizaţiei ameninţate cu distrugerea.

Nicolas Roerich, om de o înaltă cultură şi de o generozitate fără margini, a fost — în ciuda numeroşilor săi aderenţi — un combatant singuratic. Într-un spirit poate utopic, dar cu o profundă sinceritate, el a scris cîndva : „Sîntem uniţi prin credinţa în frumos ; prin frumos şi în numele lui să luptăm şi să învingem !"

I. M. ŞTEFAN

LUMEA

Redactor-şef
Ion Cârje

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internaţional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

Fabrica de piele, marochinărie şi încălţăminte

13 DECEMBRIE

SIBIU tel. 23. 595, telex: 12. 748

produce o gamă foarte largă de articole de marochinărie de calitate superioară, mult apreciate pe piaţa internă şi externă: serviete, mape, truse diplomatice, truse cosmetice, valize, genţi de voiaj, sacoşe, poşete, cordoane, portvizite, portmonede, portacte şi alte articole din piele cît şi din înlocuitori de piele

• Autoturisme „Dacia"

• Autobuze „Roman"

• Jeep „Aro"

Asigurînd un transport rapid şi comod
păstrează buna dispoziţie pe sute de kilometri

AUTO - DACIA

ÎNTREPRINDERE DE COMERT EXTERIOR
Str. Republicii nr. 45 BRAŞOV–ROMÂNIA
telefon : 2.01.33 telex : 012.268–012.278

• Microbuz T.V. 12

Exportă o gamă variată de produse care prin caracteristicile şi performanţele lor pot provoca interesul dvs.

BRAŞOV AUTO-DACIA ROMÂNIA

Nr. 36 29 august 1974

Cabinet

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

CABINETUL DE PARTID SIBIU

„Să facem totul pentru măreția și strălucirea României socialiste, pentru ca ea să ocupe un loc de cinste în rîndul țărilor socialiste, al marii familii a națiunilor lumii, să-și aducă o contribuție tot mai de preț la triumful atotbiruitoarelor idei ale comunismului, la victoria idealurilor de progres și bunăstare, de pace și prietenie între toate popoarele lumii."

NICOLAE CEAUȘESCU

Actualitatea internaţională • Corespondenţe şi interviuri în exclusivitate

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostindu-și cuvîntarea la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă

23 august XXX

Întreaga țară a sărbătorit cu deosebit entuziasm cea de a XXX-a aniversare a eliberării României de sub dominația fascistă. În imagine : aspect din timpul impunătoarei demonstrații a oamenilor muncii din București

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

36 (566)

29 august 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

România ocupă un loc de cinste în rîndul națiunilor lumii. Radu Pascal 2

Pe itinerarul istoricelor vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu : — România și America Latină — tradiții, opinii, obiective comune. Anca Voican 10

— Declarații, în exclusivitate pentru „Lumea" : Nicolás Rodriguez, Edgar Monge Viguez, Juan Uslar Pietri, Fernando Urdaneta Laverde, Gonzalo Paredes Crespo, Enrique E. Laróza 11–13

Conferința mondială a populației — preocupări și perspective 18

Washington. Prioritățile Administrației Ford. Constantin Alexandroaie 20

Nicosia. Situația reclamă soluții urgente. Ion Madoșa 21

Geneva. Dezarmarea : necesitatea trecerii la fapte. Corneliu Vlad 23

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ „ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII"

Răspund : Ch. Xantopoulos Palamas, D. Ghiras, Prințul Norodom Sianuk, Kurt Waldheim, Sung Siao-feng, Slavcio Vasev, Dimităr Ț. Bratanov, Ryoiki Minobe, Takashi Hasegawa, James Johnson 4–9

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Hanoi. Eroismul reconstrucției. Emil Georgescu 14

Banska Bystrica. Inima insurecției. Constantin Prisăcaru 15

REPORTAJ PE GLOB

Eufratul — sursă de viitor. Rodica Georgescu 16

INTERVIUL NOSTRU

Abdallah Al Ahmar, secretar general adjunct al Partidului Baas Arab Socialist 17

1000+1 24–25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Monde, Agenția France Presse, Trybuna Ludu, U.S. News and World Report, L'Economiste du tiers monde 26–29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

CABINETUL JUDEȚEAN SIBIU

21-27 august

miercuri

— Președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios, l-a primit, la reședința sa, pe însărcinatul cu afaceri al Iugoslaviei la Londra, care i-a înmînat un mesaj din partea președintelui Iosip Broz Tito. Mesajul cuprinde poziția și punctele de vedere ale Iugoslaviei față de situația actuală din Cipru.

— Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, care a sosit la Tunis, a avut convorbiri cu primul ministru, Hedi Nouira. Au fost abordate o serie de probleme ale vieții internaționale, inclusiv cele referitoare la dezvoltarea rolului O.N.U. în viața internațională.

— Într-un discurs adresat națiunii, după alegerea sa în funcția de președinte al Indiei, **Fakhruddin Ali Ahmed a chemat poporul indian să-și unească eforturile pentru a depăși dificultățile economice actuale.**

joi

— În prezența întregii conduceri de partid și de stat, cu participarea unor șefi de state și de guverne, a numeroase delegații de partid și guvernamentale din țările socialiste și din alte țări, a unor conducători ai partidelor comuniste și muncitorești, ai mișcărilor de eliberare națională, a mii de oameni ai muncii, în Capitală și-a desfășurat lucrările sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale, consacrată celei de a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a rostit, cu acest prilej, o amplă cuvîntare.

— Guvernul Suediei a hotărît să acorde Biroului de informații din Stockholm al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud statutul de Reprezentanță generală.

vineri

— În prezența conducătorilor de partid și de stat, a numeroși invitați de peste hotare, în Capitală a avut loc strălucitoarea paradă militară și impunătoarea demonstrație a oamenilor muncii prilejuită de sărbătorirea celei de a XXX-a aniversări a Eliberării.

— Comitetul Permanent al Adunării Naționale a R. D. Vietnam a ținut o reuniune ordinară. A fost examinat un raport al guvernului R.D.V. privind realizarea planului de stat pe 1974, care, în pofida dificultăților provocate de război a progresat în mod satisfăcător în prima jumătate a anului.

— La Atena, s-au încheiat convorbirile dintre primul ministru al Greciei, Constantin Caramanlis, și președintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides. Au fost discutate probleme legate de situația internă și economică din Cipru.

— Președintele Statelor Unite, Gerald Ford, a avut o întrevedere cu ministrul sirian al afacerilor externe, Abdel Halim Khaddam. Au fost abordate probleme legate de relațiile americano-siriene, precum și stadiul actual al negocierilor privind instaurarea păcii în Orientul Apropiat.

simbătă

— La Havana a fost dat publicității un comunicat oficial prin care se anunță că **guvernele Republicii Cuba și Republicii Panama au hotărît să restabilească relațiile diplomatice, economice și consulare.**

— Agenția TASS a transmis o declarație a guvernului sovietic în care se evidențiază necesitatea adoptării unor măsuri eficace pentru a proteja Republica Cipru față de amestecul din afară, pentru a asigura retragerea de pe teritoriul Ciprului a tuturor trupelor străine, pentru a oferi ciprioților posibilitatea de a-și rezolva singuri problema propriului lor stat.

— Regele Marocului, Hassan al II-lea, a propus organizarea, la 24 octombrie 1974, a unei conferințe arabe la nivel înalt, precedată de o reuniune a miniștrilor afacerilor externe.

duminică

— La Lisabona s-a anunțat că Portugalia a început retragerea trupelor sale de pe teritoriul Republicii Guineea-Bissau.

— Un purtător de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe al Marii Britanii a anunțat că **guvernul Greciei a informat oficial guvernul englez că nu este dispus, în circumstanțele actuale, să participe la noi negocieri, în cinci, la Geneva, în problema cipriotă.**

— Comandamentul forțelor armate israeliene a anunțat că au început, pe întreg teritoriul Israelului, manevre de pregătire a rezerviștilor pentru o mobilizare rapidă „în cazul izbucnirii unor operațiuni militare".

— În Etiopia a avut loc o remaniere guvernamentală parțială soldată cu schimbarea titularilor a patru ministere. Agenția etiopiană de informații precizează că „remanierea a fost aprobată de împăratul Haile Selassie la propunerea primului ministru".

luni

— Portugalia va recunoaște, la 10 septembrie, Republica Guineea-Bissau ca stat suveran — se arată în acordul realizat între delegațiile guvernului portughez și Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde — P.A.I.G.C., acord semnat în capitala Algeriei.

— Liderii celor două comunități cipriote au căzut de acord să se întîlnească regulat, în fiecare săptămînă, în ziua de luni, pentru a continua convorbirile asupra situației interne din Cipru.

— Guvernul israelian a aprobat în unanimitate ca primul ministru, Yitzhak Rabin, să facă o vizită la Washington, în prima jumătate a lunii septembrie.

— Potrivit postului de radio Addis Abeba, Comitetul de coordonare al Forțelor Armate etiopiene a declarat că **palatele împăratului Haile Selassie I au trecut în proprietatea statului.**

marți

— După convorbirile oficiale avute la Ankara cu conducătorii turci în problema cipriotă, secretarul general al O.N.U., **Kurt Waldheim, a sosit din nou la Atena pentru a aborda aceeași temă cu primul ministru al Greciei, Constantin Caramanlis.**

— „Cuba va accepta să negocieze cu Statele Unite numai după încetarea prealabilă a blocadei economice impusă împotriva țării noastre" — a declarat la Havana, în cadrul unei conferințe de presă, primul ministru Fidel Castro.

România ocupă un loc de cinste în rîndul națiunilor lumii

Cînd, în preziua marii aniversări a Eliberării patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele României socialiste, rostea cuvîntarea la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale, națiunea noastră română trăia una din acele clipe istorice, în care voința și simțămintele sale își găseau cea mai clară și hotărîtă expresie în voința și simțămintele celui mai autorizat reprezentant al său. Rostite cu căldura și responsabilitatea făuritorului de istorie, cuvintele luminau forța și demnitatea unui popor care, liber și neatîrnat, ocupînd un loc de cinste în marea familie a națiunilor lumii, trece pragul celor 30 de ani de eforturi și victorii cu fruntea sus, încrezător în destinul de prosperitate și progres al patriei socialiste, în obiectivul edificării comunismului pe pămîntul României.

Vedem, în aceasta, un profund izvor de legitimă mîndrie. În rîndurile ce urmează, vom zăbovi mai mult asupra capitolului din cuvîntare care oferă o strălucită sinteză a gîndirii și acțiunii internaționale a partidului și statului nostru.

Activitatea externă a României se întemeiază pe o concepție coerentă, marxist-leninistă, asupra mersului istoriei contemporane, asupra sensului marilor prefaceri economice, sociale și naționale revoluționare pe plan internațional. Într-o asemenea analiză își are sorgintea — teoretică și practică — ideea românească despre necesitatea și posibilitatea întronării, în viața internațională, a unei **politici noi**, de reală colaborare democratică, de egalitate și dreptate — ca țel fundamental al devenirii contemporane.

„Putem spune — sublinia, în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că desfășurarea vieții internaționale, a evenimentelor demonstrează cu putere că țările socialiste, țările în curs de dezvoltare, forțele progresiste, antiimperialiste, uriașa mișcare a popoarelor de pretutindeni pot asigura, acționînd cu fermitate și în unitate strînsă, intensificarea cursului spre destindere, pot impune o politică nouă, pot asigura lumii o pace trainică".**

Sesizînd dialectica evoluției istorice în esența ei revoluționară, doctrina politică a României socialiste își întemeiază încrederea în forțele progresului și democrației, în vigoarea cursului nou spre destindere, pe luciditate și realism.

Acționînd în spiritul și litera acestei concepții, generoase, raționale și unitare, România și-a dezvoltat, cu consecvență, un sistem de relații la scara lumii, relații de valoarea înaltă a comandamentelor politice și morale care-i determină, principial, existența și ascensiunea în spirala istoriei și civilizației mondiale. De-a lungul noilor ani ai României socialiste, s-a născut, prin clarviziune și perseverență, un mare adevăr, oglindit într-o expresie de firească simplicitate umană, un adevăr care exprimă continuitatea unui fel de a fi, de adîncă obîrșie națională, dar, mai cu seamă, treapta nouă la care a urcat, de trei decenii, o Românie nouă care vrea și face totul pentru a instaura în lume o politică nouă: **„Se poate spune că niciodată, în îndelungata sa istorie, poporul român nu a avut atîția prieteni ca astăzi, politica de pace și colaborare a României bucurîndu-se de un legitim prestigiu internațional".**

Este, acesta, un mare bun istoric cîștigat de România. Pentru ea și pentru prietenii ei din lume. Dăruire și curaj — sînt calități prin care țara noastră s-a distins în efortul tenace, mereu reînnoit, de a-și consolida relațiile sale cu lumea, de a-și aduce, prin mijloacele care-i stau în putință, contribuția sa concretă la lupta pentru o politică internațională nouă, la întărirea cursului nou spre destindere și colaborare, la încurajarea tendințelor și fenomenelor pozitive ce se produc pe arena lumii.

Sînt cunoscute direcțiile de acțiune ale țării noastre în vasta operă de relații. Stat socialist, România acordă neabătut o atenție centrală relațiilor de prietenie și alianță cu toate țările socialiste; în acest sens, țara noastră a acționat și acționează, pe baza principiilor noi, marxist-leniniste, pentru amplificarea relațiilor de colaborare și prietenie între toate statele socialiste, pentru întărirea unității lor, contribuind, în acest fel, la triumful relațiilor de tip nou între țările socialiste, chemate să ofere un model de raporturi noi între state libere, suverane și egale în drepturi, contribuind, astfel, la creșterea forței, prestigiului și autorității socialismului în lume.

În același timp, România dezvoltă activ relații de colaborare cu țările în curs de dezvoltare, cu tinerele state care au pășit pe calea independenței, cu mișcările de eliberare națională, aceste raporturi înscriindu-se ca un factor activ în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru instaurarea unor relații internaționale noi, pe deplin echitabile, în beneficiul tuturor popoarelor, al cauzei păcii și colaborării. Relații de solidaritate și largă colaborare, ele decurg din principiul cardinal al politicii externe românești, potrivit căruia trebuie respectat cu strictețe dreptul sacru al fiecărui popor de a-și orîndui singur soarta, fără nici un amestec din afară, de a fi deplin stăpîn pe bogățiile sale, de a-și determina existența sa națională conform voinței și aspirațiilor sale.

În spiritul principiilor coexistenței pașnice, România a promovat și promovează o amplă colaborare cu toate statele, inclusiv cu cele capitaliste dezvoltate. În exercitarea vocației sale internaționale, România duce, astfel, o politică activă de colaborare și încredere reciprocă, de constructivă conlucrare într-o multitudine de domenii ale vieții internaționale cu toate statele, fără deosebire de orînduirea lor socială. Dezvoltînd cu consecvență asemenea relații, Româ-